

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

18 december 1996

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

MIDDELENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

UITGAVENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

PROGRAMMADECREET VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

MONDELINGE VRAGEN

Inhoud

Nr. 15	Woensdag 18 december 1996 Morgenvergadering
Berichten van verhindering	1
Ontwerp van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van bijzonder decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van resolutie	
Indiening en verwijzing	2
Verslagen	
Indiening	2
Voorstel van motie	
Indiening	7
Tekst aangenomen door de commissies	
Indiening	7
Advies van de Raad van State	
Indiening en verwijzing	7
Met redenen omklede moties	
Indiening	8
Moties van aanbeveling	
Indiening	8
Besluit van de Vlaamse regering	
Indiening en verwijzing	9
Mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	9
Opmerkingen van het Rekenhof	
Indiening	9
Voorontwerp van decreet	
Indiening	9
Adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	
Indiening	10
Brief van het Rekenhof	
Indiening	10

Moties van gemeenten	10
Indiening	
Arresten van het Arbitragehof	11
Indiening	
Kennisgevingen van het Arbitragehof	11
Indiening	
Samenstelling van commissies	11
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	
Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997	
– 13 (1996-1997) – Nr. 1	
– 14 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3	
– 17 (1996-1997) – Nr. 1	
Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997	
– 13 (1996-1997) – Nr. 1	
– 15 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 15	
– 16 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2	
– 17 (1996-1997) – Nr. 1	
Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997	
– 428 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 31	
Algemene bespreking (Voortzetting)	11
Spreekers : mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren André Denys en Pieter Huybrechts, mevrouw Ria Van Den Heuvel, de heren Freddy Sarens en René Swinnen, mevrouw Patricia Ceysens, de heren Bart Vandendriessche en Guy Swennen, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Nelly Maes, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en de heer Peter De Ridder, mevrouw Trees Merckx - Van Goey, minister Luc Van den Bossche, minister Wivina Demeester-De Meyer, minister Luc Martens en minister-president Luc Van den Brande	
Regeling van de werkzaamheden	41
Bijlage	
Mondelinge vraag van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvang van licht tot matig gehandicapten	44
Mondelinge vraag van mevrouw Patricia Ceysens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over mogelijke experimenten met Internet in de sociale sector	45
Mondelinge vraag van mevrouw Patricia Ceysens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de erkenning en subsidiëring van thuisbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap	46
Mondelinge vraag van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over milieuhinder veroorzaakt door een afvalverwerkend bedrijf te Bouwel	47
Mondelinge vraag van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verwerking van Vlaams afval in Wallonië	49
Mondelinge vraag van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, betreffende het bedrijf Claeys te Zedelgem	51
Mondelinge vraag van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het besluit van de regering van de Duitstalige Gemeenschap betreffende de attesten, getuigschriften, brevetten, andere titels en diploma's die in de Duitstalige Gemeenschap georganiseerde studies bekrachtigen	53

- Mondelinge vraag van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over het gebruik van Franstalige reclame teksten aan de bushaltes van De Lijn 55
- Mondelinge vraag van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de niet-subsidiëring van de vrije protestantse basisscholen 'burgemeester Marnixschool v.z.w.' te Schoten en de 'Prinses Juliana School' te Brussel
- Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de niet-subsidiëring van de vrije protestantse basisscholen 'burgemeester Marnixschool v.z.w.' te Schoten en de 'Prinses Juliana School' te Brussel 56
- Mondelinge vraag van de heer Jos Stassen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de sociale integratie in de Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap 58

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 9.37 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Gracienne Van Nieuwenborgh en Kathy Lindkens : gezondheidsredenen;

Leo Cannaerts en Patrick Hostekint : ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende oprichting van een financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector
– **503** (1996-1997) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

VOORSTELLEN VAN BIJZONDER DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van bijzonder decreet werden ingediend :

- Voorstel van bijzonder decreet van mevrouw Yolande Avontroodt houdende wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
– **497** (1996-1997) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Reglement en Samenwerking
- Voorstel van bijzonder decreet van de heer Steve Stevaert houdende wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat het verzoekschrift betreft
– **500** (1996-1997) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Reglement en Samenwerking.

VOORSTELLEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt betreffende de instelling van het kindereffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind
– **492** (1996-1997) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
- Voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt houdende uitvoering van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
– **498** (1996-1997) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Reglement en Samenwerking.
- Voorstel van decreet van de heer Stefaan Plateau houdende wijziging van artikel 88 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
– **499** (1996-1997) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
- Voorstel van decreet van de heer Pieter Huybrechts houdende wijziging van de Organieke

Voorzitter

wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn

– **502** (1996-1997) – Nr. **1**

Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.

- Voorstel van decreet van de heren André Denys en Stefaan Platteau houdende hervorming van de successierechten
– **504** (1996-1997) – Nr. **1**
Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.
- Voorstel van decreet van de heren John Taylor, Peter Vanvelthoven, Leo Cannaearts en Carlos Lisabeth houdende wijziging van de artikelen 48 en 56 van het Wetboek der Successierechten
– **505** (1996-1997) – Nr. **1**
Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Ria Van den Heuvel en de heer Etienne Van Vaerenbergh betreffende een coherent beleid inzake integrale kwaliteitszorg (IKZ) in de non-profitsector
– **490** (1996-1997) – Nr. **1**
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
- Voorstel van resolutie van mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Ria Van den Heuvel en de heer Etienne Van Vaerenbergh betreffende de invoering van integrale kwaliteitszorg in het decreetgevend werk
– **501** (1996-1997) – Nr. **1**
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.

VERSLAGEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag uitgebracht door de heer Carlos Lisabeth over het ontwerp van decreet :
  - houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **14** (1996-1997) – Nr. **3**
  - houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **9**
- Verslag uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-A**
- Verslag uitgebracht door de heer Fred Dielens namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-B**
- Verslag uitgebracht door de Michiel Vandebussche namens de Commissie voor Cultuur en Sport aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-C**
- Verslag uitgebracht door de heer Peter Desmet namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-D**
- Verslag uitgebracht door de heer Erik Matthijs namens de Commissie voor Mediabeleid aan de

Voorzitter

- Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-E**
- Verslag uitgebracht door de Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-F**
  - Verslag uitgebracht door de heer Carl Decaluwé namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-G**
  - Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-H**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-I**
  - Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-J**
  - Verslag uitgebracht door de heer Walter Vandebossche namens het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-K**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke namens de Werkgroep Gelijke Kansen en Emancipatie aan de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997
– **15** (1996-1997) – Nr. **8-L**
  - Verslag uitgebracht door het Rekenhof over de beheerscontrole betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg
– **28** (1996-1997) – Nr. **1**
  - Verslag uitgebracht door de heer Leo Cannanerts namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het besluit van de Vlaamse regering van 26 november 1996 tot herverdeling van basisallocaties van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
– **29-A** (1996-1997) – Nr. **4**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het voorstel van decreet van de heren Hugo Marsoul en Willy Kuijpers en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis c.s. houdende wijziging van het decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen
– **104** (BZ 1995) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het voorstel van decreet van de heer Luk Van Nieuwenhuysen houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 13 november 1991 houdende uitvoering van het decreet van 19 juni 1978
– **150** (1995-1996) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door de heer Guy Swennen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over het voorstel van decreet van de heer Steve Stevaert houdende het recht op een minimumlevering van elektriciteit
– **176** (1995-1996) – Nr. **2**

Voorzitter

- Verslag uitgebracht door de heer Bruno Tobback namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer over het voorstel van decreet van de heer Jaak Gabriels houdende de regeling van de continuïteit van het wegverkeer bij het uitvoeren van werken van openbaar nut
– **215** (1995-1996) – Nr. **2**
- Verslag uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften over het voorstel van bijzonder decreet van de heer Paul Van Grembergen c.s. houdende vaststelling van de Vlaamse nationale kieskring voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement aan de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
– **230** (1995-1996) – Nr. **2**
- Verslag uitgebracht door de heer Kris Van Dijck namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het voorstel van resolutie van de heer Chris Vandebroeke en mevrouw Nelly Maes betreffende het gebouwenpatrimonium van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs
– **278** (1995-1996) – Nr. **3**
- Verslag uitgebracht door de heer Michiel Vandebussche namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het voorstel van resolutie van de heren Emiel Verrijken, Frank Creyelman en Filip Dewinter betreffende het organiseren van een wereldtentoonstelling van de Zuidnederlandse bijdrage tot de Europese Cultuur
– **291** (1995-1996) – Nr. **2**
- Verslag uitgebracht door de heer Michiel Vandebussche namens de Commissie voor Cultuur en Sport over de beleidsbrief Letteren 1996-1999
– **363** (1995-1996) – Nr. **2**
- Verslag uitgebracht door de heer Bart Vandendriessche namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin op het ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Gezondheidsraad en van een Vlaamse Adviesraad inzake erkenning van verzorgingsvoorzieningen
– **366** (1995-1996) – Nr. **5**
- Verslag uitgebracht door de heer Joachim Coens namens de Commissie voor Cultuur en Sport over de beleidsbrief Musea. Beleidsprioriteiten 1997
– **397** (1995-1996) – Nr. **2**
- Verslag uitgebracht door de heer Johnny Goos namens de Commissie voor Mediabeleid over het ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 24 juli 1996 betreffende de erkenning van de televisiediensten
– **416** (1996-1997) – Nr. **3**
- Verslag uitgebracht door de heer Joachim Coens namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het ontwerp van decreet tot erkenning en subsidiëring van musea
– **419** (1996-1997) – Nr. **3**
- Verslag uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over de beleidsbrief Gezin en Welzijn 1997. Beleidsprioriteiten 1997
– **425** (1996-1997) – Nr. **2**
- Verslag uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **14**
- Verslag uitgebracht door de heer Fred Dielens namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **15**
- Verslag uitgebracht door de heer Michiel Vandebussche namens de Commissie voor Cultuur en Sport over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **16**
- Verslag uitgebracht door de heer Carlos Lisabeth namens de Commissie voor Financiën en Begroting over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **17**
- Verslag uitgebracht door de heer Peter Desmet namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud over het ontwerp van decreet

Voorzitter

- houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **18**
- Verslag uitgebracht door de heer Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **19**
  - Verslag uitgebracht door de heer Carl Decaluwé namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **20**
  - Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **21**
  - Verslag uitgebracht door de heer Bart Vandendriessche namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **22**
  - Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **23**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke namens de Werkgroep Gelijke Kansen en Emancipatie over de beleidsbrief Gelijke Kansen. Beleidsprioriteiten 1997
– **429** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door de heer Walter Vandebossche namens het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant over de beleidsbrief Brussel. Beleidsprioriteiten 1997
– **430** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting over de beleidsbrief Huisvesting : een leefbaar Vlaanderen waar het goed is om wonen. Beleidsprioriteiten 1997
– **431** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door de heer Michiel Vandebussche namens de Commissie voor Cultuur en Sport over de beleidsbrief Cultuur. Beleidsprioriteiten 1997
– **432** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken over de beleidsbrief Vlaanderen : herkenbaar aanwezig Huisvesting van de diensten van de Vlaamse regering. Beleidsprioriteiten 1997
– **433** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over de beleidsbrief Gezondheidszorg. Beleidsprioriteiten 1997
– **434** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door de heer Carlos Lisabeth namens de Commissie voor Financiën en Begroting over de beleidsbrief Vlaanderen : naar een begroting in evenwicht. Beleidsprioriteiten 1997
– **435** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting over het voorstel van decreet van de heren Marc Olivier, Jacques Timmermans en Carl Decaluwé houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers
– **437** (1996-1997) – Nr. **6**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting over de beleidsbrief Stedelijk beleid : voor steden en mensen. Beleidsprioriteiten 1997
– **439** (1996-1997) – Nr. **2**
  - Verslag uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting over de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden : Vlaanderen sturen – Lokaal besturen. Beleidsprioriteiten 1997
– **440** (1996-1997) – Nr. **2**

Voorzitter

- Verslag uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over de beleidsbrief Armoedebeleid. Beleidsprioriteiten 1997 – **441** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Guy Swennen namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin op het ontwerp van decreet tot regeling van het recht op minimum-levering van elektriciteit, gas en water – **442** (1996-1997) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door de heer Peter Desmet namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud over de beleidsbrief Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen. Beleidsprioriteiten 1997 – **444** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over de beleidsbrief Tewerkstelling. Beleidsprioriteiten 1997 – **445** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de beleidsbrief Tewerkstelling. Beleidsprioriteiten 1997 – **445** (1996-1997) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door de heer Erik Matthijs namens de Commissie voor Mediabeleid over de beleidsbrief Media. Beleidsprioriteiten 1997 – **446** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over de beleidsbrief Een vernieuwend economisch beleid voor Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1997 – **447** (1996-1997) – Nr. 4
- Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de beleidsbrief Een vernieuwend economisch beleid voor Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1997 – **447** (1996-1997) – Nr. 5
- Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de beleidsbrief Landbouw, Tuinbouw en Visserij. Beleidsprioriteiten 1997 – **448** (1996-1997) – Nr. 4
- Verslag uitgebracht door de heer Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over de beleidsbrief Landbouw, Tuinbouw en Visserij. Beleidsprioriteiten 1997 – **448** (1996-1997) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door mevrouw Sonja Becq namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin over het voorstel van resolutie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Herman Lauwers en Guy Swennen, mevrouw Patricia Ceysens en de heer Jos Stassen betreffende een eigen Vlaams actieplan voor een geïntegreerd slachtoffer- en daderbeleid – **453** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken over de beleidsbrief Ambtenarenzaken. Beleidsprioriteiten 1997 – **454** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over de beleidsbrief Onderwijs. Beleidsprioriteiten 1997 – **459** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Carl Decaluwé namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer over de beleidsbrief Ruimtelijk Structuur voor Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1997 – **464** (1996-1997) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door de heer Fred Dielens namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden over de beleidsbrief Vlaanderen Internationaal. Naar een proactief buitenlands beleid waardoor de sterke punten van Vlaanderen en de Vlamingen gevaloriseerd worden. Beleidsprioriteiten 1997 – **465** (1996-1997) – Nr. 2
- Verslag uitgebracht door de heer Jos De Meyer namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over de beleidsbrief Wetenschaps- en Technologiebeleid in Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1997 – **466** (1996-1997) – Nr. 2

Voorzitter

- Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de beleidsbrief Wetenschaps- en Technologiebeleid in Vlaanderen
– **466** (1996-1997) – Nr. **3**
- Verslag uitgebracht door de heer Jacques Laverge namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de beleidsbrief Toerisme en Landbouwpromotie in Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1997
– **467** (1996-1997) – Nr. **3**
- Verslag uitgebracht door mevrouw Trees Merckx-Van Goey namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden op het ontwerp van decreet betreffende het Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing
– **482** (1996-1997) – Nr. **3**
- Verslag uitgebracht door de heren Fred Dielens en Herman Candries namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de hoorzitting over de problematiek van de informatiesnelwegen, in uitvoering van de resolutie betreffende de ontwikkeling van informatiesnelwegen in Vlaanderen
– **506** (1996-1997) – Nr. **1**

VOORSTEL VAN MOTIE**Indiening**

De voorzitter : Het volgende voorstel van motie werd ingediend :

- Voorstel van motie van de heer Carlos Lisabeth en mevrouw Mia De Schamphelaere namens de Commissie voor Financiën en Begroting op het besluit van de Vlaamse regering van 26 november 1996 tot herverdeling van basisallocaties van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
– **29-A** (1996-1997) – Nr. **3**

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende tekst werd aangenomen door de commissies :

- Tekst aangenomen door de commissies over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting
– **428** (1996-1997) – Nr. **24**

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende adviezen van de Raad van State werden ingediend :

- Advies van de Raad van State van 5 december 1996 op het voorstel van decreet houdende vervanging van titel II van de decreten betreffende de raio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals gewijzigd bij decreet van 22 december 1995
– **390** (1996-1997) – Nr. **2**
Verwezen naar de Commissie voor Mediabeleid.
- Advies van de Raad van State van 5 december 1996 op het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997
– **428** (1996-1997) – Nr. **26**
Verwezen naar de plenaire vergadering.
- Advies van de Raad van State van 10 december 1996 op het ontwerp van decreet over het basisonderwijs
– **451** (1996-1997) – Nr. **5**
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heer Jan Penris tot besluit van de op 26 november 1996 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de politiek van De Lijn ten opzichte van haar pachters enerzijds en de aankoop van nieuwe tramstellen anderzijds

– **493** (1996-1997) – Nr. 1

- Met redenen omklede motie van de heren André Denys, Paul Van Grembergen en Jos Geysels tot besluit van de op 27 november 1996 door de heren André Denys, Paul Van Grembergen en Jos Geysels gehouden interpellaties tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, respectievelijk over de onbesprokenheid van de leden van de Vlaamse regering, over een eventueel terugtreden van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling en over de positie van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

– **494** (1996-1997) – Nr. 1

- Met redenen omklede motie van mevrouw Nelly Maes, de heren Jos Stassen, Jean-Marie Bogaert, Herman Lauwers en Chris Vandebroeke tot besluit van de op 27 november 1996 door de heren Jos Stassen, Karel de Gucht, mevrouw Nelly Maes en de heer Frans Wymeersch gehouden interpellaties tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, respectievelijk over fraude bij Boelwerf Vlaanderen, over het mogelijk gesjoemel met overheidssubsidies bij Boelwerf Vlaanderen, over de recentste ontwikkelingen in het Boelwerfdossier en over de recente perikelen rond het dossier Boelwerf en de verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering in deze zaak

– **495** (1996-1997) – Nr. 1

- Met redenen omklede motie van de heren Karel De Gucht, Jacques Laverge, Marc Cordeel, Didier Ramoudt en André Denys tot besluit van de op 27 november 1996 door de heren Jos Stassen, Karel De Gucht, mevrouw Nelly Maes en de heer Frans Wymeersch gehouden interpellaties tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, respectievelijk over fraude bij Boelwerf Vlaanderen, over het mogelijk gesjoemel met overheidssubsidies bij Boelwerf Vlaanderen, over de recentste ontwikkelingen in het Boelwerfdossier en over de recente perikelen rond het dossier Boelwerf en de verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering in deze zaak

– **496** (1996-1997) – Nr. 1

- Met redenen omklede motie van mevrouw Nelly Maes tot besluit van de op 12 december 1996 door mevrouw Cecile Verwimp-Sillis in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de uitvoer van wapens en wapentechnologie uit Vlaanderen

– **507** (1996-1997) – Nr. 1

MOTIES VAN AANBEVELING**Indiening**

De voorzitter : De volgende moties van aanbeveling werden ingediend :

- Motie van aanbeveling van de heren Jacques Timmermans en Carl Decaluwé tot besluit van het op 26 november 1996 in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Ruimtelijke Structuur voor Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1997

– **464** (1996-1997) – Nr. 2

BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende besluit van de Vlaamse regering werd ingediend :

- Besluit van de Vlaamse regering van 26 november 1996 tot herverdeling van basisallocaties van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
– **29-A** (1996-1997) – Nr. **1**
Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

MEDEDELING VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werd ingediend :

- Maandrapport Schatkisttoestand Financieel Management (oktober 1996)

Deze mededeling ligt ter inzage op het Secretariaat van het Parlement, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende opmerkingen van het Rekenhof werden ingediend :

- Opmerking van het Rekenhof (N14 – 1.366.772 B1) op het besluit van de Vlaamse regering van 26 november 1996 tot herverdeling van basisallocaties van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
– **29-A** (1996-1997) – Nr. **2**

- Opmerking van het Rekenhof (N10 – 1.325.452 B1) over het ontwerp van decreet basisonderwijs
– **451** (1996-1997) – Nr. **6**
- Opmerking van het Rekenhof (N 14 – 1.365.833 B1) over het ministerieel besluit van 28.10.1997 tot overschrijving van ordonnanceringskredieten die behoren tot het investeringsprogramma tussen de programma's 43.10, 43.20 en 44.50 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
- Opmerking van het Rekenhof (N14 – 1.336.527 B1) over het besluit van de Vlaamse regering van 22 oktober 1996 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 9 juli 1996 houdende verdeling van basisallocatie 00.20, programma 24.60
- Opmerking van het Rekenhof (N14 – 1.367.527 B1) over het besluit van de Vlaamse regering van 22 oktober 1996 houdende gedeeltelijke verdeling van het provisioneel krediet ingeschreven onder basisallocatie 01.11, programma 69.90

Deze opmerkingen liggen ter inzage op het Secretariaat van het Vlaams Parlement, afdeling Decreetgevend Secretariaat

VOORONTWERP VAN DECREET**Indiening**

De voorzitter : Het volgende voorontwerp van decreet werd ingediend :

- Voorontwerp van decreet van 4.12.96 betreffende de omvorming van de BRTN in een naamloze vennootschap van publiek recht en tot vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals ter advies aan de Raad van State voorgelegd, + de adviezen van de Vlaamse mediaraad en de SERV, en het protocol van Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap en Vlaams Gewest, ingediend door de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media.

Dit voorontwerp, de adviezen en het Protocol voor

Voorzitter

Sectorcomité XVIII liggen ter inzage op het Secretariaat van het Parlement, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

Deze adviezen liggen ter inzage op het Secretariaat van het Parlement, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

ADVIEZEN VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV)
Indiening

De voorzitter : De volgende adviezen van de SERV werden ingediend :

- Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot uitvoering van het decreet van 19 april 1995 tot regeling van de arbeidsbemiddeling tegen betaling in het Vlaamse Gewest m.b.t. schouwspelartiesten
- Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot uitvoering van het decreet van 19 april 1995 tot regeling van de arbeidsbemiddeling tegen betaling in het Vlaamse Gewest met betrekking tot personen met een hogere functie
- Advies over het voorontwerp van decreet houdende invoering van een evenwichtige, vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen
- Advies i.v.m. het voorontwerp van decreet tot regeling van de betrekkingen tussen de Vlaamse overheid, de representatieve vakbonden en de representatieve groeperingen van schoolbesturen en tot regeling van de inspraak in het onderwijs
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de omvorming van de BRTN in een naamloze vennootschap van publiek recht en tot vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995
- Advies over de ontwerpovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse steden en gemeenten inzake het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid

---

BRIEF VAN HET REKENHOF
Indiening

De voorzitter : De volgende brief van het Rekenhof werd ingediend :

- Brief van 21 november 1996 (N 14 – 1.356.860 B1) van de voorzitter van het Rekenhof betreffende het schuldbeheer van de Vlaamse overheid

Deze brief ligt ter inzage op het Secretariaat van het Vlaams Parlement, afdeling Decreetgevend Secretariaat

---

MOTIES VAN GEMEENTEN
Indiening

De voorzitter : De volgende moties van gemeenten werden ingediend :

- Motie van de stad Tongeren rond de investeringsplannen 1996-2005 van de NMBS voor wat betreft de provincie Limburg, goedgekeurd door het College van Burgemeester en Schepenen op 2 september 1996.
- Motie van de gemeenteraad van 24 oktober 1996 over de gemeentelijke kiesrechten voor burgers van de Europese Gemeenschap

Deze moties liggen ter inzage op het Secretariaat van het Vlaams Parlement, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het Secretariaat van het Parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat :

- Arrest 67/96 van 29 november 1996
- Arrest 68/96 van 29 november 1996

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage bij het Secretariaat van het Parlement, Afdeling Decreetgevend Secretariaat :

- Rolnummer 997
- Rolnummer 999
- Rolnummer 1000

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter : Voor de CVP-fractie zijn :

- in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting de heer Marc Van Peel als vast lid vervangen door de heer Marc Olivier en de heer Marc Olivier als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Marc Van Peel ;
- in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden de heer Marc Van Peel als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Brigitte Grouwels ;
- in de Commissie voor Cultuur en Sport de heer Marc Van Peel als vast lid vervangen door de heer Hugo Marsoul en de heer Freddy Sarens als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Marc Van Peel.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

- 13 (1996-1997) – Nr. 1
- 14 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3
- 17 (1996-1997) – Nr. 1

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

- 13 (1996-1997) – Nr. 1
- 15 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 15
- 16 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
- 17 (1996-1997) – Nr. 1

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997

- 428 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 31

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het tweede gedeelte van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, bij de bespreking van de onderwijsbegroting in de commissie was er over één zaak alleszins eensgezindheid, ook met de minister : deze begroting bevat eigenlijk niet veel nieuws in vergelijking met de begroting van vorig jaar.

Dit betekent nochtans niet dat er geen beweging is in het onderwijslandschap, integendeel zelfs. Na de grote HOBU-hervorming van enkele jaren geleden, zal over enkele weken het nieuwe decreet-basisonderwijs worden besproken. Ook worden de decreten op de hervorming van de ARGO en het secundair onderwijs aangekondigd voor 1997. Dit betekent dat op drie jaar tijd, via drie niveaudecreten, fundamentele beslissingen zullen worden genomen over de kern van het onderwijslandschap. Deze beslissingen zullen in hun globaliteit zeer ver gaand zijn en het onderwijsgegeven wellicht voor lange tijd sturen en bepalen.

Vanderpoorten

Natuurlijk is onze samenleving geëvolueerd. Deze evolutie vereist een aangepaste onderwijsinhoud. Bekwaamheid voor zelfsturing, communicatievaardigheid, creativiteit, reflexiviteit en innovatiebereidheid zijn vaardigheden die nu dikwijls genoemd worden als voorwaarden om in de toekomst op een doeltreffende wijze goederen en diensten van hoge kwaliteit af te leveren. Uiteraard moeten jonge mensen leren studeren en leren hard te werken. Maar evenzeer is het van belang dat hun aangeboren creativiteit wordt ontwikkeld en gestimuleerd.

De discussie over de efficiëntie van het onderwijs is de laatste jaren erg toegenomen. Onderwijs wordt meer dan vroeger in het kader van latere tewerkstelling geplaatst. Onderwijssystemen, zoals ze nu bestaan, zorgen blijkbaar niet meer altijd voor een geschikte en aangepaste opleiding. Ondanks grote investeringen geeft onderwijs geen oplossing voor langdurige en hoge werkloosheid. De klemtoon in ons onderwijssysteem ligt nog steeds te veel op het memoriseren van kennis. Kennis is nochtans meer dan cognitieve ontwikkeling. Informatie moet kunnen worden ontsloten, beoordeeld, geanalyseerd en geïnterpreteerd. Ook ethisch inzicht en verbeeldingskracht zijn belangrijk.

Het onderwijs moet de totale persoon ontwikkelen. Naast leren, zijn leren leren en leren samenleven belangrijke pijlers voor de groei naar volwassenheid. Er is de laatste jaren weliswaar een groeiende interesse waar te nemen voor dit leren leren, maar toch wordt van leerlingen nog te vaak verwacht dat ze problemen oplossen, zonder dat ze geleerd hebben wat dat eigenlijk inhoudt. We eisen dat leerlingen grote hoeveelheden feiten onthouden, terwijl we hen zelden iets leren over het geheugen. Leren samenleven of opnieuw leren samenleven is onontbeerlijk indien men wil evolveren naar een harmonieuzere samenleving. Het ontwikkelen van sociale vaardigheden, respect voor elkaar en elkaars mening, en het vormen van een open kritische kijk op de wereld zijn uitdagingen waar het onderwijs van vandaag meer dan ooit mee wordt geconfronteerd. De basis hiervoor wordt gelegd van bij het eerste contact met de school.

Aan de vooravond van belangrijke onderwijs hervormingen vinden wij het belangrijk om deze inhoudelijk even op een rijtje te zetten. Onderwijshervormingen mogen en kunnen zich immers niet beperken tot structurele maatregelen zonder meer.

Bovenal mogen deze hervormingen niet louter een sanerings- of besparingsoperatie zijn. De jongste jaren worden we geconfronteerd met discussies over uit de hand gelopen onderwijsbudgetten. Er is inderdaad een geweldige druk van onderwijsweddenden en -lonen, waardoor werkings- en beleidskredieten beperkter worden.

Vlaanderen investeert een groot deel van zijn begrotingsmassa in onderwijs, vorming en onderzoek. Terecht : de toekomst en de kracht van onze samenleving worden immers in hoge mate bepaald door de weerbaarheid en de ontwikkeling van jonge mensen. Om te slagen in haar maatschappelijke opdracht mag de maatschappij veel middelen ter beschikking stellen voor onderwijs. Alleen, de manier waarop en de doelen waartoe deze middelen precies ter beschikking worden gesteld, zijn dringend aan herziening toe.

Ik wil een aantal concrete voorbeelden aanhalen van onderwerpen die op de agenda ter discussie staan en die in eerste instantie te maken hebben met het inhoudelijke van het onderwijsgegeven, maar die toch ook wel budgettaire gevolgen kunnen hebben in de ene of de andere zin. Zonder het debat over het basisonderwijs te openen, wil ik toch zeggen dat het onderwijslandschap in het nu ter tafel liggende decreet betreffende het basisonderwijs lichtjes wordt bijgestuurd. Waarom heeft de minister de gelegenheid niet aangegrepen om dit landschap van basisscholen fundamenteeler te hertekenen ?

Minister Luc Van den Bossche : Mevrouw Vanderpoorten, me dunkt moet men toch ook enigszins oppassen. Waarom moet deze wijziging zo fundamenteel zijn ? Ik vind dat er inzake het basisonderwijs geen fundamentele hertekening nodig is. Het basisonderwijs hoort thuis onder de kerktoren. Ik heb er geen moeite mee dat daar sprake is van veel meer vestigingsplaatsen en scholen dan in het secundair onderwijs. Het betreft immers een totaal andere leeftijdscategorie, met onder meer een heel andere mate van kwetsbaarheid. Het lijkt wel of men mij vraagt waarom ik niet meer pijn heb berokkend. Men moet zich echter hoeden voor kritiek omwille van de kritiek. De vraag is zeer duidelijk : heeft het basisonderwijs nood aan structurele wijzigingen ? En zo ja, op welke grond ? Een tweede vraag is : heeft het basisonderwijs nood aan minder frequente inplanting, aan grotere scholen dus ? Op deze twee vragen moet ik ontkennend antwoorden.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Dat is niet zozeer de opmerking die ik wilde maken. Het is

Vanderpoorten

wél zo dat opmerkingen van de oppositiepartijen tijdens de vorige commissievergadering wezen in de richting van onder meer een aantal hervormingen met betrekking tot de vrije-keuzeschool.

Minister Luc Van den Bossche : Dat betwist ik niet. Dat is eveneens gebleken uit het advies van de Raad van State, dat blijkbaar niet werd begrepen door de journalisten van De Standaard. Dat laatste kan ik evenwel niet verhelpen.

U hebt gelijk wanneer u verklaart dat de oppositie een drietal punten naar voren heeft gebracht. Noch mijn decreet noch het amendement werden echter door de Raad van State echt de grond in geboord omwille van die punten. De Raad van State heeft de bal naar ons teruggekaatst en geantwoord dat dit een politieke keuze is, dat we dit zelf moeten uitvechten. Er zal dus een boeiend politiek debat ontstaan met betrekking tot de vrije keuze, de vrije toegang. Mijnheer Denys, dat is inderdaad fundamenteel. Ik heb er geen moeite mee en als het daarover gaat, dan heeft mevrouw Vanderpoorten gelijk : de keuze die in het decreet werd gemaakt, is een keuze van conservatieve, bewarende aard. Wat in diverse toonaarden door de leden van de oppositie wordt voorgesteld gaat veel verder dan wat wij met dit decreet doen. Daarin schuilt precies het boeiende van het debat dat we zullen voeren betreffende het basisonderwijs.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Dat is inderdaad zo : toen een lid van Agalev er op een bepaald ogenblik op wees dat ook vrije scholen vrij-keuzescholen zouden moeten kunnen zijn, reageerde u met de bewering dat die persoon alleen zou staan met die mening. Ik ben het daar niet mee eens. De VLD verdedigt deze stelling al een aantal jaren. Dit zou namelijk kunnen betekenen dat eindelijk de vastgeroeste structuren worden doorbroken.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is onbetwistbaar zo. Tegenover het doorbreken van deze structuren moet dan wel een inhoudelijke controle op de neutraliteit staan. In onze geschiedenis hebben we dat tot vandaag nooit gedaan of gekund. In de Schoolpactwetgeving greep men, om daaraan te ontsnappen, terug naar een diplomacriterium. We zijn het er allemaal over eens dat dit vandaag niet meer relevant is. We kunnen dat criterium – ook grondwettelijk – zeker niet meer hanteren.

Nieuwe zaken vinden om inhoudelijk te controleren, is iets waar ik vreselijk bang van ben. Ik hou

eerlijk gezegd niet zo van een consistorie van kardinalen en ik hou zeker niet van vrijzinnige kardinalen. Die beangstigen mij nog meer dan doorde-weekse kardinalen.

De heer André Denys : Beangstigen parlementsleden u ook ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik vind parlementsleden die neutraliteit willen beoordelen een merkwaardige soort. Enerzijds depreciëren de politici zichzelf door geregeld te zeggen dat ze niet goed zijn ; anderzijds promoveren ze zichzelf tot de behoeders van de neutraliteit.

Mijnheer Denys, we hebben beiden al meer dan vijftien jaar ervaring in dit bestel. Ik weet intussen toch ook wel iets over neutraliteit en onderwijs en ben dan ook niet van plan hier te komen oordelen of het onderwijs volgens de Grondwet nu al dan niet neutraal is. Ongetwijfeld zal ik dan nog een vrij onverdachte bron zijn en zal men mij gemakkelijker dan u vertrouwen in deze zaak. Om daar dan nog parlementsleden over te laten oordelen, daar heb ik sterke twijfels bij : het volstaat immers al dat men geacht wordt christelijk geïnspireerd te zijn opdat men ervan zou uitgaan dat die persoon over zoiets niet kan oordelen en ongetwijfeld zal oefelen.

Wie is er op dat moment vrijzinnig genoeg om wel te kunnen oordelen ? De vrijzinnige wereld is immers gekenmerkt door één grote eenstemmigheid : iedereen is op zichzelf belangrijker dan het geheel.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : U geeft in elk geval toe dat het een belangrijke discussie kan worden. Deze discussie kan in januari in de commissie worden voortgezet. De maatschappij is inzake deze discussie duidelijk geëvolueerd. Ik denk dat we een onderscheid tussen nu en twintig jaar geleden moeten maken. We constateren dat leerlingen, ouders, leerkrachten en vaak ook directies geëvolueerd zijn. Als de inrichtende macht deze stap ook zou durven zetten, krijgt een echte onderwijshervorming een reële kans. We kunnen de zaken dan echt fundamenteel veranderen. Dat is eigenlijk de echte uitdaging voor de onderwijshervormingen van de toekomst en die beginnen bij het basisonderwijs. We zouden dan kunnen spreken over een echt nieuwe onderwijscultuur.

We begrijpen wel dat netoverschrijding of netdoorbreking niet voor morgen is. Zoiets heeft tijd nodig. Uiteindelijk veranderen ook vastgeroeste gewoontes. Ik denk dat, als we dit vandaag mogelijk kun-

Vanderpoorten

nen maken, het volgend jaar nog niet helemaal in orde zal zijn. We kunnen dan echter op korte termijn fundamentele zaken wijzigen. Het debat zal hoe dan ook in januari worden voortgezet.

Ik hou het kort over de hervormingen in het middelbaar onderwijs die in de begroting zijn aangekondigd. De minister heeft immers zelf aangekondigd dat hij over dit thema zwijgt tot het ontwerp van decreet afgerond is. Onze bekommernis tegenover de samenwerkingsverbanden en de regio's blijven echter bestaan.

Ik wil de lijn hier doortrekken tot bij de hervorming van het HOBU. De media informeert ons geregeld over de mistoestanden die momenteel in veel HOBU-scholen bestaan. Vorige week nog had ik de gelegenheid om samen met collega's uit alle andere democratische partijen een hogeschool te bezoeken. We hebben er gedebatteerd over de huidige scheefgegroeide situatie. Het minste dat we kunnen zeggen, is dat dit bezoek voor ons zeer leerrijk is geweest. We waren sterk onder de indruk gekomen van een aantal problemen. Ik haal de problematiek hier aan omdat ik denk dat in het HOBU-decreet fouten zitten, die men bij de hervorming van het secundair onderwijs ook dreigt te maken. De minister is er al herhaaldelijk op gewezen dat de overkoepelende structuren – de zogenaamde waterhoofden – in bepaalde gevallen een ramp zijn. De democratische aanpak en de inspraak lopen in sommige gevallen mank. Bij de huidige stand van zaken volstaat de financiering niet altijd. De docenten zijn moe en ontgoocheld. De studenten zitten met grote vragen over hun toekomst.

Om die reden vroegen alle oppositiepartijen een tussentijdse doorlichting. Enkele weken geleden scheen de minister nog gewonnen te zijn voor wat hij een monitoring noemt. We willen op dit moment duidelijk vernemen wat de positieve en negatieve ervaringen zijn bij het in voege treden van het HOBU-decreet.

Minister Luc Van den Bossche : Hoe is het mogelijk dat een assemblee, die toch hoort te weten wat veranderingsprocessen zijn, na één jaar en vier maanden zenuwachtig begint te evalueren. Ze begonnen vorig jaar al, nog voor er twaalf maanden voorbij waren. Ik vraag me af of deze assemblee gespeend is van elk wetenschappelijk inzicht. Is het echt nodig zo stompzinig te doen om toch maar te kunnen evalueren, louter omdat er twee niet onverdeeld gelukkig zijn. Ik heb er drie gezien

die droevig waren. Dan is dat maar zo, want dit kan bezwaarlijk een wetenschappelijke houding worden genoemd. Laten we toch even ernstig zijn. Een hervorming van die omvang evalueert men niet na een jaar, niet na twee jaar en niet na drie jaar.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : U vindt dat dom. Ik constateer dat een aantal collega's uit de meerderheidspartijen dat niet zo dom vinden.

Minister Luc Van den Bossche : Het gaat hier niet om meerderheid of minderheid. De wijsheid ligt niet altijd bij de meerderheid noch bij de oppositie. Vanuit wetenschappelijk oogpunt vraag ik u waar ook maar iemand pleit voor zo'n snelle evaluatie. Niemand doet dat !

De voorzitter : Mijnheer de minister, laten we kalm blijven.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, dit wordt belachelijk. Elke twee seconden pleit men hier voor de grote wetenschap en elke drie seconden wordt de wetenschap hier schandelijk verkracht.

De voorzitter : Het is ook eigen aan deze assemblee dat iedereen hier zijn mening mag uiten.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is juist. Ik mag dus zeggen dat dit een volkomen onwetenschappelijke visie is.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Het behoort ook tot onze taak om over te brengen wat in het veld leeft. Als men daar constateert dat bijna iedereen vragen stelt, dan denk ik toch dat het belangrijk is dat we dat hier naar voren brengen en dat u toch probeert om daar enigszins rekening mee te houden.

Minister Luc Van den Bossche : Wat denkt u dat men bij de Generale Bank heeft gedaan tijdens de periode van hervorming ? Iedereen heeft zich vragen gesteld. Dat is gezond. Dat is eigen aan een veranderingsproces. Lees daar eens iets over, dan zult dat ook inzien.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Uit uw reactie maak ik op dat u blijft weigeren.

Minister Luc Van den Bossche : Keihard ! Ik sterf nog liever ! Het spijt me, maar ik maak me niet wetenschappelijk belachelijk.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Dat is dan genoteerd.

Vanderpoorten

Na de bekendmaking van de beleidsbrief Onderwijs voor 1997 en meer bepaald het hoofdstuk daarin over het DKO, en na de strubbelingen met betrekking tot het toepassen en/of de interpretatie van het decreet op de Benoemings- en Programmatiestop voor wat het woord instrument betreft, is er in het DKO een golf van verontwaardiging richting minister gedreven. Naar onze mening niet ten onrechte. We weten al langer dat de minister het DKO niet in zijn hart draagt. Het staat in elk geval vast dat deze sector ook het onderwerp zal vormen van een nieuw decreet en dat een belangrijk onderdeel daarvan wellicht zal handelen over een grotere autonomie voor de lokale besturen. Dat klinkt prachtig, maar eigenlijk bedoelt de minister weer iets heel anders. Hij wenst aan de steden en gemeenten een vergiftigd geschenk te geven. Meer autonomie zal immers vooral betekenen meer zelf betalen.

Waar het eigenlijk om gaat, is de plaats van het DKO in het geheel van de structuur van het onderwijs en de meerwaarde die het kan aanbrengen in een opvoeding die kwaliteit moet waarborgen en die garant moet staan voor een stimulerende werking op het creatieve vermogen van jongeren.

Naar ons gevoel slaat de minister hier de bal mis. In plaats van het DKO stiefmoederlijk te behandelen, zou het van veel meer inzicht in en respect voor de echte maatschappelijke waarden getuigen wanneer de minister het omgekeerde zou doen en het DKO een belangrijkere plaats zou geven in het geheel van de onderwijsstructuren.

Het DKO is niet, zoals sommigen het denigrerend voorstellen, een soort van hobbyclub voor amateurs. Wellicht zal in sommige academies het niveau inderdaad lager liggen dan in andere. Dat is ook in het regulier onderwijs het geval. Goede scholen voor het DKO die als voorbeeld moeten fungeren, leveren allemaal studenten af die het hoger kunstonderwijs probleemloos aankunnen. In de huidige levensomstandigheden en met de gewoonten van vele jonge mensen in gedachten – en dan vooral wat hun vrijetijdsbesteding aangaat – zouden alle beleidsmakers net moeten worden aangespoord om meer initiatief te nemen ten aanzien van een sector die de creativiteit van jonge mensen levend moet houden. We stellen daarom voor dat de minister in het DKO expliciet rekening houdt met de meerwaarde die dit DKO kan betekenen voor de samenleving. Een intense samenwerking met het gewoon basis- en secundair onderwijs zou het tekort aan creatieve vorming kunnen

aanvullen en zou een culturele interesse kunnen opwekken bij leerlingen die nu niet in staat zijn of niet gestimuleerd worden om de lessen in het DKO te volgen. Culturele vorming, creatief kunnen denken en werken behoren tot de basisvaardigheden die van een basisvorming deel moeten uitmaken. Iedereen heeft recht op een gelijke basisvorming. Lagere schoolkinderen moeten een geheel van kennis en capaciteiten verwerven die men als minimaal beschouwd om in de samenleving volwaardige kansen te krijgen. Het gaat hier zowel om leerinstrumenten om te lezen, rekenen, schrijven, spreken, rekenen, kijken, horen, denken als om kennis en inhoud. Alleen als deze basis is verworven zal de jongere volledig kunnen deelnemen aan deze samenleving. Dan zal hij de kwaliteit van zijn bestaan en van zijn omgeving kunnen bijsturen, gemotiveerde beslissingen kunnen nemen, in staat zijn en de mogelijkheden hebben om in leven te blijven. In de informatiemaatschappij van vandaag is het bovendien essentieel dat er bij de basisvorming al rekening mee wordt gehouden dat kinderen moeten leren omgaan met de massa feiten en gegevens, beelden en berichten die de media dagelijks spuit.

Ten slotte, wat het wetenschapsbeleid betreft, wordt een ernstig inspanning gedaan om de achterstand in te halen ten aanzien van de voornaamste handelspartner. Een extra inspanning ten behoeve van de humane wetenschappen is weliswaar wenselijk. De inspanningen voor het fundamenteel onderzoek klasseren wij onder de noemer schone schijn. De universiteiten raken gekneld tussen het rigide, budgettaire beleid van de onderwijsminister, die hen niet echt de werkingsmiddelen gunt waarop ze recht hebben en het meer genereuze beleid van de minister van Wetenschapsbeleid die hen zagezegd bijkomende middelen aanreikt voor fundamenteel onderzoek.

Minister Luc Van den Bossche : Het woord zagezegd is totaal overbodig en niet in overeenstemming met de waarheid.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Akkoord. Hij geeft hen eigenlijk de middelen die levensnoodzakelijk zijn om een normale werking te garanderen. Wij vinden dit eerder een vestzak-broekzakoperatie waardoor het positieve effect van de zogenaamde financiële injecties teniet wordt gedaan. Het huidige beleid stimuleert ook de vlucht van interessante onderzoeken. Enerzijds doordat de universiteiten niet langer over de middelen beschikken om valabele jonge vorsers naar behoren te belonen en toekomstperspectieven te bieden. Anderzijds doordat interessant technologisch onderzoek van de

Vanderpoorten

universiteiten wordt weggehaald en ondergebracht in afzonderlijke onderzoekscentra. Universiteiten zien ook dat technologisch onderzoek het meest rendeert en laten dit dan ook prevaleren op fundamenteel onderzoek. Deze vorm van beleidsvoering wordt teveel gehanteerd als een instrument ten behoeve van het industrieel en economisch beleid. De kwaliteit en de weerbaarheid van de universiteiten raakt op middellange termijn ondergraven. Uit de commissievergadering met betrekking tot het wetenschapsbeleid hebben we geleerd dat de minister-president het probleem van de te lage basisfinanciering van de universiteiten blijkbaar onderkent. Hij kondigde dan ook aan met de minister van Onderwijs te zullen onderzoeken hoe de lage basisfinanciering kan worden verholpen. Wij koesteren alvast goede hoop wat dat betreft.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, we weten ondertussen dat onderwijs een zeer belangrijke pakket aan middelen inneemt binnen de begroting : het gaat om bijna de helft van de middelen waarover Vlaanderen beschikt om een eigen beleid uit te stippelen. Het is goed, het is zelfs noodzakelijk dat Vlaanderen een zeer groot deel van zijn budget investeert in onderwijs, vorming en onderzoek. Het is dan ook onze plicht, zeker als oppositiepartij, om het onderwijs en de onderwijsbegroting kritisch te bekijken.

Zeer terecht is de beheersing van het volledige budget, dus uiteraard ook het onderwijsbudget, één van de belangrijkste bekommernissen van de Vlaamse overheid. De Vlaamse onderwijsbegroting 1997 bedraagt afgerond 239 miljard frank. Daarbovenop komen nog de eventuele provisionele kredieten ter uitvoering van de CAO's en de aanpassing van de index. Het vergelijkbare aangepaste budget van vorig jaar bedroeg zo'n 233 miljard frank, een stijging dus van bijna 6 miljard frank of 2,57 percent. Theoretisch heeft de minister dan ook gelijk als hij zegt dat er in 1997 geen besparingen in het onderwijs werden doorgevoerd. Als we echter de overheidsuitgaven voor onderwijs van ons land onder de loep nemen, constateren we dat er in 1995 nog 10,3 percent van de overheidsuitgaven naar onderwijs vloeiden. Tien jaar later is dat nog 10 percent.

Uit de statistieken van de OESO leren we ook nog dat de OESO-landen gemiddeld 150.000 frank

besteden aan jongeren die onderwijs volgen. In België bedraagt dit 145.500 frank. België wordt in de OESO-rapporten weliswaar nog als een geheel beschouwd. Als dit voor Vlaanderen niet opgaat, mag de minister dit best tegenspreken. Het toont echter wel aan dat men met statistieken en cijfers alle kanten op kan. Of de kwaliteit van het onderwijs evenredig stijgt met de toename van de onderwijsmiddelen is nog een andere vraag.

Dat de minister de taak en de plicht heeft om het onderwijsbudget onder controle te houden zal ik zeker niet tegenspreken. Alleen op deze manier kan men het onderwijs voor de toekomst veilig stellen. Sinterklaas spelen, kan dan wel heel plezierig en populair zijn, maar zadelt ons en zeker diegenen die na ons komen op met gigantische problemen. De federale overheid met haar schuldenberg van meer dan 10.000 miljard frank is hiervan een sprekend voorbeeld. Dat Vlaanderen dus geen schuldenlast wil opbouwen, is een goede zaak. Of de onderwijsmiddelen evenwel op de meest optimale wijze worden besteed, betwijfelt het Vlaams Blok.

Evenals de begroting van vorig jaar is ook deze begroting een klassieke begroting waarin, behalve de 800 miljoen frank aan extra middelen voor het gebouwenpatrimonium van het hoger onderwijs, niets nieuws staat. Zelfs de minister omschreef deze begroting als een rustige begroting.

Uiteraard zitten er in de begroting een reeks goede elementen vervat. Denken we bijvoorbeeld aan de verhoging van de financiële middelen tot 14 miljoen frank voor speciale leermiddelen voor leerlingen en studenten met een handicap in het gewoon onderwijs. Ook positief zijn de financiering van de upgrade van de brugsimulator van de hogere zeevaartschool, de tussenkomst van het departement Onderwijs ten belope van 20 percent bij de aankoop van educatieve software, enzovoort.

Bij bepaalde uitgaven of het ontbreken daarvan stelt het Vlaams Blok zich wel wat vragen. Zo vraagt het Vlaams Blok zich af of het wel moreel verantwoord is om bijkomende inspanningen van enkele miljoenen frank te leveren ter versteviging van een aantal internationale samenwerkingsinitiatieven met onder meer Rusland en China.

Moet de minister ook niet meer middelen besteden aan het TSO, het BSO en het deeltijds onderwijs ? Tot nu toe heeft er zich nog altijd geen diepgaande inhoudelijke wijziging voorgedaan in het technisch en in het beroepsonderwijs. In het buitengewoon onderwijs, zowel op lager als op secundair niveau,

Huybrechts

blijft het aantal leerlingen jaarlijks stijgen. De vraag is of alle kinderen wel thuishoren in deze dure onderwijssector. Kan de minister het nog budgettair verantwoorden op grond van objectieve gegevens dat de ARGO voor administratieve ondersteuning 2941 frank per leerling krijgt tegenover 1458 frank voor het vrij gesubsidieerd onderwijs. Het totale bedrag per leerling in het gewoon basisonderwijs bedraagt voor het gemeenschapsonderwijs 24.457 frank.

Minister Luc Van den Bossche : Ik wil antwoorden op uw vraag. Het ontwerp-decreet stelt een wijziging voor voor het basisonderwijs.

De heer Pieter Huybrechts : Die wijziging loopt over een periode van twintig jaar.

Minister Luc Van den Bossche : Neen, de laatste druppel uit de fles zal over twintig jaar opgebruikt zijn. De verandering houdt geen gelijkmatige spreiding in over een periode van twintig jaar. Het is voornamelijk de eerste zes tot zeven jaar dat de zaken worden omgekeerd. Achteraf is er nog een soort van naflux, maar 70 tot 80 percent van de verandering zal binnen de zeven jaar uitgevoerd zijn. Slechts 10 tot 20 percent gebeurt nog nadien. Dit is niet onaardig, zeker als men rekening houdt met het feit dat een deel van de ongelijkheid zich vertaalt in vastbenoemde mensen. Ik kan hen niet, zoals een goede fee, omtoveren in boompjes of iets anders.

De heer Pieter Huybrechts : Dat geef ik toe, maar zelfs na een periode van twintig jaar blijft er een verschil van ongeveer 25 percent bestaan. Ik weet dat er terecht objectievebare verschillen zijn, maar ik weet niet of de kostprijs dat verschil kan goedmaken.

Ook wat het provinciaal onderwijs betreft, vragen wij ons af of het nog zin heeft veel geld te pompen in een misschien wel ten dode opgeschreven vorm van onderwijs. Als het aantal leerlingen blijft dalen, heeft het hoegenaamd geen zin om meer dan normale werkingskosten toe te kennen, alleen maar om de bestaande concurrentie het hoofd te kunnen bieden.

Vermits de Vlaamse regering terecht geen schuldenlast wenst op te bouwen en er derhalve zeer weinig speling is op de begroting, kan de financiering van de universiteiten door de overheid onmogelijk in dezelfde mate toenemen als de uitbreiding en de differentiatie van de taken die van deze

instellingen mogen worden verlangd. Een verhoging, laat staan een drastische verhoging, van het inschrijvingsgeld is voor het Vlaams Blok – en voor de meesten van ons – onaanvaardbaar.

Daarom moet men zich durven afvragen of de universiteiten de markt niet mogen verkennen en de terreinen zoals contractonderzoek, contractonderwijs en dienstverlening niet mogen bespelen, om op deze manier te zorgen voor een ruimere financiële armslag. Uiteraard is het onaanvaardbaar dat de universiteiten zouden verworden tot louter commerciële instellingen waar het onderwijs en de vormingsopdracht ondergeschikt worden gemaakt aan winstbejag.

De middelen die zullen vrijkomen dankzij de hervormingen in het secundair onderwijs zullen worden geïnvesteerd in het basis- en hoger onderwijs. We vragen ons af of dat zal volstaan. Het basisonderwijs krijgt nu al te weinig financiële middelen. Als er bijkomende opdrachten zijn – denk daarbij aan thuisonderwijs voor zieke kinderen – zal dat extra geld kosten.

Wat de studietoelage betreft, voorziet het regeerakkoord alleen in de indexering van de middelen voor het hoger onderwijs. Objectieve gegevens hebben echter aangetoond dat de kostprijs voor de studenten toeneemt. Het Vlaams Blok steunt dan ook de voorstellen van de BGJG om de minimuminkomensgrens voor de maximumtoelage met 10 percent te verhogen naar 70 percent van het sociaal-vitaal minimum en om de maximuminkomensgrenzen met 5 percent te verhogen. Derhalve moet voor ons het budget voor de studietoelagen worden opgeschroefd.

Elk jaar komen in ons land zo'n 16.853 Nederlands studeren. Daarvoor trekt Onderwijs een bedrag uit van 3 miljard frank. Omgekeerd zoeken slechts een 4.032 Vlamingen hun geluk aan de Nederlandse universiteiten. De kosten zijn dus duidelijk niet evenredig verdeeld. Voor een Nederlander is het trouwens financieel voordeliger in het buitenland te gaan studeren. De Nederlandse minister van Onderwijs, de heer Ritzen, vroeg de Nederlandse universiteiten terughoudend te zijn tegenover een te grote instroom van buitenlandse studenten teneinde de begroting niet extra te belasten. Wellicht moet de Vlaamse regering hier een voorbeeld aan nemen.

De toegang tot het onderwijs is tot het einde van de leerplicht kosteloos. Voor het onderwijs zelf moeten de ouders echter flink bijdragen in de kos-

Huybrechts

ten. De ouders betalen vooral het vervoer, de uitstapjes met de klas en het lesmateriaal.

Voor steeds meer ouders worden deze bijkomende kosten een moeilijk te nemen hindernis. Ook hier moet de minister zijn verantwoordelijkheid nemen. Wanneer de eindtermen bepaalde voorwaarden opleggen, zoals de verplichting dat elke leerling op het einde van het basisonderwijs moet kunnen zwemmen, moet de school instaan voor de kosten. Mijnheer de minister, de initiële begroting 1997 bevat – en ik citeer : een aantal gewijzigde beleidsaccenten en/of nieuwe initiatieven en, in het kader van een verhoogde transparantie en leesbaarheid van de begrotingsdocumenten, een aantal kredietoverdrachten naar collega's en een aantal begrotingstechnische ingrepen. Einde citaat.

Of de gewijzigde beleidsaccenten en de begrotingstechnische ingrepen op de juiste manier en op de juiste plaats gebeurd zijn en of de kwaliteit van het onderwijs nu verbeterd is, is voor ons zeer de vraag. Of iedereen gekregen heeft waar hij recht op heeft, durf ik ten eerste betwijfelen. Zelfs in het kader van een orthodox begrotingsbeleid moet aan dit beleid nog flink worden gesleuteld. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, aangezien minister Martens er voor het ogenblik niet is, zal ik mij tot de minister-president richten, in de hoop dat hij mijn boodschap overmaakt.

Ik zou de begroting Welzijn met drie termen willen omschrijven. Het is een inhaaloperatie, er zitten een aantal zorgwekkende opties in en we vinden er onvoldoende antwoorden in op de eisen van de Witte Mars en op de bekommernissen van vele mensen naar aanleiding van de gebeurtenissen van de voorbije zomer.

In 1996 beschreef minister Martens zijn eigen begrotingswerk als volgt – en ik citeer : In het algemeen is deze begroting nogal behoudsgezind, de korte tijdsspanne tussen het aanvaarden van het ministerambt en het opmaken van de begroting liet niet toe grote, nieuwe begrotingsopties te nemen. Einde citaat. De minister vroeg ons dus tijd alvorens zijn beleidsintenties te beoordelen. We rekenen dus op grote en nieuwe begrotings- en beleids-

opties en we hebben het werkstuk dan ook vanuit die verwachting beoordeeld.

Wat voor onze fractie zeker niet groot en nieuw is, is het uiteindelijk definitief wegwerken van structurele tekorten in het algemeen welzijnswerk, ontstaan door het niet naleven door de overheid van vroeger aangegane verbintenissen. Ook niet nieuw is het optrekken tot slechts 80 percent van het gewaarborgd minimumloon in de beschutte werkplaatsen.

Niet nieuw is ook het toekennen van middelen om in de recent opgetrokken en aangekochte kinderdagverblijven mensen te laten werken. Het heeft geen zin om leegstaande gebouwen te subsidiëren en geen middelen te voorzien voor personeel.

Minister-president Luc Van den Brande : U geeft een aantal voorbeelden van situaties die niet als nieuw kunnen worden beschouwd. In vergelijking met het verleden, is die 80 percent wel vernieuwend. Deze problematiek bestaat sinds 1963. Het paritair comité werd in 1991 na veel discussies opgericht. Ik zal niet zeggen dat het hier om een fait accompli gaat, maar het valt wel gedeeltelijk buiten onze bevoegdheid. Vaak maakt men de bedenking of het nu al dan niet nodig is om Vlaamse CAO's op te stellen. Dit wordt dan als een theoretisch probleem benaderd. Op de domeinen waarvoor wij materieel bevoegd zijn, kan het voor ons zeer belangrijk zijn om zelf afspraken te maken waarbij wij derde betaler zijn.

Ten eerste is de budgettaire stap naar 80 percent heel belangrijk. Ten tweede moeten er afspraken kunnen worden gemaakt tussen de beleidsverantwoordelijken. Dat moet u toch nuanceren. Die stap naar 80 percent was echt niet zo eenvoudig.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik ga akkoord met de vergelijking met de situatie in het verleden. Een vergelijking met de situatie waar we naartoe willen, toont aan dat we nog veel werk voor de boeg hebben.

Wat we nog niet onder groot en nieuw willen catalogiseren, is het verder subsidiëren van het Vlaams Centrum voor de Bevordering van het Welzijn van Kinderen en Gezinnen. Tijdens de besprekingen hebben we het werkings- en jaarverslag schraal bevonden, en hier citeer ik dan minister Martens. We moeten een nieuwe oplossing zoeken. Het gaat dus over inhaaloperaties en in het laatste geval over een naar onze mening verkeerde beslissing.

Van Den Heuvel

Er zijn een aantal zorgwekkende tendensen, waarvan ik er twee noem. Een nieuw model voor buitenschoolse en gewone kinderopvang zou worden uitgewerkt. Men legt de resultaten van de kwaliteitscommissie naast zich neer, hoewel men daar tijdens de vorige legislatuur lang heeft aan gewerkt. De ruime politieke consensus over het pluralistisch, netoverschrijdend en pedagogisch verantwoord karakter van de opvang wordt geschrapt. De kwaliteitseisen worden flink versoepeld en heel wat mensen kunnen nu initiatieven nemen. Bovendien worden opvanggezinnen die geen vragende partij zijn, ingeschakeld. Het budget van het BKO zou worden verlaagd om de vertrouwensartsencentra extra middelen te geven. Ik zeg niet dat deze geen nood hebben aan middelen, maar men verschuift de middelen tussen sectoren die allebei meer middelen nodig hebben.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het BKO zal tijdens de volgende twee jaar worden gefinancierd door het Fonds van Collectieve Uitrustingen en Diensten. Het is belangrijk dat de voorziene middelen behouden blijven en dat ze voor eenmalige uitgaven binnen Kind en Gezin worden gebruikt. In de begrotingscontrole zal worden uitgemaakt voor welke uitgaven. Iets permanent financieren kan niet, omdat men rekening moet houden met het wegvallen van deze middelen.

170 miljoen frank blijft dus voorzien en dit bedrag zal afkomstig zijn uit het Fonds van Collectieve Uitrustingen en Diensten, men moet ze met andere woorden niet uit eigen budget financieren. Kind en Gezin zal wel moeten voorleggen hoe de uitgaven worden aangewend. Deze uitgaven moeten eenmalig zijn, en mogen niet terug te vinden zijn binnen twee of drie jaar.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Eveneens zorgwekkend is het idee van de minister om de huidige 60 tot 70 Vlaamse polyvalente centra terug te brengen tot een 35-tal. Volgens de minister is de budgettaire ruimte in die sector zo smal dat hij hem op een andere manier moet versterken. Hij opteert dus voor minder centra, die echter wel een groot aantal functies moeten opnemen.

Misschien is dat op zich niet slechter. Toch is hier duidelijk een tendens merkbaar. De zichtbaarheid en de doeltreffendheid van een groot aantal organisaties wordt verminderd. Ik denk bijvoorbeeld aan de organisaties die zich bezighouden met slachtofferhulp, daderbegeleiding, probleemjongeren of drugsverslaafden. Al deze groepen zullen

zich naar hetzelfde loket moeten begeven, om daar te worden doorverwezen. Dit is een bijzonder ongelukkige gedachtegang. De eigenheid van een aantal initiatieven gaat zo volledig verloren. Dit geldt in het bijzonder voor de Centra voor Slachtofferhulp en de voormalige JAC's. Dat moeten aparte organisaties blijven. Anders creëert men voor deze groepen een veel hogere drempel om hulp te zoeken. Volgend jaar zullen we daar ongetwijfeld verder over praten.

Ik ga over op een derde punt. In hoeverre speelt het beleid en het begrotingswerk van minister Martens in op de dringende maatschappelijke noden, vragen en bekommernissen die zijn gerezen na de verschrikkelijke gebeurtenissen van de voorbije zomer ? In dit opzicht is het begrotingswerk van minister Martens bijzonder teleurstellend. De cijfers staan in schril contrast met de maatschappelijke onrust en de reële noden. Er zijn hier en daar verhogingen. Deze blijken echter onvoldoende om de gewone reguliere werking van een aantal centra te garanderen. Bovendien mochten we toch verwachten dat de minister in dit Vlaams Parlement de aanzet zou geven tot een ruim debat over de plaats van kinderen en jongeren. Dit is jammer genoeg – nog – niet gebeurd.

Agalev heeft opnieuw een aantal amendementen ingediend om dat scheeflopende beleid te corrigeren. Zo hebben we er één ingediend inzake het algemeen welzijnswerk, dat absoluut nood heeft aan extra impulsen. Ik denk hierbij aan het gewone algemeen welzijnswerk en aan de JAC's, die extra jeugd welzijnswerkers nodig hebben. Ik denk ook aan de Kinderen- en Jongerentelefoon. Momenteel is er nog steeds geen oplossing voor hun werking na 1996. Ik heb gehoord dat er één in de maak is, maar voorlopig bestaat daarvoor geen definitieve toezegging. Voor deze diensten blijft de toekomst zeer onzeker. De Kinderrechtswinkels worden eenmalig experimenteel gesubsidieerd. Momenteel zitten ze zonder middelen, omdat die ergens zijn blijven hangen. Dat heeft men mij gisteren nog verteld. De Centra voor Justitieel Welzijnswerk hebben een toezegging gekregen, maar ook die is ruim onvoldoende. Ook de kleine verhoging van de subsidies voor de Centra voor Slachtofferhulp voldoet absoluut niet aan alle noden.

In verband met de slachtofferhulp is er nog een bijkomend probleem van herkenbaarheid en zichtbaarheid bij hun werking. De procureurs-generaal hebben aan de minister van Justitie gevraagd om orde op zaken te stellen in deze sector, omdat de huidige situatie veel te complex is. Er worden op verschillende plaatsen verschillende initiatieven

Van Den Heuvel

genomen, maar op Vlaams niveau blinkt men uit door afwezigheid. Toch heeft minister Martens herhaald dat slachtofferhulp een Vlaamse bevoegdheid is en blijft. Waarom laat de minister de sector slachtofferhulp aan zijn lot over? Wij begrijpen dit niet. We kunnen dus ook absoluut niet akkoord gaan met de ontoereikende manier waarop hij wordt gesubsidieerd.

Samengevat zijn we niet enthousiast over het begrotingswerk van de minister. De begroting lag immers al vast in juli, vóór de gebeurtenissen van deze zomer. Minister Martens noch de Vlaamse regering geven in de begroting een antwoord op die dwingende vragen. Op dat vlak heerst een oorverdovende stilte. Dat is niet alleen de verantwoordelijkheid van minister Martens maar ook van u, mijnheer de minister-president. Vandaar dat ik me ook tot u richt.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil hier niet ten gronde op ingaan. We weten allemaal dat de behoeften zeer groot zijn, en over veel domeinen gespreid. Als u zegt dat minister Martens en de Vlaamse regering ze onvoldoende onderkennen, is dat onterecht. Dat ze wel degelijk groter zijn, daarover zijn we het allen eens. We houden daar maximaal rekening mee, en beschouwen het als een prioriteit van het globale beleid. We moeten evenwel een redelijke en concrete invulling nastreven. Het is niet correct om voor te houden dat we geen rekening houden met wat onder de mensen leeft en met hun dagelijkse bekommernissen. De minister van Welzijn probeert die behoeften in de mate van het mogelijke op te vangen.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik beweer niet dat het niet uw bekommernis is, mijnheer de minister-president. Ik vind wel dat er nog heel weinig is duidelijk geworden over de manier waarop u die bekommernis zult omzetten in beleidsdaden.

Ik beëindig mijn redenering. Ooit werd hier gezegd dat politiek bedrijven kan worden omschreven als het vermogen om de publieke opinie aan te voelen en die dan te kanaliseren in de voor de maatschappij meest geschikte richting. Die opdracht is voor u weggelegd maar, zoals ik al zei, daar merken we zeer weinig van. In de septemberverklaring hebt u, vooraleer we overgingen tot de orde van de dag, uw bekommernis geuit. Er zou wat gebeuren, we mochten wat verwachten. Er waren interpellaties op 1 oktober. Minister Demeester en minister Martens die samen de regering vertegenwoordigden,

hebben toen ook een Vlaams actieplan aangekondigd.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het Vlaams actieplan kreeg inderdaad steeds meer vorm, maar we wilden het hoe dan ook voldoende grond geven. Het zal af zijn in de loop van de maand januari. Er hier en daar een paar miljoen frank aan toevoegen, is niet voldoende. Als je een actieplan uittekent, moet je ook weten waar je heen wilt. Zoals we hebben afgesproken in de interpellaties, worden de verschillende domeinen stap voor stap ingevuld. De commissaris voor het Kind is trouwens een eerste stap die we al hebben gerealiseerd.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Die commissaris was al aangekondigd vóór er nood was aan een extra Vlaams actieplan. Dit even terzijde. U zegt dat we het actieplan in januari mogen verwachten. Minister Martens heeft nochtans tijdens een andere gelegenheid gezegd dat het kon worden verwacht vóór 26 november. Blijkbaar kan de regering om een of andere reden niet tot een akkoord komen. Het zijn misschien kwatongen die dat beweren, maar men hoort wel eens dat hier partijpolitieke belangen een rol spelen. Dat is mijn bekommernis.

Minister-president Luc Van den Brande : We moeten rekening houden met de vurige tongen, alhoewel die pas later in het werkjaar komen. Dat is het punt niet, mevrouw. We hebben gekozen voor een actieplan binnen onze bevoegdheden. We moeten immers ook rekening houden met het federaal beleid. We verkiezen iets substantieels boven kunst- en vliegwerk. Het is dan ook verantwoord, zoals mevrouw Demeester zegt, dat we dit plan in januari zullen voorstellen. Anders zouden we ons misschien moeten beperken tot een fragmentarisch voorstel. We moeten de situatie op het terrein kennen en we moeten rekening houden met de huidige initiatieven.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Het leveren van degelijk werk is inderdaad verkieslijk. Ik stel echter vast dat op verschillende momenten snel werk werd beloofd, maar dat het toch wel lang duurt.

Ik zou willen afsluiten, mijnheer de voorzitter, met twee korte vaststellingen. Vaak hoort men hier de slogan : wat we zelf doen, doen we beter.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik zou een kleine rechtzetting willen doen. In geen enkele tekst kan men mij betrappen op deze uitspraak. Sedert 22 januari 1992 gebruik ik wel de uitspraak :

Van den Brande

wat we zelf kunnen doen, daarvan moeten we bewijzen dat we het beter doen.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik houd u graag aan uw belofte en hoop dat we het ook in deze materie beter kunnen doen.

Ik las ergens de uitspraak : belofte maakt geen schuld. Zo werd deze begroting aangekondigd en voorgesteld. Ik weet wat men hiermee bedoelt, maar ik zou het bijzonder jammer vinden als deze slogan zou gelden voor het Vlaams actieplan. Mijnheer de minister-president, ik heb naar u geluisterd en reken in januari op een actieplan. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij de bespreking in de commissie hebben we kunnen vaststellen dat de onderwijsbegroting eerder een klassieke begroting is, zonder veel spectaculaire ingrepen. Er wordt niet bespaard en de continuïteit in het onderwijs wordt gewaarborgd.

De meest opvallende ingreep is de extra injectie van 800 miljoen frank voor het gebouwenpatrimonium van het hoger onderwijs. De financiering van deze beslissing zal nader moeten worden bekeken. Het kan immers niet zijn dat geplande bouwprogramma's in de sociale huisvesting door deze ingreep in het gedrang komen. Toch durven we sterk pleiten voor soortgelijke inspanningen op het vlak van de scholenbouw voor de andere onderwijsniveaus. Ook in het basisonderwijs en het secundair onderwijs is er een grote nood aan vernieuwbouw en onderhoud van de infrastructuur.

1997 wordt een belangrijk jaar wat betreft het onderwijsbeleid. Decreten met verregaande impact dienen tot stand te komen of geïmplementeerd te worden. Met veel belangstelling verwachten we de voorstellen van de minister, aangekondigd voor het begin van het nieuwe jaar, betreffende de hervormingen van het secundair onderwijs. Vele vragen bereiken ons van de leerkrachten, de directies, de inrichtende machten. Door de geruchtenmolen worden verwachtingen gecreëerd, er worden plannen gesmeed en er ontstaat vaak ten onrechte vrees voor de toekomst.

Wat deze hervormingen betreft zijn onze standpunten bekend : de koppeling van de ARGO-hervormingen aan de globale hervorming van het secun-

dair onderwijs, het wegwerken van de niet-objectieerbare verschillen in de financiering van de diverse netten, een nieuwe invulling van het begrip vrije keuze en veel aandacht voor de heroriëntering van het beroeps- en technisch onderwijs. De besluiten van de Staten-Generaal dienen te worden uitgevoerd.

Op uitnodiging van de minister zijn we met de delegaties van Volksunie, VLD, SP en CVP opnieuw samen gekomen om de ARGO-hervormingen te bespreken. We hebben concrete afspraken gemaakt en er was een positieve wil merkbaar om tot resultaten te komen. We hebben reeds in het verleden de grote krachtlijnen aangeduid die voor ons belangrijk zijn bij deze hervorming. We wensen zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de aanbevelingen van het auditbureau dat de ARGO heeft doorgelicht. We zullen uiteraard positief meewerken om te komen tot een goed onderhandelingsresultaat.

De eerste werkweek van 1997 zullen we de besprekingen in de commissie over het decreet basisonderwijs hervatten. Verkeerdelijk werd gesuggereerd dat het hier om een verdaging ging, omwille van de inhoud van het door de verenigde oppositie gevraagd advies van de Raad van State. Uit het commissieverslag zal blijken dat deze beslissing tot uitstel van bespreking werd genomen voordat de inhoud van het advies van de Raad van State was binnengekomen. Deze beslissing was het resultaat van een rustig gesprek tussen meerderheid en oppositie. Overwegingen van nieuwe politieke cultuur, politieke zindelijkheid en praktische omstandigheden lagen aan de basis van de beslissing tot uitstel. We betreuren dan ook dat dit soort besluiten door bepaalde collega's misbruikt worden om er politieke munt uit te slaan.

De CVP-fractie stelt overigens vast dat het advies van de Raad van State het door de meerderheid gesteunde ontwerp van decreet op geen enkel onderdeel afwijst. Meer zelfs, door het advies worden een aantal voor ons belangrijke principes en uitgangspunten bevestigd. Bij het begin van het nieuwe jaar zullen we ruim de tijd hebben om hierover van gedachten te wisselen.

Verschillende andere onderwijszorgen zijn bij de bespreking in de commissie onder de aandacht gebracht : het probleem van de zorgverbreding in het basisonderwijs, de opvolging van de hoorzitting rond de studietoelagen, de optimalisatie en rationalisatie in het universitair onderwijs, de uitstapelingen van leerkrachten en docenten.

Sarens

We blijven nog even stilstaan bij twee belangrijke onderwijsonderwerpen : enerzijds de coördinatie en de problematiek van de volwassenenvorming en anderzijds de pas afgeronde CAO-onderhandelingen.

De uitdagingen voor het volwassenenonderwijs komen dwingender en dringender op ons af. Er moet in de onmiddellijke toekomst werk worden gemaakt van een evenwichtig aanbod van vorming voor volwassenen. We stellen vast dat dit aanbod momenteel voor de gebruiker niet duidelijk is. Het is diffuus aanwezig en biedt niet altijd een antwoord op de specifieke noden die er zijn.

Voor de risicogroepen en degenen die een tweede kans moeten krijgen omwille van hun moeilijke tewerkstelling lijken hiervan het slachtoffer te worden. Daarnaast is er de groeiende vraag van vele volwassenen tot bijleren, het verwerven van een nieuwe vakkennis en het opdoen van geactualiseerde kennis, om diverse redenen. Ook de belangstelling voor afstandsonderwijs neemt toe. Die trend is in het buitenland reeds sterk aanwezig.

Er is een duidelijk gebrek aan samenhang tussen de verschillende onderwijsniveaus en het bestaande aanbod aan volwassenenonderwijs. Er is ook een enorme verscheidenheid aan aanbieders, zowel op het vlak van studiepakketten, als van kostprijs en van kwaliteit.

De bevoegdheden in de Vlaamse Gemeenschap zijn verdeeld tussen de ministers Van den Bossche, Kelchtermans, Van Rompuy en minister-president Van den Brande. Reeds geruime tijd vragen we om werk te maken van de coördinatie binnen de volwassenenvorming, en om de ontwikkeling van een duidelijke beleidsvisie op dit vlak.

Voor permanente vorming heeft de minister-president 750 miljoen frank in de begroting voorbehouden. Hij heeft de grote krijtlijnen uitgetekend waarbinnen deze middelen kunnen worden gebruikt. Hij kan hiermee inspelen op de nieuwe accenten die zich aandienen. In dit dossier zal iedereen zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen. Ook de bedrijfswereld zal de vormingsproblematiek op een nieuwe manier moeten bekijken. Algemene opleiding en vorming vormen een belangrijke toegevoegde waarde waarin ze moeten blijven investeren.

Een goede coördinatie en een duidelijke visie moeten het verspillen van middelen en het overlappen

van initiatieven voorkomen. Enkele dagen geleden zijn de onderhandelingen over een onderwijs-CAO afgerond. Het gaat in belangrijke mate om maatregelen die een gunstig gevolg moeten hebben op de tewerkstelling in het onderwijs. Er zijn een aantal nieuwigheden afgesproken.

Voortaan zal het ook voor een bepaalde categorie van tijdelijken mogelijk zijn om een loopbaanonderbreking op te nemen.

Er wordt een volledig nieuw stelsel van gedeeltelijke loopbaanonderbreking voor 50-plussers gecreëerd. Er komt een soepeler regeling wat de deeltijdse terbeschikkingstelling van 55-plussers betreft.

We weten het, niet iedereen is met alles gelukkig. Dit kan ook moeilijk in zo'n complex onderwijsveld. Reeds geruime tijd hebben leden van onze fractie dit soort maatregelen gevraagd. Deze mogelijkheden moeten ertoe bijdragen dat de hervormingen in het onderwijs geen zware sociale gevolgen met zich meebrengen. Verder moeten ze er mee voor zorgen dat jonge mensen kansen krijgen om een stabiele onderwijsloopbaan uit te bouwen. We zijn dan ook van oordeel dat deze CAO een stap in de goede richting is.

We hebben het reeds bij het begin van ons betoog gezegd : de begroting voor 1997 is geen spectaculaire begroting. Het jaar 1997 lijkt zich op het vlak van het onderwijsbeleid wel als uitermate belangrijk jaar aan te kondigen. Onze fractie wenst hier ten volle aan mee te werken. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, op de onderwijsbegroting wordt er in 1997 niet bespaard. Dit doet ons uiteraard groot genoegen.

Deze onderwijsbegroting vormt dan ook een goede vertrekbasis voor de op til zijnde hervormingen. Het is belangrijk dat al deze hervormingen, zowel de minder revolutionaire van het basisonderwijs als de meer ingrijpende van het secundair onderwijs en de ARGO, tot een goed einde worden gebracht. In die zin zijn we verheugd dat de VLD en de Volksunie zijn ingegaan op de nieuwe uitnodiging van de minister om de gesprekken over de ARGO-hervorming te hervatten. Vermits de hervorming van de ARGO nauw samenhangt met de hervorming van het secundair onderwijs, is het van

Swinnen

groot belang dat de vier politieke partijen die het oorspronkelijk politiek akkoord van de ARGO ondertekend hebben, zich bezinnen over een nieuwe regelgeving. Die nieuwe regelgeving moet het gemeenschapsonderwijs meer kansen geven om op een eigentijdse manier onderwijs aan te bieden. Wat de hervorming van het secundair onderwijs betreft, vertrouwen we erop dat hieraan zonder overhaasting gestaag wordt doorgewerkt. Het onderwijsveld mag immers niet al te lang meer in spanning worden gehouden over de concrete invulling van deze hervorming.

De begroting 1997 straalt niet alleen rust uit omdat er geen besparingen voorzien zijn, maar ook omdat er nog enkele belangrijke grote en kleine bijkomende financiële inspanningen geleverd worden om vooral de kwaliteit van het onderwijs te helpen verbeteren. Het meest opvallend – en de heer Sarens heeft het daar ook reeds over gehad – is uiteraard de injectie van 800 miljoen frank die de volgende drie jaar voor de scholenbouw wordt vrijgemaakt. Dit bijkomend krediet komt zeker niet te vroeg, want bij het begin van het nieuwe schooljaar hebben zowel de ARGO als de DIGO nogmaals aan de alarmbel getrokken om op de nijpende situatie van de schoolgebouwen te wijzen.

Met deze bijkomende middelen kan dus een begin worden gemaakt van de noodzakelijke algemene inhaalbeweging in de bouw en renovatie van schoolgebouwen. In 1997 zijn de bijkomende 800 miljoen frank bestemd voor het hoger onderwijs. Daarmee kunnen in eerste instantie de meest acute noden gelenigd worden. Later kan dan aan campusvorming gedaan worden.

Onze voortdurende bekommernis om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren mag echter niet verkeerd geïnterpreteerd worden. Men mag daaruit niet afleiden dat deze kwaliteit te wensen zou overlaten. Dat het met de kwaliteit van ons onderwijs helemaal niet slecht gesteld is, blijkt trouwens uit verschillende internationale vergelijkingen. Zeer recent haalde het Vlaams onderwijs nog de krantenkoppen met haar uitstekende resultaten – in Europese en internationale context – inzake wis-kunde en wetenschappen. Het OESO-rapport over het hoger onderwijs besluit dat het Vlaamse systeem van tertiair onderwijs indrukwekkend is.

Toch hebben de OESO-experts ook enkele structurele aanbevelingen geformuleerd. Ze pleiten onder meer voor het verhogen van stimulansfinanciering voor doelgerichte, strategische doelstellingen en

voor het verhogen van prestatiegerichte elementen in de financiering. In de begroting 1997 is reeds een schuchtere poging tot stimulansfinanciering voor de nieuwe media voorzien. De OESO wijst echter ook op de grenzen van de overheidsfinanciering. Momenteel wordt ons hoger onderwijs vrijwel volledig gesubsidieerd door de overheid. De basisfinanciering van de universiteiten erodeert wel jaar na jaar. Ter compensatie worden nu, in de begroting 1997, een aantal correcties doorgevoerd. Ik denk dan onder meer aan het verhogen van de compensaties voor de werkgeversbijdragen aan de vrije universiteiten. Hiermee is het probleem echter niet fundamenteel opgelost en wellicht is de overheid daar ook niet meer toe in staat.

OESO-deskundige professor Skilbeck stelde vast dat de overheid overal aan het einde van haar financiële Latijn is. Hij meent daarom dat meer investeringen in hoger onderwijs alleen mogelijk zijn wanneer de gebruikers en de ondernemingen zullen bijspringen. De minister heeft bij de opening van het academiejaar beloofd dat de universiteiten in de toekomst, bij deerschikking van het onderwijsbudget, een deel van de door hen opgelopen achterstand toegemeten krijgen. Hij heeft er echter evenmin een geheim van gemaakt dat hij de zogenaamde incentive funding die de OESO aanbeveelt, een aantrekkelijk idee vindt. Vermits de minister de inschrijvingsgelden niet sterk wil verhogen, blijft als – ik zou bijna zeggen : enige – oplossing sponsoring over.

Wij kunnen deze gedachtegang wel volgen als het om contractonderwijs, contractonderzoek en dienstverlening gaat, en als de controle daarop voldoende verzekerd is. Ondanks het decreet dat de dienstverlening op en rond universiteiten regelt, duiken er af en toe nog berichten in de pers op over het afleiden van gelden die voor de universiteit bestemd zijn.

Het doorlichtingsteam van de OESO dringt er ook sterk op aan om het watervalfenomeen in het hoger onderwijs op de voet te volgen, en om dringend werk te maken van de begeleiding van eerstejaarsstudenten. Het OESO-team nam nota van een reeks initiatieven die reeds werden genomen om dit probleem aan te pakken, zoals het ambitieus tienpuntenprogramma en het VLOR-onderzoek naar de overgang tussen het secundair en hoger onderwijs. Het team stelde wel vast dat de praktische uitvoering van deze initiatieven eerder beperkt lijkt.

Het OESO-team denkt dat verder onderzoek en goed geïnformeerde discussies de problemen kun-

Swinnen

nen oplossen, en dat dit kan helpen bij het uittekenen van toekomstige beleidslijnen. Zoals het team zelf vaststelde, hangt het hoge faalpercentage in het hoger onderwijs samen met het vrije toegangssysteem dat we in Vlaanderen kennen. Het eerste jaar is een soort proefjaar, waarin studenten uitzoeken wat ze aankunnen en wat geschikt is voor hen. Die vrije toegang is belangrijk om iedereen zo veel mogelijk kansen te geven om hoger onderwijs te volgen. Maatregelen ter verhoging van het studieresultaat in het hoger onderwijs of ter beperking van de instroom moeten steeds getoetst worden op hun effect op de democratisering van het hoger onderwijs. Dit geldt ook voor de toelatingsproef geneeskunde die volgend academiejaar wordt ingevoerd. Het werkingsbudget voor de technische commissie en examencommissie van de toelatingsproef voor de studies geneeskunde en tandheelkunde, moet onder meer worden aangewend om de toelatingsproef continu te evalueren. Ook de effecten op de democratisering moeten worden geanalyseerd.

Het inschrijvingsgeld voor de toelatingsproef mag geen extra hindernis vormen voor minder goedgee studenten. De SP hoopt in elk geval dat er een grote vermindering van het inschrijvingsbedrag wordt voorzien voor kandidaten die kunnen aantonen dat zij het laatste jaar van hun studies in het secundair onderwijs een studiebeurs ontvingen. De studietoelagen zijn een belangrijk instrument om de financiële drempel te verlagen die voor sommige bevolkingscategorieën de toegang tot de hogere studies kan blokkeren. We waarderen de inspanningen die de Vlaamse regering doet om de bedragen voor het hoger onderwijs te indexeren. Een automatische indexering, zoals die trouwens in het regeerakkoord is voorzien, zouden we nog meer op prijs stellen, omdat de garantie dan veel groter is. De Vlaamse regering heeft ook aan een externe instelling de opdracht gegeven om te onderzoeken in hoeverre de reglementering inzake de studietoelage kan worden vereenvoudigd. Dergelijke vereenvoudiging zal door iedereen worden toegejuicht.

Nog andere knelpunten zijn voor verbetering vatbaar. Tijdens een recente hoorzitting in de commissie voor Onderwijs vernamen we dat ons studietoelagenstelsel momenteel één van de besten is. Toch kan dit nog op enkele vlakken worden verbeterd. Zo werd er bijvoorbeeld op aangedrongen om de kloof tussen de maximumbeurs en de 150 procentbeurs te vervangen door een geleidelijke optrekking van het beursbedrag. Dergelijke aanpassingen moeten het studiebeursensysteem nog beter laten

beantwoorden aan zijn doelstellingen en we zullen ons daar binnenkort in een subcommissie van de commissie voor Onderwijs over buigen. We hopen dat deze subcommissie spoedig concrete voorstellen kan voorleggen en daarover een debat met de minister kan aangaan.

Democratisering en gelijkheid van kansen vergt echter vooral aandacht bij de start van de schoolloopbanen en bij de scharniermomenten in het onderwijs. Het is daarom erg belangrijk dat de inspanningen in het kader van de zorgverbreding en het onderwijsvoorrangsbeleid worden volgehouden. Het is nog te vroeg om dit project en zijn effect op het zittenblijversprobleem te evalueren, maar het is duidelijk dat het de aandacht voor probleemleerlingen heeft doen toenemen. Dat is al een waardevolle zaak. Volgens een enquête die het onderwijsblad Klasse onlangs heeft gehouden bij 2.000 Vlaamse leerkrachten, steekt twee derde van de leerkrachten veel meer tijd in de begeleiding van probleemkinderen dan enkele jaren geleden. Dit is meteen ook de grootste verschuiving in de tijdsinvestering van de leerkrachten gedurende de laatste jaren. Deze stijging is het grootst bij de kleuters. Helaas krijgen de leerkrachten vaak de indruk dat hun werk en inspanningen onvoldoende worden gewaardeerd. De Vlaamse Gemeenschap schat de inzet van de leerkrachten op hun juiste waarde. Uit respect en erkenning voor het werk van de leerkrachten in het basisonderwijs, werd dit jaar de prijs van de Vlaamse Gemeenschap toegekend aan alle Vlaamse kleuterleidsters en -leiders en alle onderwijzers en onderwijzeressen.

Het blijft echter niet enkel bij deze symbolische blijk van waardering. De functiebeschrijving die geleidelijk in het basisonderwijs zal ingevoerd worden, moet de overbevraging van leerkrachten tegengaan en hun takenpakket duidelijker afbaken. De nieuwe CAO voor het onderwijs versoepelt de bestaande uitstaperegeling voor de oudere leerkrachten van het basisonderwijs. Bovendien zullen ouders meer op de hoogte worden gebracht van de werking van het onderwijs en de taken van de leerkrachten. Zo zullen ze niet al te lichtzinnig meer over de taakbelasting van de leerkrachten kunnen oordelen.

Het budget van het tijdschrift Klasse wordt immers verhoogd, om de externe communicatie van het departement Onderwijs te kunnen uitbreiden met enerzijds een eigen nieuwsbrief voor ouders en anderzijds een speciale jongerenkrant voor leerlingen vanaf het derde jaar van het secundair onderwijs. Dat Klasse voor leerkrachten een algemeen gewaardeerd blad is, blijkt uit de resultaten van de

Swinnen

enquête die het tijdschrift zelf hield onder haar lezerspubliek, en uit het feit dat de gewone pers geregeld uit Klasse citeert. Het verbaasde ons dan ook niet dat ook leerlingen en ouders een dergelijk kwaliteitsvol informatieblad verlangden. De overheid moet trouwens de voorwaarden scheppen om goed onderwijs mogelijk te maken. Een grotere betrokkenheid van ouders en leerlingen is daarin zeker een belangrijk element. Inmiddels is Klasse voor ouders al viermaal verschenen. De aanpak is analoog aan die van Klasse voor leerkrachten. Het blad is gratis en democratisch en bevat objectieve informatie in een aangepast taalgebruik. We zijn er dan ook van overtuigd dat het op evenveel waardering zal kunnen rekenen.

De maatschappelijke verantwoordelijkheid is ongetwijfeld nog steeds het grootst in het gewone onderwijs. Ook daarbuiten heeft de overheid echter onder bepaalde voorwaarden een taak in de ondersteuning van leerprocessen. De huidige Vlaamse regering heeft volkomen terecht de permanente vorming een van de belangrijkste uitdagingen genoemd en op dit vlak een beleid aangekondigd. Welke terzake de kerntaken van de overheid zijn, is wellicht een van de centrale vragen. Deze vraag is allerm minst eenvoudig. Enerzijds wordt immers verwacht dat de vraag naar permanente vorming de komende jaren sterk zal toenemen. Anderzijds ziet de overheid zich vooral omwille van budgettaire redenen genoodzaakt om duidelijke grenzen aan haar taken te stellen en criteria te formuleren opdat aanspraken op permanente vorming kunnen worden beoordeeld.

Nu reeds merken we iets van die spanning in het deeltijds kunstonderwijs. Het DKO dat momenteel in Vlaanderen bestaat, is uniek. Ondanks de witte vlekken bestaat nergens een dergelijk uitgebreid netwerk van kunstacademies, dat bovendien tegen een beperkt inschrijvingsgeld toegankelijk is. Het onderwijs dat er wordt verstrekt, is in het algemeen van een hoog niveau en pedagogisch en artistiek onderbouwd. Het biedt een waaier aan mogelijkheden.

Het is geen verrassing dat dit onderwijs steeds meer belangstelling krijgt, zeker in een tijd waarin de culturele interesse groeit en de vrije tijd toeneemt. Op zich is dit zonder meer verheugend. De keerzijde is echter dat met het groeiend succes ook de behoefte aan financiële middelen groeit. Aangezien de middelen schaars zijn, wil de Vlaamse Gemeenschap de uitgaven van het DKO onder controle houden. We hebben daar alle begrip voor,

maar willen er toch op aandringen dat de geplande herstructurering het democratisch gehalte van het DKO niet zou aantasten. Het lijkt ons nuttig om de programma's voor de verschillende doelpublieken – de amateurs en de preprofessionelen – beter op elkaar af te stemmen. Dit mag evenwel niet betekenen dat ze exclusief op de preprofessionelen worden afgestemd.

Wat de sector van het volwassenenonderwijs betreft, betreuren we net als de minister dat een globaal decreet over het volwassenenonderwijs, waarbij ook de VDAB en het VIZO worden betrokken, momenteel niet haalbaar lijkt. Zonder een gecoördineerde samenwerking tussen OSP, VDAB en VIZO kan immers geen planmatig en rationeel beleid worden gevoerd. Dat geldt ook voor de moeilijkere inhoud en doelgroepen. Gezien het toenemend maatschappelijk belang van het levenslang leren en de permanente educatie, wordt de versnippering van het landschap een probleem. Overlappingsen in het aanbod zijn betreurenswaardig omwille van de verspilling van publieke middelen en de onduidelijkheid voor de kandidaat-cursist. Witte vlekken in het aanbod zijn echter nog erger, omdat hierdoor mensen kansen missen. De onderwijssector kan inderdaad zelf al beginnen met het uitwerken van een eigen, soepele en moderne regeling, die is aangepast aan de hedendaagse noden inzake levenslang leren. Dit mag echter de druk niet verlagen om coördinatie met de andere sectoren in de permanente vorming te realiseren.

Tot zover mijn opmerkingen bij deze begrotingsbespreking. 1997 wordt ongetwijfeld een zeer belangrijk jaar voor het Vlaams onderwijs in het algemeen en het Vlaamse leerplichtonderwijs in het bijzonder. Een evenwichtige en geruststellende begroting zal er zeker toe bijdragen dat de komende onderwijshervormingen tot stand kunnen komen in een serene sfeer. Dat is een niet te onderschatten meerwaarde van deze begroting. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, leden van de Vlaamse regering, collega's, ik ga mij in mijn tussenkomst beperken tot het gezins- en welzijnsbeleid. Daarnaast zal ik het welzijnsbeleid beperken tot wat in het verlengde van het familiale ligt. We gaan het morgen met ons voorstel van resolutie immers toch nog hebben over het welzijnsbeleid dat in het verlengde van justitie ligt. Het gaat dan over het slachtoffer- en het daderbeleid.

Ceysens

Ik zou u willen vragen om in het gezinsbeleid eens een nieuwe denkwijze voorop te stellen en de hoeksteengedachte te verlaten. Ik stel mij immers de vraag wat het fundament van de samenleving is als het gezin de hoeksteen is. Ik zou liever komen tot het gezin als fundament. Ik zou een denkkader willen ontwikkelen dat vertrekt vanuit opeenvolgende cirkels. De kleinste cirkel – en dat is niet toevallig – is het kind. Dat is het uitgangspunt.

Het kind staat centraal. Dat is geen toeval, want dit jaar is het vijf jaar geleden dat ons land het verdrag inzake de rechten van het kind goedkeurde. Maar ook de gebeurtenissen van deze zomer hebben op schrijnende wijze de kwetsbaarheid van het kind voor het grote publiek duidelijk gemaakt. In de redenering over kinderen die dan is ontstaan, wil ik mij toch afzetten tegen het woord weerbaarheid van kinderen. Men heeft dat woord daar vaak aan gekoppeld. Het lijkt erop dat de politiek op zoek is gegaan naar een snelle oplossing voor zoveel actuele uitdagingen en vraagstukken. De weerbaarheidstrainingen voor kinderen werden als een *deus ex machina* op het toneel neergelaten.

Ik vraag mij af of weerbare kinderen geen *contradictio in terminis* zijn. Is het wel mogelijk om kinderen zo te laten ontwikkelen dat ze in staat zijn met een grote discipline nee te zeggen? Zijn we niet net bezig de problemen van onze volwassen maatschappij af te wentelen op kinderen? Ik noem in deze context bruut geweld, verslavende televisie en de commercialisering. Lopen we niet het risico dat we deze kinderen voorzien van een schild of een harnas? Zullen we nog wel weten wat er zich onder dat harnas afspeelt?

Ik sluit me veel liever aan bij de visie van Charles Dickens: Laat de kinderen de tijd om te ontluiken als een bloem, breek hen niet open als een oester. Het betekent niet dat we kinderen niet meer om een mening mogen vragen, er niet meer moeten naar luisteren of dat we ze niet moeten leren kritisch om te gaan met bepaalde zaken. We mogen hen echter niet e-volwas-ciperen. Ik verzet mij daar met klem tegen.

Het hoorrecht stoort mij ook. Naar kinderen moet er uiteraard geluisterd worden. Het hoorrecht wordt vandaag blijkbaar alleen nog maar beschouwd in een opzet waarbij professionele derden – vaak in het kader van een rechtsgeding – kinderen gaan horen. We zijn dan ver af van de spontane familiebeleving en het spontaan luisteren naar

kinderen. We mogen het zeker niet professionaliseren.

Ik vind de term weerbaarheid bij kinderen dus misplaatst. Ik ben in deze context toch wel geschrokken dat ook Kind en Gezin nu een boekje uitgeeft waarin wordt geleerd om nee te zeggen. Als vandaag volwassen moeders soms zelf niet de moed hebben om tegen hun echtgenoot nee te zeggen, hoe willen we dan dat kinderen tegen iedereen nee kunnen zeggen.

Hoewel ik de term weerbaarheid ongepast vind, vind ik wel dat hij een belangrijk concept uitdrukt in onze hedendaagse maatschappij. Weerbaarheid betekent immers dat mensen kunnen weerstand bieden aan valse verlokkingen, aan een ongeremde genotscultuur, aan druk en onderdrukking, aan eenzaamheid en onzekerheid.

Ik wil de term weerbaarheid veel liever aan het gezin dan aan het kind koppelen. Ik zou dit in een dubbel opzicht willen naar voren brengen. Allereerst is er de weerbaarheid naar buiten toe en daarnaast is er de weerbaarheid naar binnen toe. Zonder te veralgemenen mag men wel stellen dat onze leefwereld een harde werkelijkheid inhoudt. Naast de vele tekenen van vriendschap, liefdadigheids- en vrijwilligerswerk, kan niet worden ontkend dat mensen letterlijk gekwetst worden in onze samenleving.

Op zo een moment moet iemand naar zijn nestje kunnen terugkeren. Hier is de gedachte aan een schild en een harnas wel op haar plaats, en zeker in een liberale visie. Liberalisme is niet hetzelfde als atomisme. We zijn heel erg gesteld op de vrijwillige vereniging van vrije en verantwoordelijke mensen. In groep kan immers beter weerstand worden geboden tegen een al te grote bemoeienis en inmenging van de overheid.

Dit betekent niet dat we een vrijbrief mogen geven aan de gezinnen. Ook binnen gezinnen bestaat geweldpleging. Daarom is ook interne weerbaarheid – binnen het gezin – nodig. De partners moeten bijgevolg op gelijke voet staan. Ik richt me in dat verband tot de minister van Gelijke Kansen. Vaak worden immers misdrijven binnen het gezin verzwegen omdat de partners niet gelijkwaardig zijn.

De term weerbare gezinnen gaat nog niet ver genoeg. Aan de cirkel van het gezin moet een nieuwe cirkel worden toegevoegd, de familie. Het woord gezin roept nog altijd een ideaalbeeld op. Er zijn in onze maatschappij mensen die het anders

Ceysens

willen, en mensen voor wie het ideaalbeeld niet is weggelegd. Het is de verdienste van de vierdewereldbeweging om hier de aandacht voor op te eisen. De term gezin is dus beperkt. Hij blijft beperkt tot twee generaties, de ouders en de kinderen. Zijn de noden van de andere generatie, van de grootouders, niet minstens even groot? Zijn de noden van gehandicapte familieleden dat niet evenzeer?

De familie moet op haar beurt door nieuwe cirkels worden omringd. De cirkels van het buurtwerk, het vrije verenigingsleven, het sociale leven, moeten in eer worden hersteld. Hier vinden we de spontane solidariteit terug die zoveel beter een antwoord kan bieden op tal van noden dan vaak de opgelegde overheidssolidariteit. Ik zeg niet dat we de overheid niet nodig hebben. Ze vormt een laatste vangnet voor wie niet door een vorig vangnet is opgevangen.

Dit is ook een pleidooi voor meer spontaneïteit en kleinschaligheid in onze samenleving. Het zal dan ook de leidraad zijn voor het welzijnsbeleid dat ik hier naar voren wil brengen. Dat steunt op drie pijlers. Ten eerste: tijd is alles. Die titel is ook aan bod gekomen bij de gezinsconferentie. Ik heb hem dus niet uitgevonden. Tijd is volgens mij veel meer dan geld. Tijd is alles. We moeten leren omgaan met tijd. We moeten ook leren tijd te creëren. Dit kan gebeuren door taken uit te besteden en samen tijd te beleven door banden te smeden.

Ik wil daar even bij blijven stilstaan. Tijd is inderdaad alles. Weerbaarheid vraagt van onze burgers een investering. Het zijn vaak de onmondige burgers die weinig tijd hebben of kansen om zich te ontplooien. Emancipatie en ontvoogding zijn bij uitstek liberale gedachten. We zijn er ons van bewust dat ze een enorme investering van tijd vragen. Een frank kan maar één keer worden uitgegeven en een minuut kan maar één keer worden benut. Als we te veel tijd in onze persoonlijke ontplooiing steken, lopen we het gevaar dat de sociale banden of het familieleven onder druk komen te staan. Jammer genoeg horen we vandaag oplossingen als het relativeren van de spontane gezins- en familiebanden en het terugschroeven van de participatie en de ontplooiing van voornamelijk vrouwen in het maatschappelijk leven.

Ik wil geen van beide oplossingen in mijn denkwijze opnemen. Ik denk dat we maar één keuze hebben. Dat is de fameuze derde weg. We moeten gaan sleutelen aan de tijd. Hogere kaders en mensen

met een vrij beroep zijn vaak meester over hun agenda en kunnen hun tijd organiseren. Maar voor tal van arbeiders die gekneld zitten in een strak arbeidsregime, is dat niet het geval. Ik denk dat zij ook meer inspraak moeten krijgen in hun arbeidstijdbesteding. In die zin ben ik positief ingesteld, want de toekomst kan nieuwe horizonten brengen.

Zo kom ik dan terecht bij de technologische evoluties van onze moderne maatschappij. Het is zo dat tele-thuiswerk weer tot de mogelijkheden zal behoren. Vroeger waren huisgezinnen veelal drukke ateliers vol creatieve mensen die bezig waren zowel met hun arbeid als met het gezin. Stilaan zijn deze beide aspecten uit elkaar gerukt. Nieuwe telecommunicatiemogelijkheden bieden de kans om ze weer bij elkaar te brengen. Dit is zeker geen pleidooi voor geïsoleerde kernen van mensen die nog alleen binnen de muren van hun huis actief zijn. Neen, het is eerder een pleidooi om de moderne familie te beschouwen als een soort van bijenkorf waar druk binnen- en buitengezoemd wordt. Telethuiswerk kan ook andere problemen aanpakken; bijvoorbeeld mobiliteit en economie verzoenen. Het verwondert me dat een dergelijk project uitblijft. Een administratie zo groot als die van de Vlaamse Gemeenschap kan hier toch werk van maken. Het privé-ondernemingslandschap staat hier nog enigszins huiverachtig tegenover, alhoewel ook daar kleinschalige projecten beginnen door te dringen.

In een tweede punt gaat het hem er dan om tijd te creëren, want tijd vrij besteden alleen is niet genoeg. Dat kan, als we maar meer taken gaan uitbesteden zodat we nog tijd vrij houden om zelf banden te smeden. Het vrij besteden van arbeidstijd zal uiteraard niet alles oplossen. Ook mensen die thuis werken zullen liefst af en toe uithuizig zijn voor vorming, voor overleg op het bedrijf, voor het ophalen van zaken of het weer inleveren van het gepresteerde werk. Binnen het kader van het welzijnswerk moeten we mogelijkheden openlaten voor een heel dienstenpakket: denk daarbij bijvoorbeeld aan een gewone wasserij. Wat gebeurt er als men geen tijd heeft om zelf de was te doen of wanneer men een kledingstuk moet wegbrengen dat men zelf niet kan reinigen? Dan doet men een beroep op een wasserij, uiteraard mits betaling. De overheid ziet toe op de geleverde kwaliteit, zij het zeer beperkt, maar men levert tegenwoordig toch vestigingsattesten af. Waarom zou dit voorbeeld beperkt blijven tot één aspect van het huishoudelijke verhaal, namelijk wassen en strijken? Waarom zou het niet opgaan voor het schoonmaken? Waarom zou het niet opgaan voor gespecialiseerde professionele hulp aan zorgbehoevenden? Waarom

Ceysens

zou het niet opgaan voor het toilet van bejaarden ?
Waarom zou het niet lukken voor de tijdelijke opvang van familieleden ?

Deze vragen stellen, is ze beantwoorden. De voorgestelde redenering geldt zonder meer : wat doen babysitters anders ? Wat doen de persoonlijke assistenten van gehandicapten anders ? Alleen ervaren we dat niet meer zo, omdat bijna niemand zich die luxe nog kan veroorloven. Dit heeft alles te maken met de enorme kost van de menselijke arbeid die deze hele sector een bestaan garandeert. Hoogtechnologische instrumenten kunnen immers noch de vlotte en fijne bewegingen van mensenheden, noch de warmte van mensentaal vervangen. Wat is dan het gevolg ? Ofwel gaat het om werk dat in het zwart wordt betaald, ofwel gaat het om door de overheid betaald werk. Vreemd genoeg is het zo dat diensten die in het verlengde van familietaken liggen, en dus het nauwst bij het privé-leven van de mensen aansluiten, het minst van al via privé-initiatieven worden uitgevoerd. Veelal is het de overheid die deze taken opneemt.

In onze visie zullen het vrije initiatief, het persoonlijk engagement en de kleinschaligheid opnieuw als vertrekpunten gelden. Uiteraard willen we dat in het welzijnsbeleid weer ruimte vrijkomt voor creativiteit en engagement van vrije verantwoordelijke mensen. Niet het loon, maar wel de kosten op arbeid zullen drastisch omlaag moeten. Misschien is de ideale minister van Gezin in de huidige omstandigheden wel een combinatie van de minister van Tewerkstelling en de minister van Financiën ?

Ik wilde het nog heel kort hebben over deze diensten, bijvoorbeeld de kinderopvang. We stellen vast dat er initiatieven zijn, erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Zij leveren daarenboven aan ouders een attest voor fiscale aftrekbaarheid af. Daarnaast zijn er de initiatieven die onder toezicht staan van Kind en Gezin, die dus niet gesubsidieerd worden maar wel een attest voor fiscale aftrekbaarheid kunnen afleveren.

Ten slotte zijn er de initiatieven die zich enkel melden aan Kind en Gezin. Zij worden niet gesubsidieerd en mogen ook geen fiscaal attest afleveren. Hierbij stel ik me toch een aantal vragen. Als het onmogelijk is om kinderopvang te organiseren zonder subsidie, vraag ik mij af hoe het staat met de kwaliteit van de opvang in de instellingen die niet worden gesubsidieerd. Als het wel mogelijk is tegen een bepaalde prijs een behoorlijke kwaliteit

af te leveren, rijst de vraag wat er met de subsidies gebeurt. Hoe dan ook, ik meen dat er een splitsing moet komen tussen de erkenning en de subsidie. Erkenning kan en mag enkel te maken hebben met kwaliteit. Subsidie mag enkel te maken hebben met de financiële draagkracht van de ouders.

In de buitenschoolse kinderopvang dreigen we dezelfde weg op te gaan. Ditmaal zien de socialisten een nieuw wingewest. Zij zijn vragende partij voor een door de overheid te financieren afzonderlijk kader dat buiten de school en buiten het bestaande jeugdwerk volledig onafhankelijk opnieuw op poten moet worden gezet. De minister ziet het anders, maar hij heeft jammer genoeg vier uitvoeringsbesluiten genomen die een slecht compromis zijn. Die uitvoeringsbesluiten zijn geagendeerd. Deze week zullen we zien wat er met zijn inspanningen gebeurt. Voor de uitvoeringsbesluiten vormen erkenning en subsidiëring opnieuw één strijd. Vreemd toch dat er zoveel vraag is naar buitenschoolse opvang en dat spontane organisatie blijkbaar niet volgt. Of toch ? Wie goed kijkt, ziet dat rond een school heel wat informele netwerken ontstaan. Ouders organiseren zich om een beurtrol waar te nemen of vergoeden samen iemand voor die taak. Nogmaals, menselijke krachten die zo belangrijk zijn in het welzijnswerk zijn zo duur geworden dat ze voor de doorsnee-burger onbetaalbaar zijn. Ik pleit ervoor de voor- en naschoolse opvang rond de school te organiseren in een niet-schoolse sfeer en met niet-schools personeel. In de buitenschoolse opvang op schoolvrije dagen heeft de gemeente als lokale draaischijf een bijzondere rol te spelen. Naast een financiële tussenkomst van de ouders zou er ook een echt engagement en participatie van de ouders moeten zijn.

Ik zou het ook willen hebben over de informele hulpverlening. We kunnen niet voldoende onderstrepen hoezeer het mensen siert dat ze harde economische waarden niet laten opwegen tegen de belangeloze inzet voor zij die hen nodig hebben : kinderen, zieken, gehandicapten of bejaarden.

In de politieke arena leeft vandaag de discussie om één groep hiervan, de ouder aan de haard, een opvoedersloon toe te kennen. Ik vraag mij af waarom men zich net op die groep toespitst. Ook al verdient deze discussie alle aandacht die ze kan krijgen, in het licht van wat in de inleiding over weerbare gezinsleden stond, dient ze met enige omzichtigheid te worden benaderd. Ik lees in de dagbladen echter dat de discussie niet in het parlement wordt gevoerd, maar elders. Ik vraag u daar in 1997 aandacht aan te besteden.

Ceysens

Uiteraard mag ook het belang van betaalde hulp niet worden onderschat. In de plaats van altijd het rollenpatroon te willen omkeren, minister Van Asbroeck, kunt u maar beter werk maken van een volwaardig statuut voor een oud maar nuttig beroep. En daarmee hebben we niet het up-stairs-down-stairs-patroon voor ogen. Onderhoudspersoneel is nu eenmaal nodig. Waarom mogen bedrijven dit bij hun belastingen in rekening brengen, maar wordt dit in het privé-huishouden altijd in een zwart of eerder een illegaal circuit gepresteerd. Een combinatie van fiscale aftrekbaarheid voor diegene die de huishoudhulp in dienst neemt en een beperkte fiscale vrijstelling voor zij die de huishoudhulp leveren zou hier een heel nieuwe dynamiek kunnen brengen.

Ik raak nog even het gehandicaptenbeleid aan. Ik meen inderdaad dat zij meer dan wie ook mogen terugvallen op de gemeenschap. In het Vlaams Parlement ligt een interessant voorstel van decreet ter tafel voor het invoeren van het persoonsgebonden assistentiebudget. Dat betekent dat aan de persoon met een handicap een budget wordt gegeven waarmee diensten op maat kunnen worden betaald. Het wordt voor de persoon met een handicap dan veel gemakkelijker om zelfstandig of in het eigen vertrouwde thuismilieu te verblijven. Ik meen dat dit voorstel de ruimte moet krijgen die het verdient.

Ten slotte, nog een woordje over het bejaardenbeleid. Ook hier wil ik wijzen op de wens van heel wat bejaarden om in het eigen thuismilieu te kunnen worden verzorgd. Dit veronderstelt natuurlijk een grotere ondersteuning van de hierboven al aangehaalde mantelzorg. Thuiszorg is een must. Ik vind dan ook dat we moeten afstappen van het doembeeld van onze maatschappij dat de jongere generatie zou weigeren om de zorg op te nemen voor bejaarde ouders.

Wel moet men in rekening brengen dat de omstandigheden veranderd zijn. Vrouwen zijn professioneel actiever geworden, wat hun beschikbare tijd reduceert. Bovendien heeft onze welvaartsmaatschappij zowel bij jongeren als bij bejaarden andere verwachtingen geschapen. We zijn allemaal meer gesteld op onze privacy en dat maakt het voor beide partijen moeilijk de zorg te organiseren. Dit betekent geenszins dat jonge gezinnen niet bereid zijn de zorg voor hun bejaarde ouders op te nemen en daarvoor inspanningen te leveren. Vele hebben er problemen mee hun ouders opgenomen te zien in een rust- of verzorgingstehuis. Ze vragen meer professionele ondersteuning en af en toe een dagje

vrij om van het eigen leven te genieten, om op reis te gaan of een avondje uit. Daar is niets verkeerd mee. Lokale initiatieven die op deze noden kunnen inspelen, moeten vrij spel krijgen. Men kan niet verwachten dat de overheid dit alles organiseert; wel dat zij een gunstig klimaat ontwikkelt voor deze initiatieven en de spontane solidariteit van mensen aanmoedigt en waardeert. (*Applaus bij de VLD, de CVP en de VU*)

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren en dames ministers, dames en heren, het is goed bij het begin van ons debat de grenzen duidelijk te trekken. Het Vlaamse budget voor gezondheidsbeleid dat voorligt, bedraagt iets meer dan 3 miljard frank voor 1997, exclusief investeringen via VIPA.

Het federale gezondheidsbeleid via de ziekteverzekering is goed voor 420 miljard frank. Het tekort voor 1997 zal daar oplopen tot ongeveer 25 miljard frank. De impact van ons beleid op het globale beleid inzake volksgezondheidszorg is op dit ogenblik onbenullig, en belooft nog niet eens 1 percent van de middelen. Een Vlaams gezondheidsbeleid staat of valt op termijn met het beheersbaar maken van de federale ziekteverzekering. De vooruitzichten daaromtrent zijn angstaanjagend. Het heeft niet veel zin zich op te winden over de kwaliteit van het strijkorkest wanneer de Titanic vergaat.

De Vlaamse minister van Gezondheidsbeleid heeft deze problematiek bij meerdere gelegenheden aangekaart, niet in het minst bij de besprekingen van een nieuw protocol. Zij heeft de moed om haalbare en technisch onderbouwde oplossingen uit te werken. Hoe verdienstelijk de verhoging met 50 miljoen frank bijkomende middelen voor de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg of met 29 miljoen frank voor drugspreventie ook is, het basisinstrumentarium blijft in gevaar. Als de sociale zekerheid haar middelen aanwendt om wereldkampioen pacemaker-plaatsen te worden, moeten andere prioriteiten wijken.

De principes van de zorgzame samenleving zijn in Vlaanderen verworven. De financieel budgettaire vertaling is niet altijd even consequent. De commissie voor Welzijn en Gezondheid stelde daarom in juli een begrotingsultimatum aan de regering. De voorliggende begrotingscijfers moeten worden getoetst.

Vandendriessche

De begroting Welzijn werd in globo substantieel verhoogd, er werd een serieuze inspanning geleverd, een aantal dossiers werden gedeblokkeerd. Hoe dan ook blijven heel wat algemeen erkende maatschappelijke noden onvoldoende ingevuld. Denken we maar aan de grote, dikwijls onbeantwoorde vragen in verband met buitenschoolse kinderopvang en thuiszorg, maar ook aan terechte vragen naar transmurale zorg voor bejaarden in dagverzorgingscentra, dienstencentra, de gezins- en bejaardenhulp, om maar niet te zwijgen over de opvang van volwassen gehandicapten en ga zo maar door.

Tewerkstelling is een prioriteit voor de regering, ook in de social-profitsector. Welnu, de verdere opbouw van de tewerkstelling in die sector schept heel wat kansen voor zinvolle jobs, ook voor laaggeschoolden en hoofdzakelijk in het reguliere circuit. Overheveling van tewerkstellingsbudgetten naar de functionele departementen is een goede stap naar een doorzichtige beleidsvoering maar zal geen nieuwe banen scheppen, integendeel soms.

De overheid kan theoretisch gesproken een perfect netwerk van welzijnsvoorzieningen aanbieden. Er bestaat een grote waaier van mogelijkheden om eender welke nood te lenigen. We mogen wel de doelgerichtheid ter plaatse niet uit het oog verliezen. Het kwaliteitsdecreet Verzorgingsvoorzieningen is op dit vlak heel belangrijk. Het aangekondigde welzijnsdecreet schept hoge verwachtingen. Waartoe dienen goed uitgebouwde voorzieningen als men nauwelijks of niet door de toegangspoort raakt? De problematiek van de toegankelijkheid, in de ruimste zin van het woord, zal zowel binnen als buiten het parlement ongetwijfeld een veelbesproken onderwerp worden. Voorzieningen zijn vaak opgericht voor de meest kwetsbaren. Wanneer de toegankelijkheid voor hen bemoeilijkt wordt, krijgen we te maken met een nieuw Matthëuseffect. Vanuit het veld worden allerlei signalen gegeven dat we ons daar ernstig moeten over bezinnen.

Het OCMW werd twintig jaar geleden opgericht als laatste vangnet voor wie nergens meer terecht kon. Vandaag schieten overal particuliere initiatieven uit de grond met als doelstelling voedselbedeling, voorschotten op OCMW-steun, uitdeling van dekens en tweedehandskledij, invullen van onverstaanbare OCMW-formulieren. Is de drempel van het OCMW niet te hoog geworden?

Een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg waar men drie maanden moet wachten op behandeling, is ontoegankelijk in de volle betekenis van het woord. Het verplichte karakter van het medisch schooltoezicht wordt in vraag gesteld. Talloze kansarme kinderen dreigen zonder deze verplichting uit de preventieve jeugdgezondheidszorg te worden gestoten. Wanneer een Dienst Gezins- en Bejaardenhulp vandaag 50 percent van de aanvragen niet kan invullen, is er eveneens een probleem van toegankelijkheid. Als een gehandicapt kind dagelijks meer dan drie uur doorbrengt op de bus van en naar het semi-internaat, is er sprake van ontoegankelijkheid. Hetzelfde geldt voor de driehonderd meervoudig gehandicapte volwassenen in Oost-Vlaanderen. Ook zij moeten het zonder opvang stellen. Een rusthuis dat meer dan 40.000 frank per maand kost, is voor de doorsnee-bejaarde niet toegankelijk, niet betaalbaar.

Vaak ligt gebrek aan subsidies aan de basis van toegankelijkheid, maar niet altijd. Het heeft ook te maken met inlevingsvermogen, creativiteit, doelmatig werken. De overheid moet hiervoor positieve incentives invoeren, voorzieningen stimuleren en motiveren. Ze moet nieuwe initiatieven aanmoedigen met een doeltreffender en behoeftegericht instrumentarium, zoals dagverzorgingscentra, wijkgezondheidscentra in kansarme buurten en thuisbegeleiding voor gehandicapten. Toch moeten we ons de vraag blijven stellen welke de grenzen van het welzijnsbeleid zijn. Wat is de kerntaak van de overheid en wat is financieel de verantwoordelijkheid van het individu, van de omgeving? Dient spaargeld van een bejaarde automatisch als erfenis voor de kinderen of mag het gebruikt worden om bijkomende zorgen te bekostigen? Wie moet instaan voor de bijkomende 7000 gehandicaptenplaatsen? In samenwerking met alle betrokkenen moet in dat verband een langetermijnvisie worden uitgewerkt.

Er is vanuit het beleid een grote belangstelling gegroeid voor de problematiek van armoede en sociale uitsluiting. Het Sociaal Impulsfonds schept grote verwachtingen. De uitdaging is de armoede structureel uit te schakelen en de leefomgeving menswaardig te maken, vooral in de steden. Het gevaar is dat stenen projecten het halen van sociale projecten of, anders gezegd, dat alleen de meest zichtbare symptomen bestreden worden. Dit is natuurlijk niet voldoende. Nieuwe sociale huurappartementen zijn geen garantie voor leefbaarheid. Groen- en stratenaanleg zijn nodig, maar niet zaligmakend. SIF-beleidsplannen moeten ook oog hebben voor de mensen. De minister voor Stedelijk Beleid moet hierover waken.

Vandendriessche

Om te besluiten, wil ik zeggen dat de uitgaven in de welzijnssector steeds groter worden als gevolg van een aantal vraagfactoren en maatschappelijke evoluties. Niet alleen veroudering, gezinsdestabilisatie en verdunning, medische technologie, maar ook kostenfactoren zoals loonevolutie doen de kosten de pan uit swingen. Welzijn blijft één van de sterkste stijgers in de uitgavenbegroting. De uitbreiding van de middelen kan niet eindeloos doorgaan. Kostenbeheersing en doelmatig werken zullen sleutelbegrippen worden. Iedereen moet aanvaarden dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van de collectieve inspanningen. (*Applaus bij de CVP, de VU en de VLD*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met de stemming in de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin van het welzijnsbudget voor 1997 hebben de commissieleden van de SP hun goedkeuring gegeven aan de beleidsplannen inzake welzijn voor volgend jaar. We hebben toegestemd, alhoewel we nog enkele bedenkingen hebben.

De welzijnssector is van oudsher een amalgaam van werkvormen, wat niet betekent dat het doel voor iedereen eenvormig en duidelijk is, met name het opheffen van belemmeringen in de kansen op sociale integratie. Om deze doelstelling te kunnen realiseren neemt het welzijnsbeleid dag na dag meer afstand van het traditionele instellingenbeleid dat haar vroeger domineerde. In de gehandicaptenzorg doet sinds lang het verhaal de ronde van een directeur die over zijn grootschalige instelling zei dat een kerkhof het enige was wat niet aanwezig was. De bijstand en de zorgverstrekking die risicogroepen zoals ouderen, gehandicapten en kansarmen afleidt naar een apart maatschappelijk circuit waar hen inkomen, huisvesting, verzorging, werk of dagbesteding wordt geboden, een gescheiden leefwereld waaruit ze meestal nooit meer weg-raken, wordt gelukkig stukje bij beetje afgebouwd. Aan de basis hiervan ligt het principe dat welzijn in en niet buiten de samenleving moet worden gerealiseerd.

In de strijd voor sociale integratie is de aanwezigheid in de samenleving van armoede en sociale uitsluiting een goede barometer. Sinds 1991 worden in de jaarboeken Armoede en Sociale Uitsluiting de beleidseffecten van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting aan wetenschappelijke evaluatie onderworpen. Als we dit overlopen, moeten we er

sombere conclusies uit durven trekken. De barometer blijkt in de loop van de jaren van goed naar slecht te zijn omgeslagen.

We maken een onderscheid met de periode 1991-1993 waar er door de experts op gewezen wordt dat het beleid erin geslaagd is een einde te maken aan de dreigende toename van armoede en sociale uitsluiting. Zo werd een einde gesteld aan het sociale afbraakbeleid van de jaren tachtig. Daar stonden de nodige inspanningen tegenover. Er werd gewezen op een aantal maatregelen op het vlak van tewerkstelling, sociale huisvesting, vervoer en dergelijke meer. De begroting welzijn is daar een voorbeeld van, want in de eerste helft van de jaren negentig nam die explosief toe.

Hier komt de sombere conclusie. Sinds 1994 blijven de positieve signalen uit. Uit het jaarverslag 1996, dat enkele weken geleden is voorgesteld, blijkt allesbehalve een rooskleurig beeld. We moeten dit als een harde werkelijkheid durven aanschouwen. Het aantal gezinnen dat moet leven van een bijstandsuitkering is nog nooit zo groot geweest. Het reëel aantal werklozen zit op een zeer hoog peil. Meer gezinnen hebben te maken met betalingsproblemen onder meer door de sterke stijging van de huurprijzen. De stadsvlucht gaat verder en versterkt de stedelijke armoede. Uitsluiting blijft een structureel kenmerk op terreinen als onderwijs, huisvesting, gezondheidsbeleid, rechtsbedeling – een zeer actueel thema – en welzijnszorg.

Ook in de gezondheidssector is ziekte in belangrijke mate geconcentreerd bij de groepen met lage inkomens.

De cruciale vraag is de volgende. Hebben de vele maatregelen en de vele miljarden frank die bovenop de bestaande budgetten worden besteed aan sociale huisvesting, het Vesoc en het VFIK, de nodige resultaten opgeleverd ? Het is voorbarig om nu al een definitieve evaluatie te maken. Toch moeten we momenteel, in alle eerlijkheid, een negatief antwoord geven. Het themadebat over armoede en sociale uitsluiting dat, op initiatief van de voorzitter van dit parlement, zal worden gevoerd, zal in dit verband ongetwijfeld de nodige ruimte creëren. Dit debat komt zeker niet te vroeg.

De problemen in het algemeen welzijnsbeleid zijn genoegzaam bekend. Het gebrek aan samenhang, inclusieve aanpak, toegankelijkheid, maatzorg en planning op basis van prioriteiten zorgt ervoor dat deze sector gedeeltelijk aan het eigenlijke doel voorbijschiet. Daarom zijn we blij dat er een bedrag van 900 miljoen frank wordt voorbehouden

Swennen

om extra banen te creëren in de social-profitsector. Daarmee zijn echter de harde problemen in de welzijnssector allesbehalve opgelost. De begroting voor 1997 speelt voor een gedeelte in op die problemen. Er wordt werk gemaakt van een meer gestroomlijnde aanpak van het beleid. De vele verschillende adviesorganen worden geherstructureerd. Er is ook de belofte van een decreet over de reorganisatie van de thuiszorg. Tevens wordt de herinrichting van het algemeen welzijnswerk voortgezet.

Mijnheer de minister, toch moet er mij iets van het hart. Ik doel dan op een bepaalde invulling van blinde vlekken in een bepaalde regio in mijn provincie, die geschiedt vanuit een andere regio aldaar. De minister weet waarover ik het heb. Deze invulling kan ik om diverse redenen niet appreciëren.

Een inclusieve aanpak betekent voor mij een aanpak die in de diverse beleidsdomeinen welzijnsgericht en dus integratiegericht is. Over deze inclusieve aanpak werd al veel gepraat. Toch zal minister Martens moeten erkennen dat de benodigde coördinerende rol nog een heel grote uitdaging vormt.

We juichen toe dat er op andere vlakken initiatieven worden genomen, bijvoorbeeld inzake aanpasbaar bouwen of verbouwen en toegankelijkheid. Toch hinken we achterop. Minister Peeters heeft aan de UIA een studieopdracht gegeven in verband met de determinanten van de woonsituatie op hogere leeftijd. Uit deze studie zal hij een aantal beleidsvoorstellen putten. Minister Baldewijns neemt een initiatief met de werkgroepen die zijn samengesteld uit ervaringsdeskundigen uit de gehandicaptensector en vertegenwoordigers van de overheid. Uit dit overleg zullen maatregelen volgen om de toegankelijkheid te bevorderen. Op het vlak van tewerkstelling zijn er de inspanningen van de overheid voor een betere verloning in de beschutte werkplaatsen. Voorts zijn er het SP-voorstel van decreet en het ontwerp van decreet over de sociale werkplaatsen.

De eindbalans blijft echter negatief. Voorlopig falen we nog altijd grotendeels in onze pogingen om de risicogroepen aan de slag te helpen op de reguliere arbeidsmarkt. De heer De Ridder zal daar verder op ingaan.

Iedereen heeft recht op een goede hulp- en dienstverlening, zeker de meest kwetsbaren. Toch vinden we dat de pogingen tot professionalisering en

informatisering in zekere mate niet van de juiste noden uitgaan. Dikwijls gaat men er ten onrechte van uit dat iedereen op dezelfde manier behandelen, overeenstemt met gelijke kansen voor iedereen.

Mevrouw Ceysens heeft hier al gesproken over ons voorstel houdende de invoering van het assistentiebudget voor personen met een handicap. In dat verband willen we erop wijzen dat maatzorg responsabilisering vraagt van de dienstverlening, zodat die flexibeler op de hulpvraag kan inspelen. Ik betreur dan ook dat de Vlaamse regering het nodig vond om een afwijzend standpunt in te nemen tegenover dit voorstel. Ik verheug mij anderzijds over het feit dat de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin dit voorstel niet onder de tafel heeft geveegd, maar integendeel heeft besloten om samen met minister Martens hun licht op te steken in het buitenland. Daar is een dergelijke, zeer cliëntgerichte maatzorg wel mogelijk.

Maatzorg betekent ook dat aan de hulpvragers niet te weinig maar ook niet te veel zorg wordt gegeven. Te veel zorg maakt afhankelijk en betekent een rem op de integratiebevordering. De extra middelen voor de ambulante sector van de Bijzondere Jeugdbijstand en voor het beschermd en begeleid wonen in de gehandicaptenzorg zijn inderdaad belangrijke aanzetten tot een heroriëntering in de richting van meer extramurale zorg en bijstand. We vinden echter dat deze beleidsverschuiving veel te traag verloopt. Nog steeds gaan te veel middelen naar wat men met een vakterm residentiële settings noemt : rusthuizen en instellingen voor gehandicapten. Onrechtstreeks gaat er ook heel wat naar de psychiatrische voorzieningen. Daardoor blijft er te weinig over om vormen van lichtere zorg een echte stimulans te geven. Op dat vlak kan het veel beter.

Ten slotte wil ik ook nog wijzen op een nieuwe golf van caritas. Ik doel daarmee niet op de zuil of een deel ervan maar op het Latijnse woord caritas. De nieuwe golf van caritas dreigt de armoedebestrijding en het welzijnswerk te overspoelen. Het gaat hier om initiatieven zoals Moeders voor Moeders, inzamelacties door supermarkketens en dergelijke meer. Het zijn duidelijk voedsel- en kledingsinitiatieven, bedelingsprojecten, die een caritatieve inslag hebben. Ik zou willen vragen dat het beleid in dit verband zeer veel aandacht schenkt aan de aanbeveling in het laatste Jaarverslag van de Armoede. Dat wijst op het gevaar van een nieuwe patriarchale of matriarchale houding tegenover sukkelaars van armen en roept daarom op tot een

Swennen

bezinning over de gevolgen voor de armen zelf en voor de organisatie van het huidige welzijnswerk.

Begrijp mij niet verkeerd : met deze tussenkomst wil ik helemaal geen afbreuk doen aan de waarde van het vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector. Integendeel, voor de SP is vrijwilligerswerk essentieel in een solidaire samenleving, en het moet door de overheid nog meer worden gestimuleerd. Ook in dit beleid moet de maatschappelijke integratie echter steeds als de concrete basisdoelstelling beschouwd worden. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het lijkt me vandaag nog weinig origineel om het welzijnsbeleid in de begroting vanuit de invalshoek van kinderen te benaderen. De CVP had een kindercongres ; de solidariteitsactie van welzijnzorg staat in het teken van de kinderrechten ; diverse partijen en politici nemen gezamenlijke of individuele initiatieven rond diezelfde kinderrechten. Soms lijkt er een strijd om het kind te zijn begonnen. Nochtans waren vele van deze initiatieven reeds lang gepland. Kinderrechten bieden hoe dan ook een vernieuwende kijk op de samenleving. Inspraak, bescherming en beschikbaarheid van voorzieningen moeten daarbij centraal staan. Ik wil me hier beperken tot een aantal aandachtspunten.

Het eerste punt betreft het gezinsbeleid. Kinderen hebben nood aan een thuis, aan ouders die hun bescherming bieden en respecteren, die van hun houden, die tijd voor hun hebben en hun – letterlijk en figuurlijk – voldoende ruimte geven, doch die hun tegelijk ook structuur aanbieden. Opvoeden leek vroeger vanzelfsprekend, maar tegenwoordig ligt dat anders. Het kind kent vele opvoeders : ouders, leerkrachten, grootouders en ruimere familie, en het vertoeft in vele milieus. Ouders voelen zich niet altijd even veilig of zeker in hun opvoedingsproject. Ook zij vragen om ondersteuning. Het succes van de avonden van de heer Peter Adriaenssens, dat zeker niet alleen is te danken aan zijn vertelkunst of zijn huidige bekendheid via de media, spreekt boekdelen. Laat ons deze belangstelling van ouders dan ook niet afdoen als een modetrend.

Voor jonge kinderen werd er een traditie opgebouwd, met de raadplegingen van Kind en Gezin en de initiatieven van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen. Denk maar aan de brieven aan jonge

ouders die velen onder u – naar ik hoop – gretig hebben gelezen en verschillende tips bevatten. We zullen daarbij moeten zoeken naar nieuwe wegen, wel wetende dat opvoeding niet waardevrij is. In die zin zal het vrije initiatief ook een belangrijke rol moeten spelen. Tegelijk moet men ook oog hebben voor nieuwe opvoedingsvragen onder meer in nieuw samengestelde gezinnen : mensen bouwen na een scheiding nieuwe relaties op en brengen zo kinderen uit verschillende relaties samen. Ook deze ouders en kinderen moeten deel uitmaken van onze bekommernis.

De zorg voor kinderen uit kansarme gezinnen vergt een integrale benadering. In de begroting voor welzijn wordt dit hoofdzakelijk vertaald in ambulante hulpverlening, vooral dan in het kader van de bijzondere jeugdzorg, waardoor onnodige plaatsingen kunnen worden vermeden. Tegelijk leeft de zorg dat ouders en kinderen voldoende inspraak in de voorzieningen krijgen. Wellicht kan dit concreet worden uitgewerkt in het komende kwaliteitsdecreet voor welzijnsvoorzieningen.

De vraag naar uitbreiding van de leeftijdsgrens voor de Centra voor Kinder- en Gezinsondersteuning van 6 tot 12 jaar kadert in diezelfde zorg voor ondersteuning van kansarme gezinnen. Kind en Gezin zal voor de buitenschoolse opvang van kinderen tot de leeftijd van twaalf jaar bevoegd zijn. Waarom zou dat in deze centra dan niet mogelijk zijn ?

Een derde aandachtspunt vormt de kinderopvang. Terwijl onderwijs en jeugdwerk als vanzelfsprekend en waardevol worden aanzien, ligt dit voor die sector anders. Kinderopvang – zowel door onthaalouders als in een kinderdagverblijf – wordt gemakkelijk beschouwd als een tweederangsoplossing. Zonder afbreuk te doen aan de primordiale rol van de ouders, moeten we durven erkennen dat kinderopvang kansen inhoudt voor kinderen, die zo een structuur aangeboden krijgen die niet zo vanzelfsprekend in het thuismilieu terug te vinden is.

De gewone opvang voor kinderen tussen 0 en 3 of 6 jaar kende de laatste jaren een enorme stijging, die samenhangt met de gestegen tewerkstellingsgraad van vrouwen, de aard van de tewerkstelling en de gezinssituatie. We worden bijvoorbeeld vaker geconfronteerd met eenoudergezinnen.

Bij twee gegevens van de kinderopvang wil ik even stilstaan. Enerzijds gebeurt 40 percent van de opvang door grootouders. Dat kan te maken hebben met een financieel voordelige situatie, de flexi-

Becq

biliteit van de opvang of de familieband. Maar grootouders zullen in de toekomst niet op dezelfde wijze voor de kinderopvang kunnen blijven instaan. Gezinnen zijn mobieler, grootouders gaan zelf uit werken, en we hebben te maken met een andere generatie grootouders die graag wil inspringen, maar niet de dagelijkse kinderopvang op zich wil nemen. Ondanks een dalend geboortecijfer zal de nood aan structurele kinderopvang dan ook blijven toenemen.

Een ander gegeven waarmee we rekening moeten houden is de kinderopvang binnen het kader van de dienst onthaalgezinnen. Die dienst staat momenteel nog voor ongeveer 20 percent van de opvang in. Men stelt echter vast dat er een tekort dreigt aan onthaalmoeders. Vroeger kon men de onthaalmoeders rekruteren uit thuisblijvende moeders. De nieuwe groep onthaalouders bestaat voornamelijk uit vrouwen met loopbaanonderbreking of vrouwen die een schorsing van hun werkloosheidsuitkering opliepen.

Vertrekkend vanuit dit gegeven moeten we ons terug buigen over het statuut van de onthaalouders. Het gaat niet om een echt aantrekkelijk beroep. Men heeft onvoldoende garanties op een vaste vergoeding, die bovendien vrij laag is. Men wordt vaak geconfronteerd met lange werktijden en of men nu tien of vijf uur lang kindjes opvangt, men blijft op eenzelfde manier betaald. Het is bovendien een complex probleem, omdat één van de aantrekkingspolen de belastingvrije vergoeding is.

Op korte termijn zullen we moeten werken aan een verfijning van het statuut. Op lange termijn blijft de vraag naar een volwaardige tewerkstelling bestaan.

Ik wil ook aandacht vragen voor de ouderbijdragschalen. Die liggen procentueel gezien hoger voor de lagere inkomens dan voor de hogere inkomens. Voor gezinnen met meer dan één kind weegt deze ongelijkheid door. Een voorbeeld : een inkomen van 400.000 frank betekent een uitgave aan kinderopvang voor één kind van 11 percent. Voor een inkomen van 1.250.000 frank is dit 8 percent. Het is belangrijk dat die verhouding herbekeken wordt als het strategisch plan kinderopvang aan de orde komt. Dit plan zou een visie voor de toekomst moeten uittekenen, en als parlement moeten we daarin worden gehoord.

Inzake buitenschoolse kinderopvang hebben we de kans gehad om via de beleidsbrief de discussie mee aan te gaan. Ik betreur wel dat de regeling nu vooral uitgewerkt wordt via besluiten waar we niet op eenzelfde manier inspraak in hebben gehad.

Een aantal knelpunten blijven aan de orde : de rol van de scholen, onderlinge concurrentie vermijden en de zorg voor voldoende kwaliteitsgaranties ; statuut en opleiding van de personeelsleden ; het spanningsveld tussen de waarde van het lokaal overleg, de bevoegdheid van de gemeenteraad en de impact van Kind en Gezin ; kansen voor nieuwe initiatieven en tewerkstellingsgaranties voor de personeelsleden die thans zijn ingeschakeld.

Er is ook nog de financiering. In de begroting 1997 werd 325,6 miljoen frank voorzien voor kinderopvang. Het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten zou nog twee jaar de garantie voor kinderopvang blijven verzekeren. Wat moet er in de toekomst gebeuren ? Op welke wijze wordt weerwerk geïntegreerd en gekoppeld aan de nieuwe regelgeving ? Op welke wijze zal de Vlaamse regering de financiering, na de voorziene overgangperiode via het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten, verder op zich nemen ? Zal men een beroep blijven doen op de federale verantwoordelijkheid voor een Vlaamse bevoegdheid ?

Ik wil ook aandringen op een structurele oplossing voor de sector van de diensten voor gezins- en bejaardenhulp. Deze sector kreeg 160 miljoen frank via voornoemd fonds. Het is niet duidelijk of de overgangperiode ook voor deze sector voorzien is. Is dit niet het geval, en wordt er geen structurele oplossing voorzien na deze overgangperiode, dan zal de uitbreiding die er nu voorzien is van 50 miljoen frank enerzijds, en 40 miljoen frank voor nacht- en weekendwerk anderzijds vrij snel teniet worden gedaan. Is dit bedrag van 90 miljoen frank een structureel bedrag, of is dit een eenmalig bedrag ?

Ten slotte zou ik speciale aandacht willen vragen voor de sector van de gehandicapten, meer specifiek voor de groep van kinderen met autisme of een aanverwante stoornis. Ik doe dit niet omdat andere groepen van personen met een handicap niet belangrijk zijn – die maken evenzeer deel uit van onze zorg -, maar wel omdat autisten door hun vrij specifieke handicap op twee vlakken met een grote hulpvraag blijven zitten. Ten eerste dringt zich een uitbreiding van de centra voor ontwikkelingsstoornissen op. Hoe vroeger men de problemen kan opsporen, hoe aangepaster men kan reageren. Ten tweede moet een uitbreiding van de

Becq

thuisbegeleiding worden voorzien. Na de diagnose blijven vele ouders met vragen, onzekerheden en vaak ook met schuldgevoelens achter. Thuisbegeleiding kan ondersteuning bieden. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, wanneer zal u antwoorden op de vraag van de voorgaande spreker over het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten ? Wat zijn de stand van zaken en de vooruitzichten inzake buitenschoolse kinderopvang ? Het fonds stond in Vlaanderen in voor de coördinatie en in Wallonië voor de effectieve kinderopvang.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten werd – weliswaar nog niet formeel – toegezegd dat de middelen die tot nu beschikbaar waren, dat voor de komende twee jaar zullen blijven. Het gaat om de bedragen die tot nu toe vooral voor buitenschoolse kinderopvang worden uitgetrokken. Voor de basisopdrachten, waar onder meer mevrouw Becq op heeft gealludeerd, zou een overgangsformule worden uitgewerkt. Daardoor wordt in elk geval in 1997 geen budgettaire last doorgeschoven naar de gemeenschappen. Die last hebben we opgevangen in de begroting, met uitzondering van de gezins- en de bejaardenhulp. In de middelen daarvoor is structureel voorzien, en dat geldt ook voor de zogenaamde veertig plus vijftig miljoen. Voor 1997 is er dus geen probleem. Vanaf 1998 kan er een probleem ontstaan voor een deel van de gezins- en bejaardenhulp. Dat is echter een ander debat.

Zoals gezegd, kreeg de dienst BO van het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten, de toezegging dat hij gedurende de twee komende jaren gebruik kan maken van dezelfde middelen. We werken wel aan een protocol om alle middelen op hetzelfde spoor te kunnen brengen, zoals we ook werken aan een protocol met minister Kelchtermans voor de weerwerkgesco's. Eén van de problemen is momenteel immers dat de middelen niet altijd op dezelfde basis worden besteed.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ministers, collega's, ik zal het enkel hebben over het gehandicap-

tenbeleid. Ik zal niet herhalen wat in de commissie werd gezegd. Daarvoor verwijs ik naar de bladzijden 37 tot 39 van het verslag. Ik hoop ten slotte dat de aandacht die in het kader van mijn betoog aan gehandicaptenbeleid wordt besteed, niet omgekeerd evenredig zal zijn met alle actuele vragen en brieven die er binnenkort zullen komen in verband met autisme, semi-internaten, enzovoort. Hier worden immers geregeld allerlei vragen gesteld, maar als er een debat moet worden gevoerd, blijft men afwezig.

De Vlaamse begroting heeft een aantal beleidsoplossingen genomen. De Vlaamse welzijnsbegroting voor gehandicapten wordt voor een groot deel beïnvloed door de negatieve gevolgen van federale beslissingen, die vaak het Vlaamse beleid doorkruisen. Ik noem er enkele op : de onderhoudstoelage aan ambulante revalidatiecentra, de kosten voor individuele hulpverlening en de tewerkstellingskansen. Dit is een sector waar veel vrouwen werken en die in feite hoofdzakelijk afhangt van federale regelgeving. Mijnheer de minister, u hebt aangekondigd dat u de nota over het Vlaamse uitgangspunt in de discussie over de modaliteiten van de verlaging van de sociale lasten, zou toevoegen aan het verslag. Dit is niet gebeurd. Misschien kunnen we ze achteraf toch nog krijgen ?

Ik stel dus vast dat deze welzijnsbegroting vrij statisch is. Enerzijds is dat een gevolg van federale beslissingen, maar anderzijds ook van het feit dat dit parlement zich ertoe heeft verbonden om een aantal afspraken uit het verleden na te leven. Ik denk aan de loonakkoorden met de opvoeders en aan de CAO over de beschutte werkplaatsen. Deze maken deel uit van de federale regelgeving, maar het Vlaams niveau heeft zich toch hiertoe verbonden. Ik denk ook aan de door Vlaanderen in het verleden gemaakte keuze voor het bevorderen van tewerkstelling in instellingen.

We worden echter ook geconfronteerd met nieuwe noden waarop we geen gepast antwoord kunnen geven. Ik geef een aantal voorbeelden. Op de eerste plaats zijn er nieuwe probleemgroepen, zoals de autistische kinderen, de mentaal gehandicapten met psychiatrische problemen, de ouder wordende gehandicapten en de grijze zone.

Een tweede acut probleem behelst de toegankelijkheid – zowel letterlijk als figuurlijk – van de voorzieningen. In de letterlijk zin bedoel ik hiermee het wegnemen van drempels en het aanpassen van openbare gebouwen en openbaar vervoer. We spelen hier reeds op in, maar doen dit nog steeds onvoldoende. Figuurlijke ontoegankelijkheid heeft

Van Cleuvenbergen

vaak te maken met de regionale spreiding. Ik spreek hier bewust niet over de provinciale spreiding, omdat men gehandicaptenvoorzieningen moet voorzien aan de hand van het beschikbaar openbaar vervoer en de spontane gerichtheid van mensen op gemeenten in hun omgeving. De regionale spreiding is zeker van belang voor de ambulante opvang. Mijnheer de minister, ik wil het hier ook hebben over de grensoverschrijdende zorg. Ik denk dan aan de herziening van het akkoord met Wallonië, maar ook aan Nederland. In het kader van de culturele akkoorden moeten we toch veel meer kunnen doen voor de gehandicaptensector.

Een derde nieuwe nood die zich laat voelen, betreft de preventie van handicaps. Het is belangrijk dat er veel aandacht wordt besteed aan het wetenschappelijk onderzoek hierover en aan de ondersteuning van de onderzoekscentra die zich wijden aan een dergelijke preventie en het opsporen van handicaps. Ook dit gebeurt reeds, maar het zou allicht meer kunnen gebeuren. We moeten eveneens meer actie voeren rond het voorkomen van ongevallen. We zien maar al vaak over het hoofd dat vele gehandicapten gehandicapt worden ten gevolge van een ongeval thuis of op straat.

Een vierde nieuw accent is de coherentie tussen de welzijnsvoorzieningen. Er is het algemeen welzijnswerk en er zijn de CGG's waarvan we ons soms afvragen of ze ook wel gericht zijn op gehandicapten. Verder zijn er de expliciete categoriale voorzieningen voor gehandicapten. Vaak ervaren deze laatsten dat ze steeds weer worden doorverwezen, zonder echt aan bod te komen.

Ook binnen de voorzieningen is er nood aan meer coherentie. In dit verband denk ik aan de verschillende normen waarmee gehandicaptenvoorzieningen worden geconfronteerd. Deze normen kunnen het gevolg zijn van koninklijke of ministeriële besluiten, van besluiten van de Vlaamse regering of van decreten. De regelgeving in de hele sector wordt zó ondoorzichtig dat men een studiebureau moet inschakelen als men wil weten waar men aan toe is. Een andere bron van problemen in de sector zijn de verschillende personeelsstatuten. Zo zijn er de diverse nepstatuten en de vervangingen waarvoor men al dan niet uitkeringsgerechtigd, langdurig werkloos moet zijn. De bijkomende toezegging van een personeelslid leidt tot een zoektocht naar de wijze waarop men dit moet opvangen en naar de criteria waaraan dit personeelslid moet voldoen. Vervolgens kan men pas via de VDAB de gepaste persoon vinden. Door de beperkte erkenning die

aan instellingen wordt verleend, kan men niet goed inspelen op de nieuwe noden die tot uiting komen in de instellingen.

Een vijfde accent betreft zorg op maat en flexibiliteit, wat wij christen-democraten heel belangrijk vinden. We hebben ons in het verleden gericht op residentiële hulpverlening, omdat we dachten dat het een oplossing bood voor alles. Residentiële hulpverlening is nodig. Hoewel de omschakeling waaraan wordt gedacht, me een gunstige evolutie lijkt te zijn, mogen we niet uit het oog verliezen dat de residentiële hulpverlening samenhangt met heel wat tewerkstelling. We moeten dan ook voorzichtig omgaan met een omschakeling.

Toch is er vraag naar meer soepelheid. De levenssituatie van de mensen is veranderd. De draagkracht van gezinnen verandert permanent. De autonomie moet worden bevorderd. Dit moet misschien in verschillende levensfasen op een andere manier gebeuren. Tussenvormen zijn belangrijk, maar ook ouderenzorg en bijzondere jeugdzorg.

Mijnheer de minister, de ervaringen die we met beschermd wonen hebben, zijn zeer frustrerend. Deze woonvorm was ingeschreven in de begroting van 1996. Na een interpellatie bleek dat binnen enkele weken alles in orde zou zijn. Na een mondelinge vraag in oktober scheen alles bijna rond te zijn. Nu staat het echter in de begroting van 1997.

Een andere zorg voor zorg op maat is al aangekondigd door verschillende andere collega's. Het is erg om ongelijke kansen te hebben omdat men leeft met een handicap. Het is aan ons en ons beleid om deze ongelijkheid weg te werken door hulp op maat aan te bieden. De gehandicapten kunnen dan die hulp op maat zelf kiezen en ze kunnen beslissen of ze die besteden aan een rolstoel, ADL, thuisbegeleiding of aan residentiële opvang. De maatstaf moet het gelijk maken van de ongelijkheid zijn. Het is allicht goed dat we met een experiment starten, waar niet dat een en ander met een experiment kan worden weggeduwd.

Ten slotte wil ik nog iets zeggen over de tewerkstellingskansen van gehandicapten. Kunnen deelnemen aan de samenleving is veel belangrijker dan door de samenleving verzorgd worden. Werk is ook voor gehandicapten in deze zin een mogelijkheid tot zelfontplooiing, tot het – in hun ogen – opnemen van verantwoordelijkheid en tot het uitgroeien tot een volwaardig persoon.

Gehandicapten hebben in theorie kansen op tewerkstelling. Er zijn de beschutte werkplaatsen,

Van Cleuvenbergen

de CAO 26, het doelgroepenbeleid dat gestimuleerd wordt door de Europese sociale fondsen. Ik stel vast dat dit tewerkstellingsbeleid voor gehandicapten faalt, ondanks de inspanningen van de VDAB en de initiatieven voor arbeidstrajectbegeleiding. De enige oplossing is een afdwingbare resultaatsverbintenis voor de gehandicapten.

Voor gehandicapten is er het budget van Welzijn. Beleid voeren in deze sector is een financiële evenwichtsoefening tussen de engagementen uit het verleden en de noden van nu. Ik denk dat er niet noodzakelijk meer geld nodig is voor de welzijnssector. Ik denk dat de beschikbare middelen in de sector wel economischer moeten worden bekeken.

Het beleid wordt geadviseerd door de raad van bestuur van het Vlaams Fonds. Nu deze raad hernieuwd wordt, vragen we aandacht voor het actief betrekken van gehandicapten en ook voor het opnemen van vrouwen. Zij nemen in de praktijk vooral de zorg voor de gehandicapten op in de voorzieningen, als vrijwilliger en thuis.

Mijnheer de minister, uw eerste hoofdstuk in de beleidsbrief die u bij deze begroting neergelegd heeft, betref samenspraak en kwaliteit. Ik geloof dat dit, samen met durf, nodig zal zijn om een beleid met toekomst uit te bouwen. Deze durf, samenspraak en kwaliteitszorg zijn niet alleen nodig voor het Vlaams Fonds en de minister, maar ook voor ons als parlementsleden. Die moeten durven ja zeggen tegen reële noden. Ze moeten echter neen durven zeggen als we keuzes moeten maken. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u zult zich afvragen : wat doet hij daar nu opnieuw ? Ik zie collega's de wenkbrauwen fronsen. Ik sta hier in naam van mevrouw Kathy Lindekens die zich wegens ziekte laat verontschuldigen. De tekst die ik dus uitspreek is haar tekst. Als ik het woord ik gebruik, denk dan met veel verbeelding dat mevrouw Lindekens hier staat. Er is een spreekwoord dat zegt : zelfkennis is de hoogste vorm van wijsheid. Ik probeer dat op deze manier te verkondigen.

In de beleidsbrief – aldus mevrouw Kathy Lindekens – Begroting, Gezin en Welzijn 1997 lezen we het volgende – en ik citeer : Gelet op mijn ruime bevoegdheid ten aanzien van kinderen en de over-

tuiging dat kinderen in onze samenleving ernstig moeten worden genomen zal mijn beleid in alle aspecten rekening houden met de rechten van het kind. In artikel 19 inzake de rechten van het kind worden de staten die partij zijn, verplicht kinderen te beschermen tegen alle vormen van geweld. De staten moeten ook voorzien in de nodige ondersteuning en behandeling van het kind. Einde citaat. Daarover wil ik het hier even hebben.

De gebeurtenissen rond de zaak Dutroux hebben niet alleen de bevolking gevoelig gemaakt voor dit probleem, maar ook verborgen en verzwegen leed naar boven gebracht, leed dat zich in gezinnen afspeelt en dat een uitweg zoekt in de vraag om hulp. Het antwoord van de minister vertaalt zich concreet in bijkomende middelen van 12,8 miljoen frank voor slachtofferhulp en in 11,8 miljoen frank voor de zes vertrouwensartsencentra. Deze 11,8 miljoen frank is enkel een antwoord op de vroegere vraag van de centra die al enkele jaren de vraag niet mee aankunnen.

Daartegenover staat dat het medeleven maar ook het ongenoegen van de bevolking voor wat kinderen wordt aangedaan een duidelijk politiek optreden vereist. Daar is iedereen het over eens. Kindermishandeling in welke vorm ook – seksueel, lichamelijk of psychisch – is een fundamentele schending van de integriteit van het kind.

Hulpverlening aan deze kinderen is een plicht. Kinderen die zulke trauma's meemaken en niet de aangepaste hulp krijgen nemen die mee naar hun volwassen leven. Ik denk dan aan de vele generaties die als een cirkel geweld, kansarmoede of misbruik doorgeven. Een preventief beleid ten aanzien van de problematiek van seksueel geweld en kindermisbruik moet uitgaan van het recht van kinderen en jongeren op bescherming en hulpverlening. Signalen van jongeren en kinderen dienen ernstig genomen te worden. Met de 11,8 miljoen frank aan bijkomende middelen voldoet de overheid niet aan haar verplichting en zeker niet aan haar intenties inspanningen te leveren in verband met de rechten van het kind.

Wij vragen de minister om van de hulp aan kinderen een echte prioriteit te maken. De Vlaamse Gemeenschap beschikt over een breed uitgebouwd net van voorzieningen van jeugd- en kinderczorg. Binnen dit netwerk zijn de diensten, die een preventieve werking ontplooiën en voor kinderen en jongeren rechtstreeks aanspreekbaar zijn, ondermaats uitgebouwd en ze krijgen te weinig middelen.

Swennen

We denken onder meer aan de jongerenadviescentra in het algemeen welzijnswerk, de kindertelefoons en de kinderrechtswinkels. Nochtans wil de minister via artikels in de krant met titels als : initiatieven genoeg voor kinderen en slachtofferhulp, een andere voorstelling geven van het hulpverleningsveld van kinderen en jongeren.

De meest onthutsende vaststelling tijdens mijn eerste parlementair jaar is het volkomen vastzitten van de hulpverlening aan kinderen en jongeren. Zowel in de eerstelijns hulpverlening, in de comités voor bijzondere jeugdzorg als in de kinderpsychiatrie is het dweilen met de kraan open.

Kinderen en jongeren kunnen er onvoldoende terecht omdat het aanbod de stijgende vraag niet kan volgen. Ze worden als een hete aardappel doorgegeven en er bestaan wachtlijsten van maanden – wat soms nog een eufemisme is.

Het helpt niet langer om dit jaar deze voorziening wat extra middelen te geven en volgend jaar een andere. De hulpverlening aan kinderen en jongeren moet in haar totaliteit worden bekeken. Dat zijn we hen verplicht. Ze groeien op in een maatschappij die wij hebben gemaakt.

Parallel aan dit onderzoek moeten we de maatschappelijke discussie aandurven over de volgende vragen : waarom nemen de problemen bij jongeren toe ? Welke plaatsen krijgen jongeren in onze maatschappij ? Ik zou de minister graag een suggestie willen doen voor het volgende gezinscongres. Misschien kunt u na het thema kinderen in het gezin, het thema jongeren in onze samenleving nemen.

In uw beleidsbrief wijst u ook op de noodzaak van een structuur die de levensomstandigheden van kinderen en jongeren opvolgt. Die zal er komen. Gisteren werden voor de oprichting hiervan de definitieve fundamenten gelegd. De fundamenten zijn stevig, want ze worden gedragen door de politieke fracties van alle democratische partijen en ze kregen het label van steun van de minister. Tot slot wil ik nog zeggen dat deze opvolgingsstructuur, die gisteren de naam van Kinderrechtencommissariaat kreeg, geen alibi mag vormen voor de ministers om op de verschillende beleidsdomeinen hun verantwoordelijkheden in verband met de rechten van kinderen niet op te nemen. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer De Ridder heeft het woord.

De heer Peter De Ridder (*Op de tribune*) : Ik zou graag uw aandacht vragen voor het feit dat de sector werk binnen het Vlaams Fonds steeds kleiner wordt. Op bijna alle vlakken krimpen de budgetten van de begroting '96 in. Dit gebeurt vooral omwille van de negatieve prognoses inzake de evolutie van de werkgelegenheid van personen met een handicap. Voor de tewerkstellingsmaatregelen op de arbeidsmarkt – CAO 26 – wordt tien miljoen frank minder voorzien, voor de beroepsopleidingen 32 miljoen frank minder. Daartegenover zien de beschutte werkplaatsen hun budgetten verhogen met een kleine honderd miljoen frank. Maar aangezien de CAO 43 ongeveer 185 miljoen frank gaat kosten en de budgetfinanciering nog eens 200 miljoen frank – samen dus 385 miljoen frank – is het duidelijk dat de minister ervan uitgaat dat het aantal werknemers in de beschutte werkplaatsen verder achteruit zal gaan.

Minister Luc Martens : De verhoogde inspanning die we leveren voor de beschutte werkplaatsen, heeft te maken met de bescherming van de zwakke werknemer die we a fortiori moeten beschermen. We moeten ook de CAO 43 toepassen en daardoor ontstaat een opwaartse druk op de lonen. We komen de beschutte werkplaatsen tegemoet door daarvoor bijkomende middelen te voorzien. We leveren ook een inspanning om geen weddedrift te krijgen die leidt tot een onbeheersbaarheid van de uitgaven. Zo zijn er geen verliezers. Dit voorstel ligt voor. Het gaat om een inspanning van meer dan 500 miljoen frank, alleen om het huidige bestand op niveau te houden met bescherming van de zwakke werknemers.

Het verminderen van de budgetten heeft niets te maken met het feit dat de inspanningen geringer zouden worden. In het verleden werden de budgetten altijd overschat. Ze werden niet als dusdanig op het terrein ingezet.

De heer Peter De Ridder : We kunnen vaststellen dat in 1990 bij de begrotingscontrole nog 13.118 arbeidsplaatsen binnen de beschutte werkplaatsen werden voorzien. Nu wordt er rekening gehouden met 11.490 gehandicapte werknemers, dat is toch een daling van bijna 10 percent. In '93 en '94 alleen al waren er een 2.200 gunstige beslissingen van het Vlaams Fonds, waardoor er een lange wachttijd ontstond voor personen met een handicap die willen en kunnen werken.

De Ridder

Het beleid ten aanzien van de werkgelegenheid van personen met een handicap draait de zaken om : omdat het aanbod van jobs vermindert, gaat men inkrimpen. Op alle andere beleidsniveaus reageert de overheid juist met een verhoogde inspanning inzake werkgelegenheid, wanneer de arbeidsmarkt dreigt aangetast te worden. In de gehandicaptenzorg bouwt men de subsidies af met een afbrokkelende tewerkstelling. Men past met andere woorden een welzijnsbeleidslogica toe op tewerkstellingsmaatregelen : het aanbod verminderen als de vraag daalt.

Aan deze manier van werken moet dringend een einde worden gesteld. Wij vragen daarom dat in het meerjarenplan van het fonds een toename van het personeelsbestand wordt ingeschreven die tegemoet komt aan de alsmaar slechtere situatie van personen met een handicap op de arbeidsmarkt.

De forfaitarisering van de loonsubsidie in de beschutte werkplaatsen is aangekondigd. Daarover moet er nog voor het jaareinde een regeling worden getroffen. Er zal dus zeer snel moeten worden gewerkt. Daarom dringen wij erop aan dat de minister in de periode die volgt de effecten van de invoering van dit forfait op de tewerkstelling in het algemeen, op het doelgroepenbeleid in het bijzonder en op de economische leefbaarheid van de beschutte werkplaatsen ten gronde laat evalueren. Wij vinden dat die evaluatie zowel moet gebeuren via de geëigende kanalen van het Vlaams fonds als op wetenschappelijke basis. Bij de evaluatie van die forfaitarisering zou moeten worden nagegaan of de productiviteitsverschillen tussen de zwakke en de betere werknemers niet beter kunnen worden gecompenseerd.

Door de forfaitarisering wordt de lat nu gelijk gelegd voor de lonen. Wij vragen dat die lat ook gelijk zou worden gelegd voor de uitrusting. De subsidies voor roerende investeringen, voornamelijk voor het machinepark, zijn nu opgeheven. We gaan met dit principe akkoord, maar er moet wel rekening worden gehouden met de onevenwichten die zijn ontstaan in het verleden. Er bestaan namelijk grote verschillen tussen de beschutte werkplaatsen. Sommige hebben in de loop der jaren een subsidiebedrag voor roerende investeringen opgebouwd tot bijna een half miljoen per werknemer. Voor andere bleef dit beperkt tot 10.000 frank. Wij vragen dan ook de gelijkschakeling door een gespreide terugvordering en uitbetaling tot voor alle beschutte werkplaatsen eenzelfde niveau is bereikt. Dit principe van recuperatie van uitrustings-

subsidies vraagt eigenlijk geen extra budgettaire middelen. Het werd trouwens al toegepast in de pre-vita-periode.

Toch is niet alles negatief in de sector werk van het Vlaams Fonds. Het uitdiepen en het ondersteunen van de arbeidstrajectbegeleiding zal hoe dan ook positieve gevolgen hebben voor de integratie van personen met een handicap op de reguliere arbeidsmarkt. De aangekondigde decreten over de sociale werkplaatsen geven deze werkvorm expliciet een plaats in het tewerkstellingsbeleid. De uitvoering van CAO 43 maakt dat het minimum maandinkomen ook voor werknemers met een handicap zou kunnen worden gerealiseerd.

Ik besluit met deze woorden : er ligt in de sector werk nog heel wat werk op de minister te wachten. *(Applaus bij de SP en de CVP)*

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, collega's, om de haverklap doen wij in dit parlement een beroep op procedures om onze bevoegdheidsdiscussies aan te zwen- gelen. Gisteren nog hebben wij een belangencon- flict gestemd. De Vlaamse regering gaat meermaals in beroep bij het Arbitragehof, het Vlaams par- lement stemt – toch al in de commissie – tegen het advies van de Raad van State over de bevoegdheid. Dit alles doen wij om onze bevoegdheden te maxi- maliseren – uit te putten noemen wij dat dan.

Anderzijds stel ik vast dat wij ongemerkt op een cruciaal domein, het welzijn van slachtoffers, de hulpverlening aan gedetineerden, zelf onze bevoegdheid aan het uithollen zijn. Dit kan zo niet verder. Tot hiertoe heeft onze fractie altijd bena- drukt dat het een gemeenschappelijke opdracht is van de federale overheid en de gemeenschappen. Wij zijn niet in de val van de bevoegdheidsdiscus- sies getrapt. Dan gaat de efficiënte aanpak van de problematiek van het kind, het slachtoffer en zijn familie en zelfs van de gedetineerde en zijn familie immers verloren.

De huidige schrijnende voorbeelden smeken om een betere coördinatie van de overheid in het gerechtelijk onderzoek en de opvang van slacht- offers en hun familie. De federale regering reageer- de snel. Op 30 augustus en verder uitgediept op 6 december werden conclusies getrokken, maatree- len genomen en werd een actieplan ontplooid. Waar staat onze Vlaamse Gemeenschap ? Moeten

Merckx-Van Goey

wij echt geloven dat ze afwezig blijft alsof ze de eigen verantwoordelijkheid op dit terrein ontloopt ? Die verantwoordelijkheid ligt onder meer op het vlak van hulpverlening en preventie.

Op 30 augustus en op 1 oktober vroeg mijn fractie dat Vlaanderen een actieplan zou opstellen en posities zou innemen in verschillende sectoren en departementen. Vooral daar moeten middelen voor worden uitgetrokken. Ik weet dat minister Martens sinds zijn aantreden geconfronteerd wordt met een pijnlijke situatie van structurele tekorten uit het verleden. Dit moest worden gecompenseerd.

In de begroting voor 1997 is 50 miljoen frank extra uitgetrokken waarvan 20,8 miljoen frank voor slachtofferhulp en 8 miljoen frank voor justitieel welzijnswerk. Er wordt ook onderhandeld over een samenwerkingsakkoord. Als blijkt dat men voor zo een akkoord met verschillende partners moet praten en als men terecht vraagt naar – en ik citeer : een ondubbelzinnige financiële garantie van de Vlaamse overheid zodat er duidelijkheid komt over de reële uitwerking van het voorgestelde systeem in de praktijk, zonder zicht op de financiële middelen zowel op korte als op lange termijn, kan er niet verder worden gewerkt aan het samenwerkingsakkoord. Einde citaat. Het probleem stelt zich aan de kant van de Vlaamse Gemeenschap. Zonder financiële input zal de eerste-lijn de verwijzingen door politie- en justitiediensten nooit kunnen opvangen.

Er bestaan vergelijkende tabellen met financiële toezeggingen van de federale overheid, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap. De kolom van de Vlaamse Gemeenschap is nauwelijks ingevuld. Er zijn ooit andere tijden geweest. Trouwens, de visieontwikkeling over slachtofferhulp, over het justitieel welzijnswerk, over het forensisch welzijnswerk komt uit Vlaanderen, uit de geïntegreerde diensten voor slachtofferhulp. We hebben hier in het verleden meer dan eens vorm trachten aan te geven. Het lijkt wel alsof veel sinds de zwarte zondag van november 1991 is stilgevallen in Vlaanderen.

De federale overheid daarentegen heeft een hoge vlucht genomen. Zo is er het meerjarenplan Justitie, het globale plan, en die maken het thans mogelijk dat op jaarbasis voor 4,5 miljard frank aan initiatieven worden opgestart. De helft daarvan, goed voor 2 miljard frank, zijn nauw verwant met sociaal-psychologische maatregelen, waarvan 1 miljard frank naar Vlaanderen gaat. Op jaarbasis zal er bij-

komend 300 miljoen frank beschikbaar zijn voor de alternatieve gerechtelijke maatregelen. 120 tot 130 miljoen frank zullen naar het algemeen welzijnswerk kunnen gaan. Deze alternatieve maatregel, met inbegrip van de coördinatie slachtofferzorg, en de nationale projecten zullen op kruissnelheid meer dan 150 miljoen frank op jaarbasis aan bijkomende middelen voor het algemeen welzijnswerk opleveren. Dit noopt hoe dan ook tot bijzondere aandacht voor facetten als rapportering, samenwerking, maar ook voor bijkomende financiering vanuit Vlaanderen voor werkings-, inrichtings- en anciënniteitskosten.

Welke modellen van medefinanciering gaan we eindelijk uitwerken ? De wetgeving op de staats-hervorming laat het nemen van gemeenschappelijke gezamenlijke initiatieven en ook van gezamenlijke financiering toe. Vlaanderen heeft tot onze spijt binnen het kader van de federale maatregelen al heel wat kansen laten liggen.

Bij Justitie zal de inzet van sociaal-psychologisch personeel tussen 1992 en 1998 trouwens verviervoudigd worden. Het zal een ploeg van 800 extra personeelsleden zijn, 550 in federale instanties, 250 in projecten van v.z.w.'s van de gemeenschappen. Terecht werd een stroom van mensen ingezet via heel wat plannen, maar wat stellen we hier tegenover ? Dreigen we niet te worden vertrappeld ? Het enige wat ons kan redden is een coherente visie en een actieplan. Het nieuwe decreet Algemeen Welzijnswerk en de doortrekking die men voor volgend jaar aangekondigde, dreigt de situatie niet veel te verbeteren. Hoe zullen we immers vermijden dat de specifieke opdrachten die men vraagt voor slachtofferhulp, voor hulp aan gedetineerden, niet zal wegzinken in de algemene benadering ?

Justitie wenst inderdaad duidelijk herkenbare centra voor slachtofferhulp en justitieel welzijnswerk als gesprekspartners op arrondissementen, als ook een garantie over de uitvoering van taken via samenwerking. Terecht wenst men ook een duidelijk herkenbaar en voor de sector bevoegd samenwerkingsverband. In het verleden waren de federaties Slachtofferhulp en de Vlaamse Federatie Forensische Welzijnswerk de gesprekspartners bij uitstek. Welke garanties bieden wij dat zij gesprekspartners kunnen blijven ? Problemen op dit gebied zijn niet alleen de eventuele wijzigingen van het decreet over het algemeen welzijnswerk, maar vooral het bij mekaar brengen van de verschillende federaties ter ondersteuning van de verschillende centra in het steunpunt Algemeen Welzijnswerk.

Merckx-Van Goey

Ik wil afronden met de vraag of wij als Vlaamse Gemeenschap ons deel van de verantwoordelijkheid tegenover de slachtoffers opnemen. Benaderen wij de hele problematiek nog vanuit het standpunt van de hulpverlener, met aandacht voor de mens achter de misdaad? Door het pluridisciplinair karakter van de polyvalente centra beschikken we over de nodige knowhow en rugdekking om de verschillende aspecten van slachtofferhulp op te vangen. Dit vraagt evenwel om een globale aanpak van en visie op criminaliteit en onveiligheid. De enige kans die ons nog rest om onze bevoegdheden zinvol in te vullen, is de interministeriële conferentie die is aangekondigd voor het voorjaar. Tegen dat ogenblik moet duidelijk zijn wat ons Vlaams actieplan is, anders stel ik me heel wat vragen. In '88 en vroeger heb ik met succes stappen ondernomen tegen de dreigende nationalisering van de hulpverlening. Samen met de voorzitter, die toen de bevoegde staatssecretaris was, hebben we vanuit Vlaanderen voor de nodige opvolging gezorgd. We stellen echter vast dat het hulpverleningsdenken, dat toen de plaats begon in te nemen van het reclasseringsdenken, door de toewijzing van de hulpverlening aan de Vlaamse Gemeenschap terug op de helling komt staan. Bij deze trek ik aan de alarmbel. We moeten ermee ophouden om door

onze passiviteit aan deze tendens mee te werken. Zelfs al komt onze resolutie die morgen ter stemming wordt voorgelegd te laat, ze blijft even dringend. Het zou mij dan ook verheugen als de Vlaamse regering ze ernstig nam. (*Applaus bij de CVP*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.39 uur.*

BIJLAGE

MONDELINGE VRAGEN

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van dinsdag 5 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvang van licht tot matig gehandicapten*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

Tijdens mijn interpellatie in verband met de opvang van licht tot matig gehandicapten, verklaarde de minister in juli jongstleden dat de regelgeving in verband met beschermd wonen zo goed als afgerond was. In de begroting 1996 was hiervoor reeds een budget uitgetrokken : dit werd tot nu toe niet aangesproken.

Zowel voor gehandicapten zelf, als voor de ouders en de gehandicaptenvoorzieningen kan dit een

mogelijkheid bieden om op zorgverlening een beroep te doen.

Mag ik de minister vragen naar de stand van zaken van deze regelgeving en de prognose in de verdere concrete uitwerking.

2. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

Door het Vlaams Fonds werd inderdaad een voorstel uitgewerkt voor een nieuwe zorgvorm, die gesitueerd is tussen het begeleid wonen voor mentaal gehandicapten en de opvang in een tehuis. Een ontwerp van regelgeving voor het zogenaamde beschermd wonen werd mij reeds bezorgd. Aangezien het dus gaat om een nieuwe werkvorm, is een grondige evaluatie van het voorstel aangewezen.

Het voorstel wordt eerstdaags doorgegeven aan de Inspectie van financiën en aan het kabinet Begroting. Er zal getracht worden om het ontwerp van besluit nog voor einde november ter goedkeuring voor te leggen aan de Vlaamse regering.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van dinsdag 5 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van mevrouw Patricia Ceysens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over mogelijke experimenten met Internet in de sociale sector*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

In zijn beleidsbrief "Multimedia in Vlaanderen. Vlaanderen een sterregio op de informatiesnelweg" kondigt minister-president Van den Brande een experiment in de sociale sector aan. De minister-president stelt immers vast dat "in de sociale sector de multimedia te traag hun intrede doen, dat onvoldoende van de nieuwe informatietechnologieën gebruik wordt gemaakt".

De minister-president stelde onlangs in de betreffende commissie voor om een project op te starten in de thuislozenzorg waarbij Internet gebruikt kan worden voor informatieuitwisseling tussen de verschillende koepels.

Men kan de vraag stellen of andere projecten in de welzijnssector niet interessanter zijn als experiment. Reeds herhaalde malen werd de minister van Welzijn in de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin ondervraagd over de beschikbare plaatsen voor gehandicapten, bejaarden, e.d. Zeer dikwijls betrof het dringende vragen voor opnamen. Telkens opnieuw werd vanuit diverse hoeken de correctheid van de wachtlijsten betwist wegens eventueel dubbel gebruik. Het zou dan ook interessant zijn om na te gaan of Internet hier een oplossing zou bieden.

1. Is de minister bereid om in dialoog met de minister-president bij het experimenteren met nieuwe informatietechnologieën voorrang te verlenen aan de wachtlijsten in de diverse welzijnssectoren ?
2. Acht de minister het mogelijk om via Internet het aanbod van voorzieningen, de beschikbaarheid van de bedden kenbaar te maken ?

3. Eventueel kunnen gemeenten en OCMW's vanuit het sociale taak gebruik maken van Internet om op deze wijze de mensen in te lichten over de beschikbare opvangvormen voor bejaarden, gehandicapten en kinderopvang. Acht de minister dit een haalbaar initiatief ?

2. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

Minister-president Luc Van den Brande heeft inderdaad de idee geopperd om in samenspraak met de sector algemeen welzijnswerk een voorstel tot experiment uit te werken over het gebruik van Internet in die sector. Anderzijds probeert de administratie voor de sectoren gezin en welzijn ook in te spelen op de informaticamogelijkheden. Vanzelfsprekend moet een en ander op elkaar afgestemd worden.

In de bijzondere jeugdzorg bv. worden nu reeds administratie- en registratiegegevens geïnformeerd en wordt een open communicatie gerealiseerd met de instellingen. Zo kan iedere betrokken instantie de gegevens raadplegen. Ook in de rusthuissector is men vrij ver gevorderd. Een en ander kadert in een breder informatiseringsplan voor de verschillende sectoren. De bureaucratie kan daarvoor tot een minimum gereduceerd worden en de arbeidsintensieve data entry bij de overheid kan voorkomen worden. Het project wordt opengesteld voor zowel de OCMW's als voor de private initiatieven. De minister kan te gelegener tijd in de commissie verslag uitbrengen over de voorstellen die de administratie uitwerkt en operationaliseert.

Zijn de centrale wachtlijsten dan geen prioriteit ? Die wachtlijsten worden enerzijds behandeld op het niveau van de provincies, anderzijds op het niveau van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH). Het VFSIPH is volop bezig met de implementatie van de nieuwe informaticatechnologieën.

De minister wil op dit ogenblik geen structurele keuze maken inzake de wachtlijsten. Enerzijds zijn de wachtlijsten dus niet structureel ingebed in de administratie. Anderzijds wil de minister de voorstellen van de administratie verder afwachten.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van dinsdag 5 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van mevrouw Patricia Ceysens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de erkenning en subsidiëring van thuisbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

In het departement van de minister wordt gewerkt aan een nieuw besluit inzake de erkenning en subsidiëring van de thuisbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap.

Net zoals in het vorige besluit wordt niet expliciet voorzien in een begeleiding vanuit de thuisbegeleidingsdiensten voor licht mentaal gehandicapte kinderen. Gelet op een aantal weigeringen van dergelijke thuisbegeleidingsdiensten voor gezinnen met licht mentaal gehandicapten wordt het probleem aangescherpt. De vraag rijst of die categorie van gehandicapten niet uitdrukkelijk in voornoemd besluit moeten worden opgenomen. Dezelfde vraag kan gesteld worden ten aanzien van kinderen en jongeren met karakteriële, emotionele en/of gedragsstoornissen, de zogenaamde categorie 14 voor normaal begaafde kinderen. Ten slotte wil ik er op wijzen dat de categorie jongeren waarover sprake veeleer een beperkte groep uitmaakt, zodat een explosie van het budget niet te verwachten is.

Het besluit maakt geen melding van licht mentaal gehandicapten bij de omschrijving van de doelgroep zoals omschreven in artikel 4 van het ontwerp van besluit. Wil de Vlaamse regering uitdrukkelijk licht mentaal gehandicapte kinderen de thuisbegeleiding ontzeggen ?

2. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

De tekst waarop het lid alludeert, is een voorbereidende tekst opgesteld door het Vlaams Fonds voor de Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH). De minister heeft de tekst van dit voorstel van besluit zelf nog niet onder ogen gehad. Er is dus nog geen enkel politiek feit. De vraag is dus een vraag naar intenties.

De minister deelt de bezorgdheid van het lid. De groep van licht mentaal gehandicapten is niet onaanzienlijk. Zij maken 20 à 30 percent van de populatie van de (semi-)internaten uit. Met de huidige reglementering kunnen nu reeds kinderen met een licht mentale handicap voor acute begeleiding terecht bij de diensten thuisbegeleiding. De minister meent echter ook dat de begeleiding een beter quotum moet bereiken. De grondhouding blijft wel onveranderd : voor gehandicapten en a fortiori voor licht mentaal gehandicapten moeten de algemene diensten openstaan. Dat is de essentie van geïntegreerd beleid. Ook de semi-internaten hebben een rol te vervullen. Er blijven echter uitzonderlijke, acute situaties, waarop de thuisbegeleidingsdiensten zich moeten richten. De diensten thuisbegeleiding zijn er prioritair voor degenen die ze het meest nodig hebben.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 5 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobbacq, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over milieuhinder veroorzaakt door een afvalverwerkend bedrijf te Bouwel*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

In Bouwel, een deelgemeente van Grobbendonk, is sinds enkele jaren het afvalverwerkend bedrijf "Op De Beeck" actief. Door de buurtbewoners werd reeds herhaaldelijk klacht ingediend wegens geurhinder, geluidsoverlast, nachtelijke werkzaamheden, milieuovertredingen ...

Op 10 augustus 1995 weigerde de Bestendige Deputatie van Antwerpen een klasse-2-vergunning uit te reiken aan het bedrijf. Dit gebeurde op basis van de risico's voor de externe veiligheid, de hinder, de effecten op het leefmilieu en de mens. Door de Bestendige Deputatie werden de verleende milieu- en bouwvergunningen opgeheven.

Door de exploitant werd daarop een schorsingsprocedure ingeleid bij de Raad van State. Op 28 maart 1996 deed de Raad van State uitspraak waarbij de vordering tot schorsing werd verworpen.

Uit een recent onderzoek door het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) blijkt eens te meer dat het afvalverwerkend bedrijf "Op De Beeck" de agrarische omgeving zwaar verontreinigt en de milieuwetgeving bij herhaling naast zich neerlegt.

Het schepencollege zou sinds juli 1996 op de hoogte zijn van de resultaten van het onderzoek van het PIH. Desondanks kan het bedrijf ongestoord verder blijven werken.

In welke mate zal de minister optreden teneinde de milieuwetgeving te doen respecteren ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister laat vooreerst opmerken dat het hier niet om een afvalverwerkend bedrijf, doch om een veevoederverwerkingsbedrijf gaat. Oorspronkelijk was deze inrichting ingedeeld in klasse 2. Door de Milieu-inspectie werd reeds in 1994 een proces-verbaal tegen het bedrijf opgesteld wegens het uitbaten van een hinderlijke inrichting van klasse 2 zonder milieuvergunning.

Het bedrijf deed een aanvraag voor een milieuvergunning, die door de gemeente werd verleend. Na een beroep van de omwonenden werd de vergunning echter geweigerd door de Bestendige Deputatie. Hiertegen is nog een procedure bij de Raad van State lopende.

Na de weigering van de vergunning in beroep, heeft de burgemeester aan het bedrijf tot 29 februari 1996 de tijd gegeven om zich alsnog in orde te stellen. De activiteiten van het bedrijf werden afgebouwd, zodat de inrichting – overeenkomstig de indelingslijst in titel I van het VLAREM – in klasse 3 kan worden ingedeeld. De veevoedermenginstallatie werd verwijderd en de brandstofopslag voor vrachtwagens werd herleid tot 4.000 liter, voorzien van één verdeelinstallatie. De opslag van veevoerders is slechts vergunningsplichtig vanaf 1.000 kubieke meter. Op 5 maart 1996 werd door het College van Burgemeester en Schepenen akte genomen van de melding van deze inrichting van klasse 3.

Volgens de informatie van de minister heeft het vermelde onderzoek van het Provinciaal Instituut voor Hygiëne betrekking op de lozing van afvalwater in een gracht en werd het uitgevoerd in opdracht van de gemeente. Hieruit zou blijken dat de normen van VLAREM II niet worden nageleefd. Het bedrijf zal een opvangput voor het afvalwater bouwen, zodat het kan worden afgevoerd naar een hiertoe vergunde inrichting. De procedure voor het bekomen van een bouwvergunning voor deze opvangput is lopende.

Het toezicht op meldingsplichtige inrichtingen behoort in eerste instantie tot de bevoegdheid van de burgemeester en de gemeentelijke toezichthoudende ambtenaren of agenten. Overeenkomstig het milieuvergunningendecreet en titel I van het VLAREM is de exploitatie van dergelijke klasse-3-inrichting gehouden aan de naleving van de milieuvoorwaarden vastgesteld door titel II van het VLAREM. Overtredingen van deze milieuvoorwaarden waardoor de hinder van het bedrijf niet aanvaardbaar is voor de omgeving, worden eveneens vastgesteld door de burgemeester en de

gemeentelijke toezichthoudende ambtenaren of agenten.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 5 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobbacq, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verwerking van Vlaams afval in Wallonië*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

Artikel 7 van het programmadecreet van 21 december 1994 werd door een recent arrest van de Raad van State vernietigd. Door dit artikel werd een heffing ingesteld van 900 frank per ton voor afval dat in Vlaanderen werd geproduceerd maar dat wordt uitgevoerd naar Wallonië om daar te worden verwijderd. Daardoor moet de Vlaamse regering een deel van de geïnde heffingen terugbetalen.

Blijkbaar wordt het probleem van de heffingen op afvalstoffen die naar Wallonië worden overgebracht technisch ondervangen in de nieuwe tekst van het programmadecreet 1997.

De vraag is echter wat de gevolgen zijn voor het leefmilieu en meer bepaald voor een ecologisch verantwoorde wijze van afvalverwerking en/of -verwijdering. Wordt nu in de feiten geen afbreuk gedaan aan de principes van de Vlaamse regering in verband met een hoogwaardige verwerking van afval ?

Kan de minister een overzicht geven van de afvalstromen naar Wallonië en waar deze terecht komen ? In welke mate wordt dit afval gestort, verbrand of fysisch verwerkt ?

Heeft de minister garanties dat enkel afval waarvoor er geen meer hoogwaardige toepassingen zijn in de Waalse cementovens zal worden verwerkt ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

Door het arrest nr. 55/96 van 15 oktober 1996 van het Arbitragehof werd artikel 7 van het decreet van 21 december 1994 inderdaad vernietigd, in zoverre het betrekking heeft op de heffing voor het ophalen van afvalstoffen in Vlaanderen voor ver-

wijdering naar een ander gewest. De vernietiging is gemotiveerd door een belemmerde werking van deze heffing op de Belgische economische unie.

De heffingstariefregeling voor de in Vlaanderen geproduceerde afvalstoffen die buiten Vlaanderen worden verwerkt, wordt in het ontwerp van programmadecreet 1997 gewijzigd. Om elke discriminatie te vermijden, zal eenzelfde heffingstarief gelden ongeacht of de afval binnen of buiten het Vlaamse gewest wordt verwerkt.

Daarbij wordt niet afgeweken van de principes van de Vlaamse regering in verband met een hoogwaardige verwerking van afvalstoffen. Storten blijft de minst gewenste verwerkingswijze en wordt aan de hoogste heffing onderworpen, ook indien de afvalstoffen in Wallonië zouden worden gestort.

Voor de verwerking van Vlaamse afvalstoffen in Wallonië blijven de principes die ingeschreven zijn in het afvalstoffendecreet en in Titel II van het VLAREM van toepassing. De verwerking in de cementovens in Wallonië kan dus alleen maar worden aanvaard voor afvalstoffen waarvoor geen meer hoogwaardige toepassing mogelijk is.

Uit de meldingsgegevens van de OVAM kan worden afgeleid dat in 1995 bijna 100.000 ton afval in Wallonië werd gestort en ongeveer 26.000 ton rechtstreeks werd afgevoerd voor verbranding in de cementovens. Daarnaast werd ongeveer 11.000 ton afgevoerd naar behandelingscentra die specifiek gericht zijn op de voorbereiding van afvalstoffen voor verbranding in cementovens. Waarschijnlijk worden ook Vlaamse afvalstoffen die in andere Waalse behandelingscentra worden verwerkt, in Wallonië verbrand of gestort. Zowel niet-gevaarlijk bedrijfsafval als gevaarlijk bedrijfsafval wordt naar Wallonië afgevoerd.

Het Vlaams Gewest heeft geen zeggenschap over de emissienormen die in Wallonië gelden, aldus de minister.

3. Replieken

De heer Johan Malcorps dringt aan op verder overleg met het Waalse gewest over de heffingen en milieunormen. Wegens de invloed van afvalverbranding op de gezondheid en het leefmilieu moet naar een akkoord met Wallonië worden gestreefd.

De minister wijst op het feit dat beide regio's onderworpen zijn aan de Europese richtlijnen inzake afval en leefmilieu. Er vindt regelmatig overleg plaats in het kader van de Interministeriële Confe-

rentie voor Leefmilieu. Inzake milieunormen wordt in Wallonië vaak een minder strenge houding aangenomen dan in Vlaanderen, onder meer omdat de leefmilieuproblematiek zich daar anders stelt.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 5 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, betreffende het bedrijf Claeys te Zedelgem*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

De ijzergieterij Claeys uit Zedelgem is reeds jaren een sterk vervuילend bedrijf. Het gaat vooral om uitstoot van stof. Het bedrijf heeft een ARAB-vergunning tot 2005. Het Vlarem schrijft echter voor dat een bedrijf met dergelijke vergunning tegen 1 januari 1998 in orde moet zijn met Vlarem-II-normen.

Begin de jaren negentig blijkt uit een schatting dat de emissies 100 tot 200 maal hoger liggen dan deze normen. Op een schriftelijke vraag antwoordde de minister dat deze cijfers van het bedrijf zelf kwamen. Het zijn derhalve subjectieve cijfers.

Talrijke gegronde klachten worden neergelegd. Tot driemaal toe – in juli 1992, februari 1994 en mei 1994 – vraagt de Milieu-inspectie om de uitbatingsvoorwaarden aan te passen en eventueel de voorwaarden van Vlarem II onmiddellijk op te leggen.

Uiteindelijk beslist de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen op 25 mei 1994 om het bedrijf de emissiegrenswaarden van artikel 644 van Vlarem II op te leggen en dit vanaf 1 juli 1995. Ook moet het bedrijf binnen de drie maanden een saneringsplan voorleggen.

Het bedrijf gaat echter in beroep bij de toenmalige minister van Leefmilieu en wordt gedeeltelijk in het gelijk gesteld. Het bedrijf moet nu enkel nog een saneringsplan voorleggen. Tegen 1 juli 1996 moet de sanering doorgevoerd zijn en moet het bedrijf beantwoorden aan een hele reeks opgesomde voorwaarden. Wellicht verwijst de toenmalige minister niet naar Vlarem II omdat deze regelgeving door nietigverklaring door de Raad van State op dat ogenblik geen rechtsgrond heeft.

De firma legt een saneringsplan voor, maar gaat intussen in beroep tegen de beslissing van de minister bij de Raad van State. Weer krijgt het

bedrijf gedeeltelijk gelijk. De opgesomde normen stoelden volgens de Raad van State immers op geen enkele wettelijke grond, zodat de beslissing gedeeltelijk wordt geschorst, niet vernietigd.

Op het terrein gaat de vervuiling door het bedrijf gewoon door en ondervinden de omwonenden nog steeds hinder.

Heeft de minister reeds een standpunt ingenomen in deze juridische onduidelijkheid teneinde de milieunormen in het goedgekeurde Vlarem te laten respecteren ?

Gaat de minister in een aanvullend besluit tegemoet komen aan de schorsing door de Raad van State ?

Zal de minister de geest van het besluit van de Bestendige Deputatie van 26 mei 1994 volgen ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister verwijst vooreerst naar het antwoord dat hij verstrekte op de schriftelijke vraag nr. 45 van 12 januari 1996 van de heer Johan Malcorps.

De exploitatie van de ijzergieterij is bij besluit van de Bestendige Deputatie van 1 september 1977 vergund voor een periode die verstrijkt op 24 juli 2005. De uitbreiding van de inrichting werd door de Deputatie vergund bij besluiten van 2 september 1979, 7 juli 1983 en 26 november 1992.

Bij besluit van 26 mei 1994 legde dezelfde Bestendige Deputatie ambtshalve een bijkomende vergunningsvoorwaarde op met betrekking tot het voorleggen aan de Milieu-inspectie van een saneringsplan ter beperking van de stofemissies. Bij ministerieel besluit van 22 mei 1995 werd het besluit van 26 mei 1994 in beroep gewijzigd en werd aan het bedrijf een meer concreet omschreven sanering tegen 1 juli 1996 opgelegd.

Sinds de beantwoording van de parlementaire vraag nr. 45 heeft zich een nieuwe juridische situatie voorgedaan. Met name werd bij arrest nummer 60.570 van 27 juni 1996 van de Raad van State de schorsing bevolen van de tenuitvoerlegging van het voormelde ministerieel besluit van 22 mei 1995. Een uitspraak ten gronde over het verzoek tot vernietiging moet evenwel door de Raad van State nog gebeuren.

In afwachting van deze uitspraak ten gronde gelden de vergunningsvoorwaarden opgelegd in de lopende vergunningsbesluiten en daarin zijn geen specifieke normen in verband met luchtverontreiniging opgenomen. Er is derhalve geen juridische onduidelijkheid over de vergunningsvoorwaarden die op dit ogenblik van toepassing zijn.

Afhankelijk van de uitspraak ten gronde door de Raad van State zal eventueel opnieuw uitspraak moeten worden gedaan over het beroep tegen het besluit van de Bestendige Deputatie van 26 mei 1994.

In afwachting van de uitspraak ten gronde is het volgens de minister voorbarig nu reeds enige stellingname terzake te doen.

Volledigheidshalve kan de minister nog meedelen dat tijdens een inspectiebezoek op 19 augustus 1996 aan de Milieu-inspectie werd meegedeeld dat het bedrijf een elektrische installatie zal bouwen ter vervanging van de huidige installatie. De exploitant overweegt de huidige met steenkool gestookte koepelovens te vervangen door elektrische koepelovens. De daartoe noodzakelijke milieuvergunning zou eind november door het bedrijf bij de Bestendige Deputatie worden aangevraagd. De nieuwe smeltlijn zou eind 1997 operationeel moeten zijn. Indien deze plannen doorgang vinden, zal er geen verbrandingsproces meer plaatshebben.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken

Vergadering van dinsdag 12 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Joris Van Hauthem, secretaris van de Commissie

Mondelinge vraag van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het besluit van de regering van de Duitstalige Gemeenschap betreffende de attesten, getuigschriften, brevetten, andere titels en diploma's die in de Duitstalige Gemeenschap georganiseerde studies bekrachtigen

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De vraagsteller wijst erop dat op 25 september 1996 in het Belgisch Staatsblad het Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap betreffende de attesten, getuigschriften, brevetten, andere titels en diploma's die in de Duitstalige Gemeenschap georganiseerde studies bekrachtigen, is verschenen. Dit besluit bevat in bijlage modellen die ook in het Frans gesteld zijn. De spreker herinnert eraan dat de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs nochtans slechts uitzonderlijke gevallen bepaalt waarin in de Duitstalige Gemeenschap onderwijs in het Frans kan worden verstrekt. In een aantal van deze gevallen moet de uitzonderingsregeling volgens de spreker alleszins steunen op een besluit van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap. Dit besluit is op zijn beurt onderworpen aan de bekrachtiging door de federale Kamers. Er is de spreker evenwel geen dergelijk Besluit van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap bekend. De vraagsteller meent dan ook dat dit precedent zeer gevaarlijk kan zijn wat het respecteren van de taalwetgeving betreft, en dat het bijgevolg aangewezen is dat de Vlaamse regering bij de Raad van State de vernietiging vraagt van het Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap.

Concreet vraagt de spreker of de minister zich kan aansluiten bij zijn juridische redenering en, zo ja, welke stappen de Vlaamse regering reeds ondernam.

2. Antwoord van de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering

en Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken.

De minister stelt inderdaad vast dat het door de vraagsteller aangehaalde besluit Franstalige modellen voor gewoon, lager en secundair onderwijs vermeldt, maar niet voor het buitengewoon onderwijs of het hoger onderwijs van het korte type. Hij vraagt zich evenwel af welk belang de Vlaamse Gemeenschap heeft in die zaak en vermoedt dan ook dat deze geen nuttig beroep kan aantekenen bij de Raad van State wegens een gebrek aan nadeel. Het vastleggen van de modellen van getuigschrift is strikt juridisch iets anders dan het toelaten van niet-Duitstalig onderwijs in een school in het Duitse taalgebied. Het voorwerp van het aangeklaagde besluit is dus niet het organiseren of het toelaten van niet-Duitstalig onderwijs.

De minister overloopt vervolgens kort de wettelijke voorschriften met betrekking tot de onderwijstaal in het Duitse taalgebied, zoals bepaald in de wet van 30 juli 1963 houdende de taalregeling in het onderwijs. Artikel 3 van die wet vermeldt dat er voor alle gemeenten van het Duitse taalgebied een speciale regeling geldt met het oog op de bescherming van de minderheden. Praktisch betekent dit dat de Franstaligen in het Duitse taalgebied beschikken over faciliteiten. Artikel 4 bepaalt dat het Duits de onderwijstaal is in het Duitse taalgebied, behoudens de uitzonderingen vermeld in de artikelen 6 tot 8. Artikel 6 bepaalt dat in de gemeenten opgesomd in artikel 3 het kleuter en lager onderwijs in een andere landstaal kan worden verstrekt indien deze taal de moedertaal of de gebruikelijke taal is van het kind en het gezinshoofd in een van die gemeenten verblijft. Zoals hierboven vermeld staan onder artikel 3 alle gemeenten van het Duitse taalgebied opgesomd. Artikel 7 vormt volgens de minister een rechtsgrond voor Franstalige secundaire scholen in het Duitse taalgebied. Met name de op het moment van de inwerkingtreding van de wet bestaande scholen kunnen blijven bestaan. De minister weet evenwel niet of dit ook in werkelijkheid zo is. Artikel 8 bepaalt een procedure om in lagere en secundaire scholen in het Duitse taalgebied vanaf het derde studiejaar een gedeelte van de lessen te laten geven in het Duits, wanneer de onderwijstaal Frans is, of in het Frans, wanneer de onderwijstaal Duits is. De procedure is die van een beslissing van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, met bekrachtiging door de federale Kamers, zoals vastgelegd in een wet van 1973. Een KB met een soortgelijke strekking werd reeds genomen op 30 november 1966, maar dan wel op basis van een andere wettekst.

Tot besluit stelt de minister dat de relevantie van de vraag over de precedent-waarde van het besluit in kwestie hem niet duidelijk is, aangezien het hier een besluit betreft van de regering van de Duitstalige Gemeenschap. Wel merkt de minister op dat de Duitstalige Gemeenschap niet bevoegd is voor de regeling van het taalgebruik in het onderwijs, wat een federale materie gebleven is ingevolge artikel 130 van de Grondwet. Hieruit kan volgens de minister tevens afgeleid worden dat de regering van de Duitstalige Gemeenschap geacht moet worden om binnen de bepalingen van de Grondwet gebleven te zijn, dit wil zeggen geen toelating te hebben gegeven tot niet-Duitstalig onderwijs buiten de taalwetgeving om.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer

Vergadering van dinsdag 26 november 1996

Vaste verslaggever : de heer Jan Penris, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over het gebruik van Franstalige reclameteksten aan de bushaltes van De Lijn

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De vraagsteller herinnert eraan dat hij in juni 1996 reeds een schriftelijke vraag stelde over het gebruik van Franstalige reclameteksten op bussen van De Lijn. De minister antwoordde daarop dat de private handelsreclame niet onder de toepassing van de wet op het gebruik van talen in bestuurszaken valt. Nu is het volgens de vraagsteller zelfs al zo dat er niet enkel op bussen, maar ook op de

publicitaire ruimte aan de bushaltes van De Lijn in onder meer Kraainem en Wezembeek-Oppem Franstalige publiciteit is aangebracht. De vraagsteller beseft dat de taalwetgeving hier niet op van toepassing is. Dit neemt echter niet weg dat de minister er bij De Lijn kan op aandringen om het voeren van uitsluitend Nederlandstalige reclameboodschappen als voorwaarde te stellen voor de concessie. Wat is het standpunt hierover van de minister ?

2. Antwoord van de minister

De minister antwoordt dat de taalwetgeving niet van toepassing is op de reclameboodschappen van private handelsondernemingen.

3. Repliek

De vraagsteller herhaalt dat de minister er, ongeacht de taalwetgeving, bij De Lijn kan op aandringen om het voeren van uitsluitend Nederlandstalige reclameboodschappen als voorwaarde te stellen voor de concessie.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Vergadering van dinsdag 10 december 1996

Vaste verslaggever : de heer Roland Deswaene, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de niet-subsidiëring van de vrije protestantse basisscholen 'burgemeester Marnixschool v.z.w.' te Schoten en de 'Prinses Juliana School' te Brussel

Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schampheleare tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de niet-subsidiëring van de vrije protestantse basisscholen 'burgemeester Marnixschool v.z.w.' te Schoten en de 'Prinses Juliana School' te Brussel

1. Uiteenzetting door de heer Ludo Sannen

De heer Ludo Sannen licht toe dat de vrije protestantse scholen 'burgemeester Marnixschool v.z.w.' te Schoten en de 'Prinses Juliana School' te Brussel tot nu toe betoelaagd werden door het Nederlandse Ministerie van Onderwijs. Beide scholen hebben een lange traditie van kwalitatief onderwijsaanbod in Vlaanderen. De leerlingen hebben geen problemen om aan te sluiten bij het Vlaamse secundair onderwijs.

Twee jaar geleden werd door de Nederlandse Onderwijsminister Jo Ritzen besloten om de scholen niet langer vanuit Nederland te subsidiëren. Er werd onderhandeld en samengewerkt met het Vlaamse onderwijsdepartement om de overgang naar het Vlaamse onderwijsstelsel zo vlot en constructief mogelijk te laten verlopen. De schijn werd gewekt dat de scholen vanaf 1 september door het Vlaamse Onderwijsdepartement gesubsidieerd zouden worden. Zo werden in mei 1996 inspectiebezoeken afgelegd met het oog op de toetsing van de subsidievoorwaarden, waarna positieve inspectieadviezen naar het departement werden verzonden. Vanuit de administratie kwam er geen enkel teken dat de betrokken scholen niet aan de subsidievoorwaarden zouden voldoen. Groot was dan ook de verrassing van beide scholen toen zij op 25 september 1996 het bericht kregen dat zij niet aan de subsidievoorwaarden voldeden. Als reden werd

het niet tijdig indienen van de leerplannen opgegeven, wat voor 1 maart 1996 diende te gebeuren (artikel 24, §2 van de Schoolpactwet). De betrokken scholen gebruikten echter een leerplan dat door de inspectie als volwaardig werd beschouwd. Bovendien startten de onderhandelingen met het departement Onderwijs pas na 1 maart 1996, zodat het leerplan niet tijdig ingediend kon worden voor 1 maart 1996.

De spreker merkt op dat de leerlingen van beide scholen het slachtoffer zijn van deze situatie. Hij vraagt dat de minister een oplossing zou zoeken opdat de continuïteit van de scholen ook dit jaar verzekerd zou zijn.

2. Uiteenzetting door mevrouw Mia De Schampheleare

Mevrouw Mia De Schampheleare verklaart dat zij een speciale belangstelling heeft voor de kleine groepen van onderwijsverstrekkers in Vlaanderen. Het is immers hun positie die bepalend is voor de draagwijdte die Vlaanderen aan zijn grondwettelijke onderwijsvrijheid geeft ; het is in de juridische bescherming die de kleine onderwijsverstrekkers krijgen dat de inhoud en betekenis van de onderwijsvrijheid zichtbaar wordt. Daarom hebben de brieven die de spreker van de twee geciteerde scholen heeft gekregen haar bijzondere aandacht getrokken.

Vervolgens sluit de spreker zich aan bij de problematiek zoals hij geschetst werd door de heer Ludo Sannen. Zij voegt er nog aan toe dat het haar logisch lijkt dat Nederland de subsidiëring van de geciteerde scholen stopzet. Het merendeel van de leerkrachten en de leerlingen hebben de Belgische nationaliteit en de onderwijstaal is zowel in Nederland als in Vlaanderen het Nederlands. Bovendien is er ook in de grondwettelijke onderwijsvisie van Vlaanderen plaats voor vrije gesubsidieerde scholen op basis van een erkende godsdienst. Volgens het aangekondigde decreet op het basisonderwijs kunnen deze scholen ook een vrije keuzeschool worden.

Mevrouw Mia De Schampheleare heeft volgende concrete vragen voor de minister :

- 1) Waarom werd de formele subsidiëeringsvoorwaarde pas eind september 1996 ingeroepen door het departement, terwijl de contacten met administratie en inspectie reeds sinds september 1995 zeer intensief en constructief waren ?

Voorzitter

- 2) Werd door het departement ten overstaan van de subsidieaanvraag niet minstens de indruk gewekt dat alles correct verliep en dat de subsidie zou worden toegekend ?
  - 3) Staan er voor de benadeelde subsidieaanvragers nog beroepsmogelijkheden open of zullen zij zich moeten wenden tot de rechtbank, op basis van het gewekte vertrouwen ?
  - 4) Werd het vertrouwen in de samenwerking tussen de Nederlandse Onderwijsminister en de Vlaamse onderwijsminister in deze zaak niet nodeloos geschonden ?
3. *Antwoord van de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken*

De minister antwoordt in de eerste plaats dat de Nederlandse beslissing om de geciteerde scholen niet langer te subsidiëren niet officieel aan hem werd meegedeeld. Vervolgens is er het feit dat de minister de regelgeving moet volgen, ook deze inzake de leerplannen. Indien hij dat niet zou doen, en ad hoc uitzonderingen zou toestaan, riskeert hij een aanvaring met het Rekenhof. De minister ontkent dat er sprake is van een geschonden vertrouwen tussen hem en zijn Nederlandse collega. De laatste vergaderingen waren zeer constructief, en zullen op korte termijn resulteren in het Gent-IV akkoord dat een verdere stap in de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen op onderwijsgebied zet.

Wat nu de concrete toestand van de geciteerde scholen betreft, heeft de minister recent de toezegging gekregen dat Nederland dit jaar de subsidië-

ring van beide scholen voor zijn rekening zal nemen. Indien de scholen in orde zijn met de Vlaamse regelgeving, zullen ze vanaf volgend jaar door Vlaanderen gesubsidieerd worden. Ondertussen zal Nederland de personeelsdossiers overmaken aan Vlaanderen, zodat het statuut van het personeel afgestemd kan worden op de Vlaamse regelgeving (o.m. regularisering van anciënniteit). Hiervoor zullen wellicht enkele kleine wijzigingen aan de decreetgeving nodig zijn, wellicht via Onderwijsdecreet-VIII of IX. En ten slotte zal Nederland een extra inspanning doen om de financiële kosten van de overgang van de scholen van het Nederlandse naar het Vlaamse statuut te compenseren. Er wordt met andere woorden een drieledige oplossing voor het geciteerde probleem in het vooruitzicht gesteld.

De minister benadrukt ten slotte nog dat zijn administratie in dit dossier geen enkele schuld treft. Zij staat ter beschikking van de geciteerde scholen, maar het kan niet de bedoeling zijn dat de administratie in de plaats treedt van de scholen. Zij moeten zélf de nodige stappen zetten om gesubsidieerd te worden.

4. Replieken

De heer Ludo Sannen had ondertussen ook vernomen dat Nederland de betrokken scholen dit jaar zal financieren, wat hem verheugt. Maar volgens hem is het té simpel om te stellen dat de oorzaak voor de niet-subsidiëring door Vlaanderen vanaf dit schooljaar bij de scholen ligt.

Mevrouw Mia De Schamphelaere is verheugd over de aangekondigde drieledige oplossing en over het feit dat er blijkbaar geen conflicten zijn tussen de minister en zijn Nederlandse collega.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Vergadering van donderdag 12 december 1996

Vaste verslaggever : de heer Guy Swennen, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Jos Stassen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de sociale integratie in de Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap*1. Uiteenzetting door de heer Jos Stassen*

De heer Jos Stassen merkt op dat tegen 15 december 1996 de mandaten in de raad van bestuur van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH) vernieuwd worden.

Gezien het Fonds als doelstelling heeft om personen met een handicap in Vlaanderen de optimale kansen tot integratie te geven, lijkt het de spreker normaal dat het Fonds de sociale integratie ook in eigen huis en dus ook in zijn raad van bestuur toepast.

Concreet stelt de spreker voor dat er voorlopig – namelijk voor deze mandaatperiode – twee mandaten worden voorbehouden voor personen met een handicap. Men moet niet alleen lippendienst aan projecten tot integratie van gehandicapten bewijzen, maar ook concrete maatregelen nemen. Het is

evident dat die personen over de nodige bekwaamheden en kennis moeten beschikken om die functie waar te maken.

De spreker vraagt of de minister dit voorstel wil toepassen bij de aangekondigde vernieuwing van de raad van bestuur van het VFSIPH.

2. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Welzijn en Gezin

De minister antwoordt dat hij principieel voorstander is van het voorstel van de heer Stassen, en dat hij reeds verschillende weken over dergelijk voorstel onderhandelt. Concreet zal hij aan de Vlaamse regering voorstellen om minstens twee bestuursmandaten én het mandaat van ondervoorzitter door personen met een handicap te laten bekleden. Uiteindelijk is het echter de Vlaamse regering die beslist.

De minister voegt er nog aan toe dat hij dit voorstel niet gedaan heeft onder druk van de aanwezige personen met een handicap of als reactie op de vraag van de spreker, maar wel uit zijn persoonlijke en christendemocratische overtuiging.

3. Repliek van de heer Jos Stassen

De heer Jos Stassen is verheugd dat de minister los van zijn vraag een concreet voorstel zal doen, en hij hoopt dat er in de toekomst nog meer vergaande initiatieven zullen komen.

– *Het incident is gesloten.*